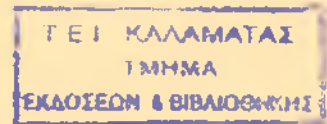

ΑΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

**«ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ: ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟΥΣ
ΑΙΡΕΤΟΥΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΛΜΩΠΙΑΣ»**

ΤΗΣ: ΣΩΣΑΝΝΑ ΜΠΟΥΤΣΟΥΚΗ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΒΥΘΟΥΛΚΑΣ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2011

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ (ACKNOWLEDGEMENTS)

Η σφράγιση των σπουδών μου στο τμήμα της τοπικής αυτοδιοίκησης του Α.Τ.Ε.Ι ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ πραγματοποιείται με την παρούσα πτυχιακή μου εργασία.

Η πτυχιακή αυτή εργασία, αποτελεί προσωπική σύνθεση που στηρίζεται στις γνώσεις μου, την κριτική μου σκέψη, αλλά και την συλλογή στοιχείων από διάφορες πηγές.

Θα ήθελα σε αυτό το σημείο να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Αλέξανδρο Βυθούλκα για την πολύτιμη καθοδήγησή του, καθώς και όλους τους καθηγητές του τμήματος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για τη συνεργασία μας όλα αυτά τα χρόνια και τις γνώσεις που μου προσέφεραν.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά του υπαλλήλους της περιφέρειας Αλμωπίας και του δήμου Αριδαίας για την βοήθεια που μου προσέφεραν στην συγκέντρωση πολύτιμων στοιχείων για την συγγραφή της εργασίας μου.

Τέλος, απευθύνω τις πιο θερμές μου ευχαριστίες στην οικογένεια μου που με στήριξε ηθικά κατά την διάρκεια της εκπόνησης της πτυχιακής μου, αλλά και όλα τα χρόνια της φοίτησής μου στο Α.Τ.Ε.Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ.

Καλαμάτα, Νοέμβριος 2011

Σωσάννα Μπουτσούκη

ΠΕΡΙΛΗΨΗ - ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται το ζήτημα του νέου διοικητικού μηχανισμού στην Α΄βάθμια αυτοδιοίκηση, όπως θεσμοθετήθηκε με το πρόγραμμα Καλλικράτης. Ειδικότερα, σκοπός αυτής της έρευνας είναι να διερευνηθούν οι απόψεις των αιρετών του Δήμου Αλμωπίας για (α) το νέο σύστημα διοίκησης ως θεσμού και (β) τις δυνατότητες αποτελεσματικής εφαρμογής του στο συγκεκριμένο δήμο. Για τη συγκεκριμένη έρευνα επιλέχθηκε η ποσοτική προσέγγιση με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου, το οποίο δόθηκε σε 23 από τους 25 αιρετούς του δήμου Αλμωπίας.

Η παρούσα εργασία χωρίζεται σε τρία βασικά μέρη. Στο πρώτο μέρος οριοθετείται το θέμα της έρευνας. Πιο συγκεκριμένα, αναλύεται η δομή της οργάνωσης του κράτους μέχρι την 31.12.2010, με βάση το πρόγραμμα Καποδίστριας, καθώς και τα κυριότερα σημεία της μεταρρύθμισης του 2010, με βάση το πρόγραμμα Καλλικράτης.

Στο δεύτερο μέρος αναλύεται η φυσιογνωμία της γεωγραφικής περιοχής που ερευνάται, της περιοχής του Δήμου Αλμωπίας και συγκεκριμένα παρουσιάζονται γεωφυσικά, πληθυσμιακά – δημογραφικά, οικονομικά και κοινωνικά δεδομένα της περιοχής της Αλμωπίας τα οποία και συνθέτουν την αναπτυξιακή φυσιογνωμία της περιοχής και στη συνέχεια παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας.

Στο τρίτο μέρος γίνεται σύνδεση μεταξύ των βασικών ερωτημάτων που τέθηκαν στην έρευνα και των αποτελεσμάτων της έρευνας και παρουσιάζονται αναλυτικά τα συμπεράσματα της έρευνας. Αναλύονται θέματα που αφορούν στην άποψη των αιρετών για την καταλληλότητα και αποτελεσματικότητα του νέου συστήματος διοίκησης, για τις προοπτικές του να επιδράσει θετικά στην ανάπτυξη του Δήμου Αλμωπίας και για τις δυνατότητες συνεργασίας με άλλους τομείς της οικονομίας, όπως κοινωνικός και ιδιωτικός.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ, ΔΗΜΟΣ ΑΛΜΩΠΙΑΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ, ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

ABSTRACT –KEY WORDS

This paper addresses the issue of the new administration in the first level of the local self-government, as enshrined in program Kallikratis. Specifically, the purpose of this research is to investigate the views of elected representatives of the municipality of Almopia for (a) the new administration system and (b) the possibilities of an effective implementation of this administration system to the specific municipality. The researcher selected the quantitative approach using a structured questionnaire, which was given in 23 of the total 25 elected representatives of the municipality of Almopia.

This paper is divided into three main sections. The first part defines the research topic. Specifically, it analyzes the structure of the organization of the state until 31.12.2010, based on the program Kapodistrias and highlights the basic points of the reform of 2010, based on program Kallikratis.

The second part analyzes the physiognomy of the geographical area investigated, the Municipality of Almopia, and concretely it presents the geophysical, demographic, economic and social data of the region of Almopia and the results of the research.

In the third part it is linked the key questions raised in the survey and the results of the research and it is analytically presented the findings of the investigation. There are analyzed issues related to the opinion of the elected representatives about the appropriateness and effectiveness of the new administration system, the prospects of a positive impact on the development of the municipality of Almopia and the cooperation opportunities with other sectors of the economy, such as social and private sector.

KEYWORDS: PROGRAM KALLIKRATIS, MUNICIPALITY OF ALMOPIA, DEVELOPMENTAL PROFILE, OPTIONS OF EFFICIENT IMPLEMENTATION

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	iv
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	vi
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ	vii
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο	6
1.1 Οριοθέτηση του θέματος - πλαίσιο ανάλυσης	6
1.1.1 Η δομή της οργάνωσης του κράτους μέχρι την 31.12.2010, με βάση το πρόγραμμα Καποδίστριας.....	6
1.1.2 Τα κυριότερα σημεία της μεταρρύθμισης του 2010, με βάση το πρόγραμμα Καλλικράτης	7
1.2 Διατύπωση των βασικών ερωτημάτων της έρευνας	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο	12
2.1 Μεθοδολογία της έρευνας.....	12
2.2 Πηγές.....	15
2.3 Προβλήματα/δυσκολίες	16
2.4 Συμπεράσματα – προτάσεις	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο	21
3.1 Ιστορική αναδρομή του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.....	21
3.2 Φυσιογνωμία της γεωγραφικής περιοχής του Δήμου Αλμωπίας.....	22
3.3 Στοιχεία για την αναπτυξιακή φυσιογνωμία του Δήμου Αλμωπίας.....	23
3.3.1 Γεωφυσικά δεδομένα	23
3.3.2 Πληθυσμιακά – Δημογραφικά δεδομένα ανά δημοτική ενότητα	27
3.3.3 Απασχόληση – Ανεργία	33
3.3.4 Εξελίξεις ανά τομέα παραγωγής και ανά δημοτική-τοπική κοινότητα (κυρίως διαρθρωτικά χαρακτηριστικά)	35
3.3.5 Υποδομές - Ποιότητα ζωής.....	39

3.3.6 Υφιστάμενες δομές δημοσίων υπηρεσιών και δομές της τοπικής αυτοδιοίκησης (σε επίπεδο δημοτικών ενοτήτων).....	41
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο	44
4.1 Επεξεργασία αποτελεσμάτων-ανάλυση.....	44
4.2 Τμήμα Α. Ταυτότητα ερωτώμενου	44
4.3 Τμήμα Β. Θεσμικό πλαίσιο Α΄βάθμιας Αυτοδιοίκησης	59
4.3.1 Γενική αξιολόγηση του προγράμματος Καλλικράτης για τους δήμους	59
4.3.2 Αξιολόγηση του προγράμματος Καλλικράτης για το δήμο Αλμωπίας	68
4.3.3 Αξιολόγηση του συστήματος αποκέντρωσης γενικά.....	69
4.4 Τμήμα Γ. Εφαρμογή Διοικητικής Μεταρρύθμισης	70
4.4.1 Γενική αξιολόγηση της προοπτικής αποτελεσματικής εφαρμογής του προγράμματος Καλλικράτης στην Α΄βάθμια αυτοδιοίκηση	70
4.4.2 Αξιολόγηση της προοπτικής αποτελεσματικής εφαρμογής του προγράμματος Καλλικράτης στο δήμο Αλμωπίας	71
4.4.3 Κοινωνική οικονομία και εθελοντισμός, ως νέοι τομείς προς αξιοποίηση	94
4.5 Τμήμα Δ. Οικονομική πολιτική - Προγραμματισμός - Πόροι.....	100
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο	110
5.1 Συμπεράσματα - Προτάσεις.....	110
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	124
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ	128

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

<i>ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1 Χρήσεις γης της Δημοτικής Ενότητας Αριδαίας .....</i>	<i>25</i>
<i>ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2 Χρήσεις γης της Δημοτικής Ενότητας Εξαπλατάνου .....</i>	<i>26</i>
<i>ΠΙΝΑΚΑΣ 3.3 Πληθυσμιακή εξέλιξη της Δημοτικής Ενότητας Αριδαίας, 1981-2001 .....</i>	<i>28</i>
<i>ΠΙΝΑΚΑΣ 3.4 Πληθυσμιακή εξέλιξη της Δημοτικής Ενότητας Εξαπλατάνου, 1981-2001 .....</i>	<i>30</i>
<i>ΠΙΝΑΚΑΣ 3.5 Πληθυσμιακή πυκνότητα στη Δημοτική Ενότητα Αριδαίας, 1981-2001 .....</i>	<i>32</i>
<i>ΠΙΝΑΚΑΣ 3.6 Πληθυσμιακή πυκνότητα στη Δημοτική Ενότητα Εξαπλατάνου, 1981-2001 .....</i>	<i>33</i>
<i>ΠΙΝΑΚΑΣ 3.7 Οικονομικά ενεργός πληθυσμός και μη ενεργός πληθυσμός, ανά δημοτική ενότητα δήμου Αλμωπίας, 1991-2001 .....</i>	<i>34</i>
<i>ΠΙΝΑΚΑΣ 3.8 Τομεακή σύνθεση της απασχόλησης στο δήμο Αλμωπίας, 1991-2001 .....</i>	<i>34</i>
<i>ΠΙΝΑΚΑΣ 3.9 Διαχρονική εξέλιξη της ανεργίας στο δήμο Αλμωπίας, 1991-2001 .....</i>	<i>35</i>
<i>ΠΙΝΑΚΑΣ 3.10 Προσωπικό Κέντρου Υγείας Αριδαίας για τα έτη 2001-2003 .....</i>	<i>40</i>
<i>ΠΙΝΑΚΑΣ 3.11 Δομές δημοσίων υπηρεσιών και τοπικής αυτοδιοίκησης στο δήμο Αλμωπίας .....</i>	<i>42</i>

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.1 Επώνυμο Επικεφαλή.....	45
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.2 Επιτυχών-Επιλαχών Επικεφαλής Συνδυασμού	45
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.3 Εκλογική ταυτότητα αιρετού	46
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.4 Αναληφθείσα θέση ευθύνης.....	47
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.5 Άλλη αναληφθείσα θέση ευθύνης.....	48
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.6 Φύλο Αιρετών.....	48
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.7 Ηλικιακή Ομάδα.....	49
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.8 Επίπεδο Εκπαίδευσης	50
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.9 Απασχόληση.....	50
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.10 Προηγούμενη συμμετοχή σε αιρετά όργανα αυτοδιοίκησης	51
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.11 Προηγούμενη συμμετοχή αιρετών σε αιρετά όργανα αυτοδιοίκησης ως: 52	
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.12 Αριθμός αιρετών ανά έτη συμμετοχής.....	52
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.13 Προηγούμενη συμμετοχή στο κοινοβούλιο ή σε θέσεις ευθύνης στο δημόσιο τομέα.....	53
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.14 Προηγούμενη συμμετοχή σε τοπικά συλλογικά σχήματα.....	53
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.15 Προηγούμενη συμμετοχή σε τοπικά συλλογικά σχήματα ως:	54
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.16 Προηγούμενη συμμετοχή αιρετών σε τοπικά συλλογικά σχήματα	55
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.17 Αριθμός αιρετών ανά έτη συμμετοχής.....	55
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.18 1 ^η Προτεραιότητα.....	56
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.19 2 ^η Προτεραιότητα.....	57
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.20 3 ^η Προτεραιότητα.....	57
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.21 Απαντήσεις για Προτεραιότητες 1-3.....	58
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.22 Προτεραιότητες με βάση το μέγιστο αριθμό απαντήσεων	59
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.23 Πως αξιολογείτε το πρόγραμμα Καλλικράτης για την Α'βάθμια αυτοδιοίκηση	60
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.24 Σημαντικά προβλήματα θεσμικού πλαισίου	61
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.25 Επιπτώσεις θεσμικού πλαισίου	63
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.26 Άποψη αιρετών για την αντιμισθία που προβλέπεται για πρώτη φορά... 64	
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.27 Άποψη αιρετών για την αντιμισθία που προβλέπεται για πρώτη φορά... 64	

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.28 Κατάλληλα μέτρα για τη συμμετοχή του πολίτη στο νέο σύστημα αυτοδιοίκησης.....	65
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.29 Αξιολόγηση του μέτρου για τον περιορισμένο αριθμό των νομικών προσώπων που επιτρέπεται να συσταθούν από τους δήμους.....	66
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.30 Συμφωνείτε με τις μορφές των επιχειρήσεων που επιτρέπεται να συσταθούν από τους δήμους;	66
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.31 Θεωρείτε ότι ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης θα βελτιώσει τις σχέσεις μεταξύ δήμου και δημοτών;	67
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.32 Αξιολόγηση του νέου συστήματος εποπτείας των αποφάσεων των οργάνων του δήμου.....	67
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.33 Θεωρείτε ότι οι δημοτικές και τοπικές κοινότητες θα έπρεπε να είχαν αποφασιστικές αρμοδιότητες;	68
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.34 Πως κρίνεται τη συνένωση που εφαρμόστηκε στο δήμο σας.....	69
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.35 Τι πρέπει να περιλαμβάνει ένα αποτελεσματικό αποκεντρωμένο σύστημα διοίκησης.....	70
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.36 Τι απαιτείται για να εδραιωθεί ένας αποτελεσματικός διοικητικός μηχανισμός στην Α΄βάθμια αυτοδιοίκηση.....	71
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.37 Θεωρείτε ότι το δημοτικό συμβούλιο είναι έτοιμο να ανταποκριθεί στην άσκηση των διευρυμένων αρμοδιοτήτων ή χρειάζεται περίοδο προσαρμογής.....	72
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.38 Πόσο εκτιμάται ότι θα διαρκέσει η αρχική περίοδος προσαρμογής μέχρις ότου ομαλοποιηθεί η λειτουργία του δήμου	73
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.39 Θεωρείτε ότι το δημοτικό συμβούλιο διαθέτει τις ικανότητες και την πολιτική βούληση για να ανταποκριθεί με επιτυχία στην πρόκληση εφαρμογής του νέου θεσμού και επίτευξης των στόχων του	74
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.40 Θεωρείτε ότι υπάρχει επάρκεια ή/και καταλληλότητα των παρακάτω πόρων στο δήμο σας;.....	74
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.41 Θεωρείτε ότι απαιτείται εκπαίδευση των στελεχών του δήμου σας σε στρατηγικά θέματα ανάπτυξης, προγραμματισμού και διοίκησης;	75
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.42 Θεωρείτε ότι θα υπάρξει αποτελεσματική συνεργασία των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων με το δημοτικό συμβούλιο στο δήμο σας;	75
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.43 1 ^η Προτεραιότητα.....	76

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.44 2 ^η Προτεραιότητα.....	77
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.45 3 ^η Προτεραιότητα.....	77
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.46 4 ^η Προτεραιότητα.....	78
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.47 Απαντήσεις για προτεραιότητες 1-4	79
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.48 Προτεραιότητες με βάση το μέγιστο αριθμό απαντήσεων	80
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.49 1 ^η Προτεραιότητα.....	81
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.50 2 ^η Προτεραιότητα.....	82
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.51 3 ^η Προτεραιότητα.....	83
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.52 4 ^η Προτεραιότητα.....	84
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.53 Απαντήσεις για προτεραιότητες 1-4	85
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.54 Προτεραιότητες με βάση το μέγιστο αριθμό απαντήσεων	86
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.55 1 ^η Προτεραιότητα.....	87
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.56 2 ^η Προτεραιότητα.....	87
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.57 3 ^η Προτεραιότητα.....	88
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.58 4 ^η Προτεραιότητα.....	89
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.59 Απαντήσεις για προτεραιότητες 1-4	90
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.60 Προτεραιότητες με βάση το μέγιστο αριθμό απαντήσεων	91
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.61 Σημαντικά μέτρα για την βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, την τόνωση του ιδιωτικού τομέα και της επιχειρηματικότητας στο δήμο σας.....	92
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.62 Σημαντικά μέτρα για την βελτίωση της επισκεψιμότητας στο δήμο σας. 93	
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.63 Πόσο σημαντική είναι η συνεργασία του δήμου σας με την περιφέρεια για την επίτευξη της τοπικής ανάπτυξης του δήμου σας.....	94
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.64 Θεωρείτε ότι ο δήμος σας θα μπορούσε να μετέχει ως εταίρος σε μια επιχείρηση κοινωνικής οικονομίας προκειμένου να την ενισχύσει;	95
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.65 Τομείς δραστηριοποίησης μιας κοινωνικής επιχείρησης με συμμετοχή του δήμου.....	96
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.66 Θεωρείτε ότι ο δήμος σας θα μπορούσε να προμηθεύεται υπηρεσίες από επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας;	97
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.67 Τομείς που θα προμηθευόταν ο δήμος υπηρεσίες.....	98
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.68 Θεωρείτε την αξιοποίηση εθελοντικών υπηρεσιών από τους δήμους.....	99

<i>ΓΡΑΦΗΜΑ 4.69 Τομείς που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν υπηρεσίες εθελοντικών οργανώσεων ή προσώπων.....</i>	<i>100</i>
<i>ΓΡΑΦΗΜΑ 4.70 Πως κρίνεται το Ειδικό Πρόγραμμα Εξυγίανσης των Δήμων;.....</i>	<i>101</i>
<i>ΓΡΑΦΗΜΑ 4.71 1^η Προτεραιότητα.....</i>	<i>102</i>
<i>ΓΡΑΦΗΜΑ 4.72 2^η Προτεραιότητα.....</i>	<i>102</i>
<i>ΓΡΑΦΗΜΑ 4.73 3^η Προτεραιότητα.....</i>	<i>103</i>
<i>ΓΡΑΦΗΜΑ 4.74 4^η Προτεραιότητα.....</i>	<i>104</i>
<i>ΓΡΑΦΗΜΑ 4.75 Απαντήσεις για προτεραιότητες 1-4 .....</i>	<i>105</i>
<i>ΓΡΑΦΗΜΑ 4.76 Προτεραιότητες με βάση το μέγιστο αριθμό απαντήσεων .....</i>	<i>106</i>
<i>ΓΡΑΦΗΜΑ 4.77 Είστε υπέρ της συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα για την κατασκευή των έργων και την παροχή των υπηρεσιών που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του δήμου;.....</i>	<i>107</i>
<i>ΓΡΑΦΗΜΑ 4.78 Αναφέρατε τις μορφές συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα με τις οποίες θα συμφωνούσατε.....</i>	<i>108</i>
<i>ΓΡΑΦΗΜΑ 4.79 Υπηρεσίες που θα μπορούσαν να παραχωρηθούν σε ιδιώτες.....</i>	<i>109</i>

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αντικείμενο της έρευνας

Κατά την διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας αναλαμβάνονται σημαντικές πρωτοβουλίες και σημειώνονται προσπάθειες αναδιάρθρωσης του δημόσιου τομέα στην χώρα μας, με έμφαση στην βελτίωση της ποιότητας των δημόσιων υπηρεσιών και την καλύτερη οργάνωση της δημόσιας διοίκησης σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης. Η παραδοσιακή συγκεντρωτική διοικητική κουλτούρα του ελληνικού κράτους διατηρούσε το θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης σε ένα επίπεδο λιγότερο ισχυρό και αποτελεσματικό από αυτό που απαιτούσαν οι ανάγκες για την εξυπηρέτηση του πολίτη, για την ανάπτυξη της χώρας και για την εναρμόνιση στο ευρωπαϊκό κεκτημένο. Στην προσπάθειά του λοιπόν το κράτος να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις εκείνες για ένα κράτος που θα σέβεται, θα στηρίζει και θα προστατεύει τον πολίτη, για ένα κράτος που θα υπηρετεί το δημόσιο συμφέρον και θα στηρίζεται στην αξιοκρατία, θεσμοθέτησε το νόμο 3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης)¹. Με το Πρόγραμμα Καλλικράτης, η αυτοδιοίκηση επαναθεμελιώνεται διοικητικά, οικονομικά και πολιτικά. Ο αυτοδιοικητικός χάρτης της Ελλάδας αλλάζει ριζικά και οι επίμαχες αλλαγές αφορούν τόσο στην πρωτοβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση, όσο και στην δευτεροβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση, αλλά και στην αποκεντρωμένη διοίκηση. Αντικείμενο λοιπόν της παρούσας έρευνας αποτελεί το νέο σύστημα διοίκησης των τοπικών υποθέσεων, από τον πρώτο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης.

Σκοπός της έρευνας

Ο Καλλικράτης αποτελεί τη νέα αρχιτεκτονική για τη διοικητική αναδιοργάνωση της χώρας με την σύσταση αφενός μεν νέων δήμων που προέρχονται από τη συνένωση των προϋπαρχόντων και αποτελούν τον πρώτο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης, ενώ καθιστά

---

¹ Ανάκτηση από: <http://www.opengov.gr/yypes/?p=440>

τις περιφέρειες δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης και αφετέρου δε θέτει σε νέα βάση την αποκεντρωμένη διοίκηση. Η Νέα Αρχιτεκτονική όσον αφορά στον πρώτο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης, ορίζει τον περιορισμό των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) της χώρας, ώστε να γίνουν μεγαλύτεροι, ισχυρότεροι και περισσότερο αποτελεσματικοί στην άσκηση των νέων αρμοδιοτήτων που τους ανατίθενται. Οι δραστικές συνενώσεις των ΟΤΑ και των νομικών τους προσώπων αποσκοπούν σε ουσιαστικό περιορισμό των λειτουργικών δαπανών και οικονομίες κλίμακας σε οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους. Η Νέα Αρχιτεκτονική αναμένεται επίσης να συμβάλλει θετικά στην εύρυθμη λειτουργία της αγοράς και στην αλλαγή του αναπτυξιακού προτύπου της χώρας προς την κατεύθυνση της πράσινης ανάπτυξης, τη μεγαλύτερη δυνατή δημοκρατική νομιμοποίηση, τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας και διαφάνειας, στοιχεία καθοριστικά για την αντιμετώπιση των μεγάλων δυσκολιών και προκλήσεων της εποχής μας. Με το Πρόγραμμα Καλλικράτης, αναμένεται η αναβάθμιση της καθημερινότητας του πολίτη, η ενίσχυση της επαγγελματικής δράσης και της επιχειρηματικότητας, η αναβάθμιση του ρόλου των αιρετών και των συνθηκών εργασίας των εργαζόμενων της αυτοδιοίκησης, η σωστή διαχείριση των δημόσιων πόρων και η συμβολή στη δημοσιονομική ανάταξη και την αναπτυξιακή επανεκκίνηση της χώρας μας² Η έρευνα λοιπόν αυτή έχει σκοπό να διευρύνει τις απόψεις των αιρετών για (α) το νέο σύστημα διοίκησης ως θεσμού και (β) τις δυνατότητες αποτελεσματικής εφαρμογής του συγκεκριμένα στο δήμο Αλμωπίας.

Περιοχή της έρευνας

Στα πλαίσια της πτυχιακής αυτής εργασίας επιλέχθηκε ως περιοχή έρευνας ο Δήμος Αλμωπίας, Νομού Πέλλας. Ο Δήμος Αλμωπίας ανήκει στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και με έκταση 980.86 τ.χλμ καταλαμβάνει το λεκανοπέδιο της Αλμωπίας. Αποτελεί πληθυσμιακά τον τρίτο μεγαλύτερο Δήμο του Νομού Πέλλας με 29.354 κάτοικους (20,13% του Νομού) σύμφωνα με την απογραφή του 2001³. Η περιοχή μελέτης συστάθηκε με το Πρόγραμμα Καλλικράτης από την συνένωση των

---

² Ανάκτηση από: <http://www.opengov.gr/vpes/?p=440>

³ ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2001

προϋπαρχόντων δήμων Αριδαίας και Εξαπλατάνου, οι οποίοι και καταργούνται και έδρα του δήμου ορίζεται η Αριδαία. Ο Δήμος Αλμωπίας αποτελείται από 2 δημοτικές ενότητες, οι οποίες αντιστοιχούν στους 2 συγχωνευθέντες δήμους. Κάθε δημοτική ενότητα διαιρείται σε δημοτικές/τοπικές κοινότητες, οι οποίες αντιστοιχούν στα δημοτικά διαμερίσματα των καταργηθέντων ΟΤΑ. Οι σημερινές κοινότητες του Δήμου, ήταν αυτόνομες κοινότητες και δήμοι πριν την εφαρμογή του προγράμματος Καποδίστρια⁴.

Ο πρώην δήμος και νυν δημοτική ενότητα Αριδαίας αποτελείται από τη δημοτική κοινότητα Αριδαίας και τις τοπικές κοινότητες: 1) Αλώρου, 2) Αψάλου, 3) Βορεινού, 4) Γαρεφείου, 5) Δωροθέας, 6) Λουτρακίου, 7) Λυκοστόμου, 8) Μεγαπλατάνου, 9) Ξυφιανής, 10) Όρμης, 11) Πιπεριών, 12) Πολυκαρπίου, 13) Προμάχων, 14) Σαρακητών, 15) Σωσάνδρας, 16) Τσάκων. Αντίστοιχα ο πρώην δήμος και νυν δημοτική ενότητα Εξαπλατάνου αποτελείται από τις τοπικές κοινότητες :1) Εξαπλατάνου, 2) Αρχαγγέλου, 3) Θεοδωρακείου, 4) Θηριοπέτρας, 5) Ίδας, 6) Κωνσταντίας, 7) Μηλέας, 8) Νερομύλων, 9) Νοτίας, 10) Περικλείας, 11) Φιλωτείας, 12) Φούστανης, 13) Χρυσής⁵.

Βασική δομή της εργασίας (ενότητες – κεφάλαια)

Στο σημείο αυτό θα παρουσιάσουμε τη δομή της συγκεκριμένης εργασίας η οποία χωρίζεται στα παρακάτω βασικά μέρη και έχει ως ακολούθως:

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην εισαγωγή της εργασίας αναφέρονται το αντικείμενο, ο σκοπός και η περιοχή έρευνας της παρούσας εργασίας που είναι ο δήμος Αλμωπίας.

ΚΥΡΙΩΣ ΜΕΡΟΣ

Το κυρίως μέρος της παρούσας έρευνας χωρίζεται στα εξής κεφάλαια:

⁴ Ανάκτηση από: http://el.wikipedia.org/wiki/Δήμος_Αλμωπίας

⁵ Ανάκτηση από: http://el.wikipedia.org/wiki/Δήμος_Αλμωπίας

Στο **Κεφάλαιο 1**, όπου οριοθετείται το θέμα της έρευνας, δηλαδή γίνεται μια σύντομη αναφορά και ανάλυση του πλαισίου μέσα στο οποίο εντοπίζεται το θέμα που διερευνάται. Πιο συγκεκριμένα, αναλύεται η δομή της οργάνωσης του κράτους μέχρι την 31.12.2010, με βάση το πρόγραμμα Καποδίστριας, καθώς και τα κυριότερα σημεία της μεταρρύθμισης του 2010, με βάση το πρόγραμμα Καλλικράτης, καθώς επίσης και διατυπώνονται τα βασικά ερωτήματα της έρευνας.

Στο **Κεφάλαιο 2**, όπου αναλύεται η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε στη συγκεκριμένη έρευνα, και αναφέρονται οι πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές που χρησιμοποιήθηκαν. Επιπλέον παρατίθενται οι δυσκολίες και τα προβλήματα που αντιμετωπίστηκαν κατά τη διάρκεια της έρευνας και συγγραφής και τέλος αναφέρονται εν συντομία τα συμπεράσματα της εργασίας.

Στο **Κεφάλαιο 3**, όπου αναλύεται η φυσιογνωμία της γεωγραφικής περιοχής που ερευνάται, της περιοχής του Δήμου Αλμωπίας και συγκεκριμένα παρουσιάζονται γεωφυσικά, πληθυσμιακά – δημογραφικά, οικονομικά και κοινωνικά δεδομένα της περιοχής της Αλμωπίας τα οποία και συνθέτουν την αναπτυξιακή φυσιογνωμία της περιοχής.

Στο **Κεφάλαιο 4**, όπου παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας, μέσω γραφημάτων, αφού προηγουμένως έγινε η αντίστοιχη επεξεργασία των δεδομένων στο Microsoft Office Excel 2007.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Στο μέρος αυτό, το οποίο αποτελεί και το **Κεφάλαιο 5** της εργασίας, γίνεται σύνδεση μεταξύ των ερωτημάτων τα οποία διατυπώθηκαν στην εισαγωγή και των αποτελεσμάτων της έρευνας. Παρουσιάζονται αναλυτικά, κατά ενότητα και ανάλογα με τα ερωτήματα που τέθηκαν για την εκπόνηση της εργασίας, τα συμπεράσματα της έρευνας, όπως η άποψη των αιρετών για την καταλληλότητα και αποτελεσματικότητα του νέου συστήματος διοίκησης, για τις προοπτικές του να επιδράσει θετικά στην ανάπτυξη του

Δήμου Αλμωπίας και για τις δυνατότητες συνεργασίας με άλλους τομείς της οικονομίας, όπως κοινωνικός και ιδιωτικός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.1 Οριοθέτηση του θέματος - πλαίσιο ανάλυσης

1.1.1 Η δομή της οργάνωσης του κράτους μέχρι την 31.12.2010, με βάση το πρόγραμμα Καποδίστριας

Σύμφωνα με τη διοικητική διαίρεση του 1997, που προέκυψε με την εφαρμογή του Ν. 2539/97 (Πρόγραμμα Καποδίστριας), πραγματοποιήθηκε συνένωση παλαιότερων δήμων και κοινοτήτων σε μεγαλύτερους δήμους με σκοπό τη βελτιστοποίηση της δημόσιας διοίκησης στο επίπεδο της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Με αυτή τη διοικητική διαίρεση η Ελλάδα διαιρέθηκε σε 13 Περιφέρειες, 51 νομούς, 910 δήμους και 124 κοινότητες⁶. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες συγκροτούν τους Οργανισμούς του Πρώτου Βαθμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Τα όργανα διοίκησης του Δήμου είναι το Δημοτικό Συμβούλιο, η Δημορχιακή Επιτροπή και ο Δήμαρχος. Αντίστοιχα οι Κοινότητες διοικούνται από το Κοινοτικό Συμβούλιο και τον Πρόεδρο της Κοινότητας.

Στην Τοπική Αυτοδιοίκηση ανατίθεται η άσκηση της διοίκησης των τοπικών υποθέσεων και της διατίθεται για αυτό περιβάλλον διοικητικής αυτοτέλειας. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες ασκούν ένα πλήθος αρμοδιοτήτων που αφορούν σε τοπικές υποθέσεις και οι οποίες σχετίζονται κυρίως με την ανάπτυξη, το περιβάλλον, την ποιότητα ζωής, την απασχόληση, την κοινωνική μέριμνα και φτάνουν έως και την οργάνωση της πολιτικής προστασίας. Από την άλλη, αποτελούν γνωμοδοτικά όργανα σε μια σειρά από θέματα όπως η επέκταση του σχεδίου πόλεως και οι κυκλοφοριακές ρυθμίσεις.

---

⁶ Ανάκτηση από: http://el.wikipedia.org/wiki/Διοικητική_διαίρεση_της_Ελλάδας_1997

Οι Δήμοι υποχρεούνται να συντάξουν και να εγκρίνουν τον προϋπολογισμό στο Δημοτικό Συμβούλιο μέχρι το τέλος εκάστου έτους. Ο προϋπολογισμός περιλαμβάνει αναλυτικά τα έσοδα και τις δαπάνες που πρόκειται να πραγματοποιήσει ο Δήμος το επόμενο έτος. Τα έσοδα καλύπτονται στο μεγαλύτερο μέρος τους (ιδίως σε μικρούς δήμους) από την τακτική επιχορήγηση που είναι γνωστή και ως ΚΑΠ ή Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι⁷, καθώς και από τακτικούς πόρους όπως: α) θεσμοθετημένους υπέρ των δήμων πόρους και τακτικές επιχορηγήσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό, β) εισοδήματα της κινητής και ακίνητης περιουσίας, γ) ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα, δ) φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές, ε) τοπικά δυνητικά τέλη και εισφορές και έκτακτους όπως α) δάνεια, δωρεές, κληροδοτήματα και κληρονομίες, β) εκποίηση περιουσιακών στοιχείων, γ) έκτακτες επιχορηγήσεις από δημόσιους φορείς, δ) χρηματοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων διεθνών οργανισμών και ε) από κάθε άλλη πηγή⁸.

Η εποπτεία του κράτους στους ΟΤΑ περιορίζεται αποκλειστικά στον έλεγχο νομιμότητας των αποφάσεων και πράξεών τους και δεν επιτρέπεται να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους. Η εποπτεία ασκείται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας και την επιτροπή εποπτείας που συνιστάται στην έδρα της Περιφέρειας. Επίσης το κράτος είναι υποχρεωμένο να λαμβάνει όλα εκείνα τα μέτρα που απαιτούνται για την εξασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας των ΟΤΑ, καθώς και να τους ενισχύει οικονομικά όταν τους μεταβιβάζει δικές του αρμοδιότητες⁹.

1.1.2 Τα κυριότερα σημεία της μεταρρύθμισης του 2010, με βάση το πρόγραμμα Καλλικράτης

Πρόγραμμα «Καλλικράτης», ακριβέστερα *Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης*, ονομάζεται ο ελληνικός νόμος 3852/2010, με τον οποίο μεταρρυθμίστηκε η διοικητική διαίρεση της Ελλάδας. Βασικές

⁷ Ανάκτηση από: http://el.wikipedia.org/wiki/Δημοτικός_και_Κοινοτικός_Κώδικας

⁸ Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, άρθρο 217 και Ν.2672/1998, άρθρο 1

⁹ Ανάκτηση από: http://el.wikipedia.org/wiki/Οργανισμοί_τοπικής_αυτοδιοίκησης

πτυχές του προγράμματος είναι η μείωση του αριθμού των δήμων και των νομικών τους προσώπων κατά περίπου 2/3, η αντικατάσταση των 57 νομαρχιών ως δευτεροβάθμιων ΟΤΑ από τις 13 περιφέρειες, η σύσταση των αποκεντρωμένων διοικήσεων, οι αλλαγές στον τρόπο χρηματοδότησης των ΟΤΑ, η αύξηση της θητείας των αυτοδιοικητικών οργάνων από 4 σε 5 έτη και η ανακατανομή των αρμοδιοτήτων κάθε βαθμού¹⁰.

Οι Πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ περιορίστηκαν σε 325 δήμους μέσω εθελοντικών ή αναγκαστικών συνενώσεων οι οποίοι και ανέλαβαν μέρος των αρμοδιοτήτων των νομαρχιών. Κάθε δήμος διαιρείται σε δημοτικές ενότητες, οι οποίες ταυτίζονται ουσιαστικά με τους δήμους που συνενώθηκαν και αυτές με τη σειρά τους διαιρούνται σε κοινότητες, οι οποίες ταυτίζονται με τα παλαιά δημοτικά διαμερίσματα¹¹.

Ο Καλλικρατικός δήμος διοικείται από το δημοτικό συμβούλιο, την οικονομική επιτροπή, την επιτροπή ποιότητας ζωής, την εκτελεστική επιτροπή και τον δήμαρχο. Πέραν των ανωτέρω, η Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης και το Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών λειτουργούν ως νέα συμμετοχικά και διαμεσολαβητικά όργανα του Δήμου. Τα όργανα της δημοτικής κοινότητας είναι: α) Το συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας και β) Ο πρόεδρος του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας. Αντίστοιχα τα όργανα της τοπικής κοινότητας είναι: α) το συμβούλιο της τοπικής κοινότητας, β) ο πρόεδρος του συμβουλίου της τοπικής κοινότητας και γ) ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας, προκειμένου για τοπικές κοινότητες μέχρι τριακόσιους (300) κατοίκους.

Οι ΟΤΑ είναι υπεύθυνοι για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Μάλιστα σε περίπτωση σύγκρουσης αρμοδιοτήτων μεταξύ ΟΤΑ και κεντρικής διοίκησης, συντρέχει υπέρ των πρώτων τεκμήριο αρμοδιότητας. Στην αυτοδιοίκηση επίσης εκχωρούνται και κρατικές αρμοδιότητες σε τομείς όπως είναι η παιδεία, η υγεία, η πρόνοια, η πολεοδομία, η κοινωνική πολιτική, η προστασία του περιβάλλοντος, η προστασία της εργασίας, η προστασία και ενημέρωση του καταναλωτή, ο πολιτισμός, ο τουρισμός, το εμπόριο, οι

¹⁰ Ανάκτηση από: http://el.wikipedia.org/wiki/Πρόγραμμα_Καλλικράτης

¹¹ Ανάκτηση από: http://el.wikipedia.org/wiki/Πρόγραμμα_Καλλικράτης

μεταφορές, ο σχεδιασμός της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης, τα περιφερειακά αναπτυξιακά προγράμματα, η αξιοποίηση των περιβαλλοντικών και πλουτοπαραγωγικών πόρων¹². Ο «Καλλικράτης» εξασφαλίζει, με μια σειρά από διατάξεις, τον εξορθολογισμό των οικονομικών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με συχνούς ελέγχους και διαφάνεια στην οικονομική διαχείριση. Εισάγει ένα νέο σύστημα οικονομικής διαχείρισης και ελέγχου, το οποίο συμπεριλαμβάνει για πρώτη φορά τις παρακάτω ριζικές αλλαγές:

- ✓ την υπαγωγή κάθε δαπάνης των ΟΤΑ, όλων των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και του συνόλου των επιχειρήσεων τους, χωρίς εξαίρεση στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου
- ✓ τον έλεγχο της πορείας είσπραξης των εσόδων των ΟΤΑ από το Ελεγκτικό Συνέδριο
- ✓ τον προσυμβατικό έλεγχο συμβάσεων άνω των 100χιλ ευρώ
- ✓ την ενίσχυση των εσόδων των ΟΤΑ με μέτρα όπως η δημοτική ενημερότητα
- ✓ τη διασφάλιση ισοσκελισμένων πλέον προϋπολογισμών χωρίς ελλείμματα
- ✓ τον περιορισμό του δανεισμού των ΟΤΑ και την απαγόρευση δανεισμού για λειτουργικές δαπάνες
- ✓ την υπαγωγή κάθε απόφασης των οργάνων της αυτοδιοίκησης στην υποχρεωτική ανάρτηση στο διαδίκτυο, στο πλαίσιο της Δι@ύγειας
- ✓ την απαγόρευση κάθε δυνατότητας πρόσληψης ή σύμβασης εκτός ΑΣΕΠ
- ✓ την κατάργηση ψευδεπίγραφων συμβάσεων και καταχρηστικών μονιμοποιήσεων
- ✓ τον περιορισμό του προσωπικού και την καλύτερη αξιοποίηση του μέσω μετατάξεων
- ✓ την ενεργοποίηση του προβλεπόμενου από το νόμο προγράμματος εξυγίανσης, με τη συνεργασία του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, προκειμένου να διασφαλιστεί με τρόπο μόνιμο και ενιαίο η οικονομική βιωσιμότητα κάθε ΟΤΑ που αντιμετωπίζει πρόβλημα υπερχρέωσης¹³.

¹² Σχέδιο νόμου «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης»

¹³ Απόσπασμα από την επιστολή του Υπουργού Εσωτερικών Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης κ. Γ. Ν. Ραγκούση προς τους πολιτικούς αρχηγούς με τα επίσημα στοιχεία που αφορούν τον εξορθολογισμό της λειτουργίας και των οικονομικών της αυτοδιοίκησης, ένα χρόνο μετά την ψήφιση

Οι δήμοι χρηματοδοτούνται από σημαντικό μέρος του ΦΠΑ, του φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων και του φόρου ακίνητης περιουσίας. Επίσης, εισάγεται ένα νέο, τριπλό σύστημα εποπτείας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης από το Ελεγκτικό Συνέδριο, το οποίο ασκεί προληπτικό έλεγχο στις δαπάνες όλων των δήμων, των δημοτικών επιχειρήσεων και περιφερειών, διενεργεί τακτικό ετήσιο δειγματοληπτικό έλεγχο κατασταλτικού χαρακτήρα και, αν χρειαστεί, έκτακτο γενικό ή θεματικό έλεγχο και επίσης ασκεί γενικευμένο προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας σε κάθε σύμβαση.

Ταυτόχρονα συστήνεται Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας των δήμων και των περιφερειών στις έδρες των επτά αποκεντρωμένων διοικήσεων, η οποία υπηρεσία θα είναι αρμόδια για τον έλεγχο της νομιμότητας των πράξεων των ΟΤΑ, αλλά βεβαίως και για τον πειθαρχικό έλεγχο των αιρετών. Ο ελεγκτής νομιμότητας είναι ανώτατος υπάλληλος που η επιλογή του γίνεται αξιοκρατικά από το Ειδικό Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού, τα μέλη του οποίου προέρχονται αποκλειστικά από το ΑΣΕΠ και από τον Συνήγορο του Πολίτη. Στα καθήκοντα του ελεγκτή νομιμότητας περιλαμβάνεται ο υποχρεωτικός έλεγχος νομιμότητας των αποφάσεων των δήμων και των περιφερειών αλλά και των επιχειρήσεών τους. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι μια απόφαση είναι παράνομη, αυτομάτως την ακυρώνει¹⁴.

1.2 Διατύπωση των βασικών ερωτημάτων της έρευνας

Στο σημείο αυτό κρίνεται απαραίτητο να διατυπωθούν και τα βασικά ερωτήματα της έρευνας τα οποία είναι:

- Η ταυτότητα των αιρετών
- Η προηγούμενη συμμετοχή τους σε αιρετά όργανα αυτοδιοίκησης ή στο Κοινοβούλιο ή σε θέσεις ευθύνης στο δημόσιο τομέα ή σε τοπικά συλλογικά σχήματα και τα αντίστοιχα έτη εμπειρίας τους

του Ν. 3852/ 2010 «Πρόγραμμα Καλλικράτης», Ανάκτηση από:
<http://government.gov.gr/2011/05/31/14733/>

¹⁴ Ανάκτηση από: <http://www.pellanews.gr/nea-ton-demon/ste-diabouleuse-kai-o-nomos-pellas>

- ✚ Τα κίνητρα συμμετοχής των αιρετών στις δημοτικές εκλογές
- ✚ Τα σημαντικότερα προβλήματα του νέου θεσμικού πλαισίου για την Α΄βάθμια αυτοδιοίκηση
- ✚ Οι πιθανές επιπτώσεις του νέου θεσμικού πλαισίου για την Α΄βάθμια αυτοδιοίκηση
- ✚ Τα κατάλληλα μέτρα για τη συμμετοχή του πολίτη στο νέο σύστημα αυτοδιοίκησης
- ✚ Η ύπαρξη των προϋποθέσεων εκείνων που θα οδηγούσαν στην αποτελεσματική εφαρμογή του νέου θεσμού
- ✚ Η εξασφάλιση των απαραίτητων πόρων για την διοικητική μεταρρύθμιση
- ✚ Τα κρίσιμα ζητήματα της περιοχής έρευνας και οι τρόποι αντιμετώπισής τους
- ✚ Μέτρα για την βελτίωση και προώθηση της τοπικής ανάπτυξης
- ✚ Ζητήματα σχετικά με τις μορφές συνεργασίας των δήμων και περιφερειών με τον κοινωνικό και ιδιωτικό τομέα
- ✚ Ζητήματα οικονομικής πολιτικής

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2.1 Μεθοδολογία της έρευνας

Για τη συγκεκριμένη έρευνα επιλέχθηκε η ποσοτική προσέγγιση με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου. Η επιλογή της συγκεκριμένης μεθοδολογικής έρευνας δε συνεπάγεται σε καμία περίπτωση ότι αποτελεί τη μοναδική προσέγγιση για την εν λόγω έρευνα. Ωστόσο, στη συγκεκριμένη περίπτωση επιλέχθηκε η ποσοτική προσέγγιση για λόγους εξοικείωσης, ικανότητας, αλλά και μέρος των προτιμήσεων του ερευνητή¹⁵ που κλίνουν προς την ποσοτική προσέγγιση. Επιπλέον η επιλογή της ποσοτικής προσέγγισης ήταν απόρροια της έλλειψης πρωτογενών δεδομένων αντίστοιχων ερευνών στην περιοχή του Δήμου Αλμωπίας.

Το σύνολο των αιρετών στο Δήμο Αλμωπίας είναι 25 άτομα. Ωστόσο για τους σκοπούς της συγκεκριμένης έρευνας, η ερευνήτρια μπόρεσε να αποσπάσει τη συμμετοχή 23 αιρετών. Τα ερωτηματολόγια δόθηκαν από την ίδια την ερευνήτρια προκειμένου να εξασφαλιστεί στο μέγιστο δυνατό βαθμό η «συνειδητή συναίνεση» των απαντούντων¹⁶ αλλά και να υπάρξουν οι απολύτως αναγκαίες διαβεβαιώσεις για την ανωνυμία και τήρηση της εμπιστευτικότητας των απαντούντων¹⁷. Επιπλέον, η παρουσία της ερευνήτριας κατά τη διάρκεια συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου κρίθηκε αναγκαία ώστε να περιορίσει τυχόν λάθη στη συμπλήρωση και να μειώσει τις πιθανότητες παρερμηνείας κάποιων ερωτήσεων, με αποτέλεσμα να αυξηθεί η αξιοπιστία των δεδομένων που θα συλλεχθούν. Το δείγμα της έρευνας αποτελείται από 20 Δημοτικούς Συμβούλους του Δήμου Αλμωπίας, καθώς και τον Πρόεδρο και 2 τοπικούς συμβούλους της Τοπικής Κοινότητας Εξαπλατάνου. Τα άτομα προέρχονται από όλες τις ηλικίες, επίπεδο εκπαίδευσης και απασχόλησης, με προηγούμενη ή όχι συμμετοχή σε αιρετά

¹⁵ Cohen, Manion & Morrison, 2007

¹⁶ Cohen, Manion & Morrison 2007, ο.π., σελ. 81-83

¹⁷ Cohen, Manion & Morrison 2007, ο.π., σελ. 99-100, 414

όργανα αυτοδιοίκησης, στο Κοινοβούλιο ή σε θέσεις ευθύνης στο δημόσιο τομέα ή σε τοπικά συλλογικά σχήματα.

Τα ερωτηματολόγια που χρησιμοποιήθηκαν αποτελούνται κυρίως από ερωτήσεις κλειστού τύπου, καθώς επίσης και από μια ερώτηση ανοιχτού τύπου έτσι ώστε να διερευνηθεί το όραμα των αιρετών για το δήμο τους κατά τη διάρκεια της πρώτης αιρετής διακυβέρνησης του προγράμματος Καλλικράτης. Συγκεκριμένα το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει τις εξής ενότητες:

- A. Ταυτότητα ερωτώμενου
- B. Θεσμικό Πλαίσιο Α'βάθμιας Αυτοδιοίκησης
- Γ. Εφαρμογή Διοικητικής Μεταρρύθμισης
- Δ. Οικονομική πολιτική – Προγραμματισμός – Πόροι
- E. Κλείσιμο (ανοικτή ερώτηση)

Στην **πρώτη ενότητα** περιλαμβάνονται ερωτήσεις που αφορούν στα προσωπικά στοιχεία του ερωτώμενου και συγκεκριμένα σε στοιχεία εκλογής του, όπως ο συνδυασμός στον οποίο ανήκει, η εκλογική του ταυτότητα και η αναληφθείσα θέση ευθύνης του. Επίσης περιλαμβάνονται στοιχεία όπως το φύλο, η ηλικία, το επίπεδο εκπαίδευσης, η εργασιακή του κατάσταση, η προηγούμενη ή όχι συμμετοχή του σε αιρετά όργανα αυτοδιοίκησης, στο Κοινοβούλιο ή σε θέσεις ευθύνης στο δημόσιο τομέα ή σε τοπικά συλλογικά σχήματα. Σε περίπτωση προηγούμενης συμμετοχής του σε οποιαδήποτε από τις προαναφερθείσες κατηγορίες καταγράφεται και η αρμοδιότητα την οποία κατείχε. Τέλος με μια ερώτηση κατάταξης, όπου οι ερωτώμενοι έπρεπε να ιεραρχήσουν μια σειρά από απαντήσεις/επιλογές προσπάθησε η ερευνήτρια να διερευνήσει τα κίνητρα που οδήγησαν τον ερωτώμενο να μετέχει στις δημοτικές εκλογές.

Στην **δεύτερη ενότητα** που αφορά στο Θεσμικό Πλαίσιο Α'βάθμιας Αυτοδιοίκησης συμπεριλήφθησαν ερωτήσεις σχετικά με την γενική αξιολόγηση του προγράμματος Καλλικράτη για τους νέους δήμους, αλλά και για τον συγκεκριμένο δήμο στον οποίο

ανήκουν, καθώς και ζητήθηκε από το σύνολο των αιρετών του δείγματος να αξιολογήσουν το γενικό σύστημα αποκέντρωσης.

Στην **τρίτη ενότητα** το ερωτηματολόγιο αναφέρεται στην Εφαρμογή Διοικητικής Μεταρρύθμισης. Στο σημείο αυτό ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να αξιολογήσουν την προοπτική αποτελεσματικής εφαρμογής του προγράμματος Καλλικράτη γενικά στην Α'βάθμια αυτοδιοίκηση, αλλά και ειδικά για τον δήμο τους. Συμπεριλήφθησαν ερωτήσεις σχετικά με το εάν και κατά πόσο το δημοτικό συμβούλιο είναι έτοιμο να ανταποκριθεί στην άσκηση των νέων διευρυμένων αρμοδιοτήτων, εάν υπάρχει καταλληλότητα πόρων και επάρκεια εκπαίδευσης στελεχών του δήμου Αλμωπίας και κατά πόσο πιστεύουν ότι θα υπάρξει αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων με το δημοτικό συμβούλιο. Επίσης ζητήθηκε να καταγραφούν τα κρίσιμα ζητήματα που απασχολούν το Δήμο Αλμωπίας, αλλά και μέτρα που θεωρούνται σημαντικά για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, την τόνωση του ιδιωτικού τομέα και της επιχειρηματικότητας, την βελτίωση της επισκεψιμότητας στο δήμο, αλλά και της σημαντικότητας της συνεργασίας του δήμου με την περιφέρεια για την επίτευξη της τοπικής ανάπτυξης του Δήμου Αλμωπίας. Τέλος δύναται να διερευνηθεί η κοινωνική οικονομία και ο εθελοντισμός, ως νέοι τομείς προς αξιοποίηση.

Στην **τέταρτη ενότητα** που αφορά στην Οικονομική πολιτική, τον Προγραμματισμό και τους Πόρους, ζητήθηκε από τους αιρετούς του Δήμου Αλμωπίας να κρίνουν το Ειδικό Πρόγραμμα Εξυγίανσης των Δήμων, να αναφέρουν τις πηγές τοπικών εσόδων που θεωρούν πιο σημαντικές ή πιο κατάλληλες για τη χρηματοδότηση των τοπικών υπηρεσιών και έργων και να αναφέρουν εάν, με ποια μορφή και σε ποιους τομείς είναι υπέρ της συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα.

Τέλος η **πέμπτη ενότητα** του ερωτηματολογίου περιλαμβάνει ένα ανοιχτό ερώτημα που αφορά στο όραμα των αιρετών για τον Δήμο Αλμωπίας κατά τη διάρκεια της πρώτης αιρετής διακυβέρνησης του προγράμματος Καλλικράτης.

Το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε 50 κλειστές ερωτήσεις, δηλαδή ερωτήσεις με συγκεκριμένες απαντήσεις και 1 ανοιχτή ερώτηση, όπου ο ερωτώμενος μπορούσε να αναπτύξει την άποψη του. Από τις κλειστές ερωτήσεις του ερωτηματολογίου ορισμένες ήταν μοναδικής επιλογής και άλλες πολλαπλής επιλογής. Υπήρχαν επίσης σύνθετες ερωτήσεις μοναδικής επιλογής, όπως η ερώτηση 15, όπου ο ερωτώμενος έπρεπε να δώσει μια μοναδική απάντηση από 11 επιλογές που του δίνονταν. Η ερώτηση 7 ήταν ερώτηση που απαιτούσε διπλή απάντηση των αιρετών, όσον αφορά σε προηγούμενη συμμετοχή τους σε αιρετά όργανα αυτοδιοίκησης και στα έτη συμμετοχής τους. Αντίστοιχες ήταν και οι ερωτήσεις 9 και 11. Τέλος υπήρχαν και ερωτήσεις κατάταξης, όπου οι συμμετέχοντες έπρεπε να κατατάξουν σε σειρά προτίμησης μια λίστα από πιθανές απαντήσεις/επιλογές, όπως την ερώτηση 34 όπου ζητήθηκε από τους αιρετούς να ιεραρχήσουν κρίσιμα ζητήματα της περιοχής τους από μια λίστα 9 επιλογών.

2.2 Πηγές

Στα πρώτα στάδια της εργασίας αυτής, η ερευνήτρια επιδόθηκε σε μια εκτενή βιβλιογραφική ανασκόπηση. Σύμφωνα με τον Kent (1999:121) *«δεν είναι συνετό να ξεκινάς μια εργασία χωρίς προηγουμένως να αναζητήσεις ότι έχει ήδη γραφτεί ή στοιχεία που έχουν ήδη συλλεχθεί σχετικά με το θέμα της εργασίας»*. Οι δευτερογενείς πηγές οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν ήταν βιβλία, άρθρα και περιοδικά σχετικά με την οργάνωση του κράτους και το σύστημα διοίκησης των τοπικών υποθέσεων τα οποία αναζητήθηκαν σε βιβλιοθήκες και στον παγκόσμιο ιστό. Επίσης χρησιμοποιήθηκαν στατιστικά στοιχεία τα οποία συλλέχθηκαν από την ψηφιακή βιβλιοθήκη της ΕΛ.ΣΤΑΤ., καθώς και στοιχεία τα οποία άντλησε η ερευνήτρια από το Δήμο της περιοχής έρευνας, της Αλμωπίας. Επόμενο στάδιο της εργασίας ήταν η συλλογή πρωτογενών στοιχείων. Για το σκοπό αυτό δημιουργήθηκε ένα ερωτηματολόγιο το οποίο αποτελούνταν από τις εξής πέντε ενότητες: α) Ταυτότητα ερωτώμενου, β) Θεσμικό Πλαίσιο Α΄βάθμιας Αυτοδιοίκησης, γ) Εφαρμογή Διοικητικής Μεταρρύθμισης, δ) Οικονομική πολιτική – Προγραμματισμός – Πόροι και ε) Κλείσιμο (ανοιχτή ερώτηση) που αφορούσε στο όραμα των αιρετών για

τον Δήμο Αλμωπίας κατά τη διάρκεια της πρώτης αιρετής διακυβέρνησης του προγράμματος Καλλικράτης. Το ερωτηματολόγιο αυτό δόθηκε από τον Απρίλιο έως τον Μάιο του 2011 σε 20 Δημοτικούς Συμβούλους του Δήμου Αλμωπίας, καθώς και τον Πρόεδρο και 2 τοπικούς συμβούλους της Τοπικής Κοινότητας Εξαπλατάνου, με σκοπό την διερεύνηση των απόψεων των αιρετών για το νέο σύστημα διοίκησης του Καλλικράτη και τις δυνατότητες αποτελεσματικής εφαρμογής του στο Δήμο Αλμωπίας.

2.3 Προβλήματα/δυσκολίες

Σύμφωνα με τον Kent (1999), δεν υπάρχει απεγάδιαστη έρευνα. Έτσι στο σημείο αυτό είναι απαραίτητο να αναφερθούν οι περιορισμοί της συγκεκριμένης έρευνας. Η απλή τυχαία δειγματοληψία είναι προτιμότερη διότι κάθε άτομο του πληθυσμού έχει την ίδια πιθανότητα να επιλεγεί¹⁸. Ωστόσο, για τους σκοπούς αυτής της έρευνας το απλό τυχαίο δείγμα δεν μπορούσε να εφαρμοστεί, διότι έπρεπε να ακολουθηθούν συγκεκριμένα κριτήρια. Στην αρχή, παρουσιάστηκε πρόβλημα στην εύρεση σχετικής βιβλιογραφίας. Βρέθηκε ένα μέρος που αφορούσε γενικά σε θέματα τοπικής αυτοδιοίκησης και ζητήματα σχετικά με το Σχέδιο Καποδίστριας αλλά και Καλλικράτης, όμως για ερευνητικές εργασίες που να αφορούν στην άποψη των αιρετών για το νέο σύστημα διοίκησης και τις δυνατότητες αποτελεσματικής εφαρμογής του σε κάποιο συγκεκριμένο δήμο δεν υπήρξε κάποιο δείγμα. Όσον αφορά σε ξένη βιβλιογραφία σχετικά με την τοπική αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα, συναντήθηκε παντελής έλλειψη. Στις συνεντεύξεις επίσης προέκυψαν κάποιες δυσκολίες, όπως απροθυμία των αιρετών να συμμετέχουν στην έρευνα, φόβος μήπως τους ερωτηθεί κάτι και δεν το γνωρίζουν και κυρίως δυσκολία στο να κανονιστούν οι συναντήσεις λόγω φόρτου εργασίας τους. Τα περισσότερα ερωτηματολόγια διεκπεραιώθηκαν με τους ερωτώμενους κατά την διάρκεια εργασίας τους, γεγονός το οποίο δημιουργούσε χρονική πίεση. Σε ορισμένες περιπτώσεις υπήρχε διακοπή από συναδέλφους, αλλά και από το τηλέφωνο δημιουργώντας έτσι προβλήματα ως προς την ομαλή ροή της συζήτησης και επηρεάζοντας τη συγκέντρωση

---

¹⁸ Kent, 2001

και τον ειρμό του ερωτώμενου, αλλά και της ίδιας της ερευνήτριας. Επίσης παρατηρήθηκε ότι ορισμένοι από τους αιρετούς που συμμετείχαν στην έρευνα έχοντας αυξημένη διάθεση να εκθέσουν τις απόψεις τους, δεν έμεναν στην ουσία των ερωτήσεων, αλλά αναφερόταν και σε άλλα συναφή ή όχι θέματα, γεγονός το οποίο απέσπασε πολύτιμο χρόνο από την ερευνήτρια. Τέλος από το σύνολο των 27 μελών του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Αλμωπίας συμφώνησαν να απαντήσουν στα ερωτηματολόγια 20 άτομα, γεγονός το οποίο οδήγησε την ερευνήτρια στο να απευθυνθεί και στο Τοπικό Συμβούλιο του Εξαπλατάνου από όπου και απέσπασε την ανταπόκριση του Προέδρου και 2 ακόμη μελών. Το ευχάριστο στη διενέργεια της συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων ήταν ότι δεδομένου της παρουσίας της ερευνήτριας μπόρεσαν και απαντήθηκαν όλα τα ερωτήματα από τους ερωτηθέντες, εκτός από την τελευταία ανοιχτή ερώτηση που αναφερόταν στο όραμα τους για τον Δήμο Αλμωπίας κατά τη διάρκεια της πρώτης αιρετής διακυβέρνησης του προγράμματος Καλλικράτης και στην οποία δεν απάντησαν ελάχιστοι από τους ερωτηθέντες.

2.4 Συμπεράσματα – προτάσεις

Στο σημείο αυτό παραθέτονται εν συντομία τα συμπεράσματα της παρούσας εργασίας, τα οποία περιγράφονται εκτενώς στην αντίστοιχη ενότητα.

Όσον αφορά λοιπόν στην διερεύνηση του πρώτου στόχου της παρούσας εργασίας, ο οποίος αναφέρεται στην άποψη των αιρετών του Δήμου Αλμωπίας για το νέο σύστημα διοίκησης, συμπεραίνουμε ότι η πλειοψηφία των αιρετών του δείγματος θεωρεί πως το νέο πρόγραμμα Καλλικράτης είναι στην σωστή κατεύθυνση, με ορισμένες αδυναμίες και προβλήματα για την Α'βάθμια αυτοδιοίκηση, τα οποία έγκειται κυρίως στο γεγονός ότι παραχωρούνται αρμοδιότητες στην τοπική αυτοδιοίκηση, χωρίς τους αντίστοιχους πόρους. Επίσης, οι περισσότεροι αιρετοί θεωρούν ότι όπως θεσμοθετήθηκε η Α'βάθμια τοπική αυτοδιοίκηση θα συμβάλλει κυρίως στην εξοικονόμηση πόρων, αλλά και θα οδηγήσει στην βελτίωση της εξυπηρέτησης του πολίτη και στην αναβάθμιση των

συνθηκών ζωής του. Νέα μέτρα όπως η αντιμισθία που προβλέπεται για τους αιρετούς, το ασυμβίβαστο του δημάρχου, ο περιορισμένος αριθμός των νομικών προσώπων που επιτρέπεται να συσταθούν πλέον από τους δήμους και οι μορφές των επιχειρήσεων που επιτρέπεται να συσταθούν, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης και το νέο σύστημα εποπτείας των αποφάσεων των οργάνων του δήμου, βρήκε σύμφωνους τους περισσότερους από τους ερωτηθέντες αιρετούς. Βασικές απόψεις επίσης των αιρετών για ένα αποτελεσματικό αποκεντρωμένο σύστημα διοίκησης, συγκλίνουν κυρίως στην τροποποίηση του φορολογικού συστήματος και τη δυνατότητα αυτόνομης επιβολής και είσπραξης φόρων από τα τρία επίπεδα διοίκησης (κεντρικό κράτος, περιφέρειες, δήμοι). Τέλος, η προοπτική αποτελεσματικής εφαρμογής του προγράμματος Καλλικράτης στην Α'βάθμια αυτοδιοίκηση σύμφωνα με την άποψη των περισσότερων αιρετών του Δήμου Αλμωπίας, απαιτεί κυρίως ένα εξειδικευμένο και επαρκές προσωπικό, ικανότητες, γνώση και εμπειρία των αιρετών σε θέματα διοίκησης και προγραμματισμού, καθώς και κατάρτιση του προσωπικού.

Όσον αφορά στην διερεύνηση του δεύτερου στόχου της παρούσας εργασίας, ο οποίος αναφέρεται στην άποψη των αιρετών του δήμου Αλμωπίας για τις δυνατότητες αποτελεσματικής εφαρμογής του προγράμματος Καλλικράτης συγκεκριμένα για τον δήμο τους, βλέπουμε ότι οι περισσότεροι αιρετοί θεωρούν ότι το Δημοτικό Συμβούλιο διαθέτει τις ικανότητες και την πολιτική βούληση για να ανταποκριθεί με επιτυχία στην πρόκληση εφαρμογής και στην επίτευξη των στόχων του νέου θεσμού, αλλά έπειτα από μια περίοδο προσαρμογής, η οποία μπορεί να διαρκέσει από 6 μήνες έως ενάμιση έτος. Πόροι όπως κτιριακές υποδομές, αλλά και ανθρώπινο δυναμικό είναι επαρκές στο δήμο Αλμωπίας σύμφωνα με την άποψη των περισσότερων αιρετών, αλλά το προσωπικό και κυρίως τα στελέχη του δήμου χρειάζονται εκπαίδευση σε στρατηγικά θέματα ανάπτυξης, προγραμματισμού και διοίκησης, ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν επιτυχώς στην άσκηση των νέων αλλά και διευρυμένων αρμοδιοτήτων τους.

Από τα κρίσιμότερα ζητήματα που αντιμετωπίζει η περιοχή της Αλμωπίας είναι η ανεργία, οι βασικές τεχνικές υποδομές, οι βασικές κοινωνικές υποδομές, η χαμηλή επιχειρηματικότητα και η υποτονικότητα των επενδύσεων. Όσον αφορά στην προώθηση

της τοπικής ανάπτυξης της περιοχής έρευνας οι αιρετοί προσανατολίζονται κυρίως στη δημιουργία επιχειρηματικών πάρκων και στη μείωση του παραεμπορίου και της παραοικονομίας, καθώς και στην ανάδειξη των πολιτιστικών πόρων, στην προώθηση ήπιων μορφών τουρισμού και στο επίπεδο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και της ηλεκτρονικής πληροφόρησης συνολικά σε τοπικό επίπεδο. Συμπεραίνουμε λοιπόν, ότι ο Δήμος Αλμωπίας θα πρέπει να προσανατολιστεί σε τρόπους προώθησης της τοπικής ανάπτυξης και παράλληλα αντιμετώπισης του μείζονος προβλήματος της ανεργίας, μέσα από ολοκληρωμένα τοπικά σχέδια και προγράμματα δράσης. Η δημιουργία - ανάπτυξη επιχειρηματικών πάρκων και υποδομών, με την παράλληλη διευκόλυνση επενδυτών προς την κατεύθυνση αυτή, η μείωση του παραεμπορίου στην περιοχή της Αλμωπίας, μέσω μεθοδικού ελέγχου των αρμόδιων υπηρεσιών, όπως την δημοτική αστυνομία και την επιβολή προστίμων, καθώς και η χορήγηση νόμιμων αδειών με συγκεκριμένα κριτήρια, σε ορισμένους από αυτούς που εμπλέκονται στο μη νόμιμο εμπόριο, ίσως θα μπορούσαν να αποτελέσουν προτάσεις που θα συνέβαλαν στην τοπική ανάπτυξη της περιοχής. Επιπλέον, τα λουτρά της Αριδαίας και το χιονοδρομικό κέντρο του Καιμακτσαλάν, οι βασικότεροι πόλοι έλξης επισκεπτών στην περιοχή της Αλμωπίας, θα πρέπει να αποτελέσουν το επίκεντρο του στόχου των τοπικών φορέων, προκειμένου να αναπτυχθεί τουριστικά η περιοχή. Νέες δομές, με γνώμονα τη διατήρηση της αυθεντικής φυσιογνωμίας και του φυσικού κάλλους της περιοχής των Λουτρών, καθώς και του παραδοσιακού χαρακτήρα των γειτνιαζόντων οικισμών, βελτίωση των οδικών δικτύων της περιοχής και ιδιαίτερα αυτού που συνδέει την περιοχή με το χιονοδρομικό κέντρο του Καιμακτσαλάν, καθώς και παράλληλη προβολή της περιοχής μέσω της ηλεκτρονικής πληροφόρησης και επικοινωνίας, θα μπορούσαν επίσης να συμβάλλουν στην τοπική ανάπτυξη της περιοχής της Αλμωπίας.

Παρατηρήσαμε επίσης ότι οι περισσότεροι από τους αιρετούς του δείγματος είναι σύμφωνοι με τους νέους τομείς προς αξιοποίηση που θεσπίστηκαν με το πρόγραμμα Καλλικράτης, όπως την κοινωνική οικονομία και τον εθελοντισμό. Είδαμε ότι η πλειοψηφία των ερωτηθέντων αιρετών είναι υπέρ της συνεργασίας του δήμου Αλμωπίας με επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας, είτε ως εταίροι σε τομείς όπως την καθαριότητα/ανακύκλωση, τα έργα αξιοποίησης των υδατικών πόρων, την παροχή

πολιτιστικών υπηρεσιών, την παραγωγή τοπικών προϊόντων, τις βιοκαλλιέργειες και την αγροτική παραγωγή, είτε να προμηθεύονται υπηρεσίες από επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας, κυρίως σε τομείς όπως είναι η ανακύκλωση, η καθαριότητα και η συντήρηση του πράσινου. Επίσης, όσον αφορά στον εθελοντισμό, οι αιρετοί δήλωσαν ότι θεωρούν χρήσιμη την αξιοποίηση εθελοντικών υπηρεσιών από τους δήμους, κυρίως σε υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας, στην ανακύκλωση και στο πράσινο και την καθαριότητα.

Όσον αφορά στον ιδιωτικό τομέα, οφείλουμε να σημειώσουμε ότι οι περισσότεροι από τους αιρετούς του δείγματος είναι υπέρ της συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα για την κατασκευή έργων και την παροχή υπηρεσιών που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του δήμου Αλμωπίας, κυρίως μέσω ΣΔΙΤ (Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα) για την κατασκευή και λειτουργία μεγάλων έργων υποδομής και έπειτα μέσω συμβάσεων παραχώρησης για την παροχή ορισμένων δημοσίων υπηρεσιών από ιδιώτες. Ειδικότερα για τις συνεργασίες μέσω συμβάσεων παραχώρησης για την παροχή ορισμένων δημοσίων υπηρεσιών από ιδιώτες, οι αιρετοί αναφέρθηκαν κυρίως στην επεξεργασία και συλλογή απορριμμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3.1 Ιστορική αναδρομή του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Αυτοδιοίκηση «κατά τόπον» ή τοπική υπάρχει όταν ο κύκλος των αυτοδιοικούμενων υποθέσεων συνδέεται με ορισμένο εδαφικό χώρο, π.χ. δήμοι, κοινότητες, και όταν οι τοπικές αυτές υποθέσεις διεξάγονται από όργανα που εκλέγονται από τους πολίτες οι οποίοι συνδέονται με την εδαφική περιοχή του αυτοδιοικούμενου νομικού προσώπου, δηλαδή τους δημότες. Με άλλα λόγια, η τοπική αυτοδιοίκηση δεν είναι παρά η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ορισμένης εδαφικής περιοχής εκ μέρους οργάνων που εκλέγονται ελεύθερα από τους πολίτες της περιοχής αυτής. Τον θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης εισήγαγε η βαυαρική αντιβασιλεία με το Β.Δ. της 27-12-1833, που συνέστησε τους δήμους ως δημόσια νομικά πρόσωπα με τοπική αρμοδιότητα, τα όργανα των οποίων αναδεικνύονταν από τους δημότες. Πρώτη, σχετικά, συνταγματική καθιέρωση έγινε στο Σύνταγμα του 1864. Ακολούθησε ο νόμος ΔΝΖ/ 1912, που εισήγαγε και την κοινότητα, παράλληλα με τον δήμο, ως τύπο ΟΤΑ πρώτου βαθμού¹⁹.

Με το ΝΔ 2888/1954 θεσπίστηκε νέος Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας που ρύθμισε τα της τοπικής αυτοδιοίκησης τις επόμενες δεκαετίες και ο οποίος τροποποιήθηκε το 1975 και κωδικοποιήθηκε με το ΠΔ 1975. Βασική ήταν η διάταξη του άρθρου 102 του Συντάγματος του 1975, σύμφωνα με την οποία κατοχυρώθηκε μεταξύ άλλων η αρμοδιότητα των δήμων και των κοινοτήτων σε όλες τις τοπικές υποθέσεις και ορίστηκαν ως πρώτη βαθμίδα της τοπικής αυτοδιοίκησης οι δήμοι και οι κοινότητες.

Με τον νόμο 1235/1982 αναβαθμίστηκε ο θεσμός των νομαρχιακών συμβουλίων και με τον νόμο 1622/1986 και το προεδρικό διάταγμα 51/1987 η επικράτεια χωρίστηκε σε 13 περιφέρειες. Με τον νόμο 1878/1990 και στη συνέχεια με το νόμο 2218/1994 οι αρμοδιότητες της παλιάς νομαρχίας μεταβιβάζονταν στην αιρετή πλέον Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και στα όργανα της: τον νομάρχη, το Νομαρχιακό Συμβούλιο και τις Νο-

¹⁹ Καμζής, Δ., 2010

μαρχιακές Επιτροπές. Το 1997 ψηφίστηκε ο νόμος 2539/1997, γνωστότερος ως Πρόγραμμα «Ιωάννης Καποδίστριας», που επανακαθόρισε τους πρωτοβάθμιους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης με πληθυσμιακά και χωροταξικά κριτήρια. Με το πρόγραμμα «Καποδίστρια» και συστάθηκαν 901 δήμοι και 130 κοινότητες, από τους 369 δήμους και τις 5.554 κοινότητες της απογραφής του 1991. Οι 748 από τους καποδιστριακούς δήμους προήλθαν από τη συνένωση δήμων και κοινοτήτων, δυο κοινότητες αναγνωρίστηκαν ως δήμοι και σε 151 δήμους δεν σημειώθηκε καμιά αλλαγή. Όσον αφορά τις κοινότητες, οι 108 παρέμειναν αμετάβλητες και 22 προέκυψαν από συνένωση άλλων κοινοτήτων.

Το Μάιο 2010 ο «Καλλικράτης» ψηφίστηκε (Ν.3852/2010) και οι εκλογές έγιναν για τους νέους Δήμους και Περιφέρειες το Νοέμβριο 2010 και ανέλαβαν τη λειτουργία τους την 1η Ιανουαρίου 2011, με αναβάθμιση των αιρετών και εκσυγχρονισμό του Τοπικού Πολιτικού Συστήματος. Έτσι, οι 910 δήμοι και 130 κοινότητες συνενώθηκαν σε 325 δήμους. Οι Νομαρχίες καταργήθηκαν και αντικαταστάθηκαν από 13 περιφέρειες και οι 13 περιφέρειες υπάγονται πλέον σε 7 αποκεντρωμένες διοικήσεις.

3.2 Φυσιογνωμία της γεωγραφικής περιοχής του Δήμου Αλμωπίας

Στο σημείο αυτό, προκειμένου να εξαχθούν συμπεράσματα σε σχέση με τα ερωτήματα που απευθύνονται στους αιρετούς και αναφέρονται στις αναπτυξιακές δυνατότητες του Δήμου Αλμωπίας, κρίνεται σκόπιμο να παρουσιαστούν τα γεωφυσικά, δημογραφικά, οικονομικά και κοινωνικά στοιχεία της περιοχής, τα οποία και συνθέτουν την αναπτυξιακή της φυσιογνωμία.

¹ Καμίζης, Δ., 2010

3.3 Στοιχεία για την αναπτυξιακή φυσιογνωμία του Δήμου Αλμωπίας

3.3.1 Γεωφυσικά δεδομένα

Ο Δήμος Αλμωπίας είναι δήμος της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, έχει έκταση 980.86 τ.χλμ και καταλαμβάνει το λεκανοπέδιο της Αλμωπίας. Αποτελείται από την δημοτική ενότητα Αριδαίας και Εξαπλατάνου. Η δημοτική ενότητα Αριδαίας έχει έκταση 562.910 στρεμμάτων και καλύπτει το δυτικό τμήμα του λεκανοπεδίου της Αλμωπίας. Αντίστοιχα η δημοτική ενότητα Εξαπλατάνου έχει έκταση 422.907 στρέμματα και καλύπτει το ανατολικό τμήμα του λεκανοπεδίου της Αλμωπίας και το οροπέδιο της Άνω Αλμωπίας²⁰. Η περιοχή της Αλμωπίας με πρωτεύουσα την Αριδαία απλώνεται κάτω από την προστατευτική σκιά του Βόρα, ο οποίος διακρίνεται από πυκνά δάση στα δυτικά και από επιβλητική γυμνότητα στα βόρεια. Η οροσειρά του Βόρα περιβάλλει την Αλμωπία από τα βόρεια και τα δυτικά και τη διακρίνει με αδιαπέραστο τοίχωμα από περιοχές του νομού Φλώρινας. Στα νότια συνορεύει με το υψίπεδο της Έδεσσας και στα ανατολικά δεσπόζει το όρος Πάικο²¹.

Χάρτης 3.1 Η θέση του δήμου Αλμωπίας στο νομό Πέλλας

²⁰ Ανάκτηση από: http://el.wikipedia.org/wiki/Δήμος_Αλμωπίας

²¹ Ανάκτηση από: <http://www.loutrapozar.net/aridaia.aspx>

Μορφολογικά η περιοχή χαρακτηρίζεται από έντονο ανάγλυφο. Ανάμεσα στην πεδιάδα που καταλαμβάνει 220 τ.χμ. και στους ορεινούς όγκους έκτασης 730 τ.χμ. παρατηρούνται υψομετρικές διαφορές που ξεπερνούν τα 1.500 μέτρα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την κυριαρχία υγρού, ηπειρωτικού κλίματος με σύντομο θερμό καλοκαίρι και δριμύ χειμώνα. Οι ορεινοί όγκοι διακρίνονται για τα πλούσια δάση τους τα οποία χαρίζουν στον τόπο φυσικές ομορφιές. Στην πεδιάδα της Αλμωπίας βρίσκεται ο Αλμωπαίος ποταμός που τροφοδοτείται από 13 χειμαρρικά ρεύματα. Η πεδιάδα είναι ιδιαίτερα εύφορη, κατάλληλη για δεντροκαλλιέργειες, αλλά και καλλιέργεια καπνού, καλαμποκιού, αμπελιού, πιπεριάς και οσπρίων. Εκτός από την γεωργία, η κτηνοτροφία αποτελεί πηγή ενίσχυσης του εισοδήματος των κατοίκων. Επίσης, τα προϊόντα της υλοτομίας που προέρχονται από τα δάση της δρυός, της οξιάς, του πεύκου και του έλατου συμβάλλουν στην οικονομική ενίσχυση της περιοχής²². Εξετάζοντας την μορφολογία του Δήμου Αλμωπίας, ανά δημοτική ενότητα, παρατηρούμε ότι στη δημοτική ενότητα Αριδαίας, 9 δημοτικές/τοπικές κοινότητες είναι πεδινές, 5 ορεινές και 3 ημιορεινές. Αντίστοιχα, στη δημοτική ενότητα Εξαπλατάνου, 4 τοπικές κοινότητες είναι πεδινές, 5 ορεινές και 4 ημιορεινές. Συμπεραίνουμε λοιπόν, ότι το μεγαλύτερο ποσοστό της περιοχής του Δήμου Αλμωπίας είναι πεδινό με ποσοστό 43,33%, έπειτα το 33,33% είναι ορεινό και τέλος το 23,33% είναι ημιορεινό. Όσον αφορά στις χρήσεις γης της περιοχής έρευνας, όπως παρατηρούμε και στους πίνακες 3.1 και 3.2, στη δημοτική ενότητα Αριδαίας, τη μεγαλύτερη έκταση καταλαμβάνουν τα δάση με 192.900 στρέμματα (34,27% της συνολικής έκτασης) και έπειτα ακολουθούν οι καλλιεργούμενες εκτάσεις και αγραναπαύσεις με 131.100 στρέμματα (23,29%) και οι δημοτικοί ή κοινοτικοί βοσκότοποι με 106.400 στρέμματα (18,9%). Στην δημοτική ενότητα Εξαπλατάνου τη μεγαλύτερη έκταση καταλαμβάνουν επίσης τα δάση με 112.000 στρέμματα (26,47%) και ακολουθούν οι ιδιωτικοί και άλλοι βοσκότοποι με 98.400 στρέμματα (23,26%) και οι καλλιεργούμενες εκτάσεις και αγραναπαύσεις με 91.900 στρέμματα (21,72%).

---

²² Ανάκτηση από: <http://www.loutrapozar.net/almopia.aspx>

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1 Χρήσεις γης της Δημοτικής Ενότητας Αριδαίας

Εκτάσεις σε χιλιάδες στρέμματα	Μορφολογία	Σύνολο Εκτάσεων	Καλλιεργούμενες εκτάσεις και αγροεγκαταστάσεις	Βοσκότοποι		Δάση	Εκτάσεις καλυπτόμενες από νερά	Εκτάσεις οικισμών	(κτίρια, δρόμοι, κλπ.) Άλλες εκτάσεις
				Δημοτικοί ή κοινοτικοί	Ιδιωτικοί και άλλοι				
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΙΔΑΙΑΣ		562,8	131,1	106,4	84,7	192,9	11,4	13,5	22,9
Δ.Κ. Αριδαίας	Π	15,0	12,2	0,1	-	-	1,1	1,6	-
Τ.Κ Αλώρου	Π	14,7	5,3	8,1	-	-	0,5	0,7	0,1
Τ.Κ Αψάλου	Η	27,7	9,1	15,7	-	1,5	0,2	0,7	0,5
Τ.Κ Βορεινού	Ο	105,5	16,8	4,2	15,7	54,1	0,9	0,2	13,5
Τ.Κ Γαρεφείου	Η	26,9	6,1	4,0	3,0	10,9	0,3	0,5	2,1
Τ.Κ Δωροθέας	Π	8,7	6,6	0,5	-	-	1,2	0,4	-
Τ.Κ Λουτρακίου	Ο	56,9	7,3	1,8	3,6	38,8	0,4	1,0	3,9
Τ.Κ Λυκοστόμου	Η	12,6	4,3	-	0,8	7,0	-	0,6	-
Τ.Κ Μεγαπλατάνου	Π	15,5	6,2	-	8,1	-	0,4	0,5	0,3
Τ.Κ Ξιφιανής	Π	8,0	6,5	0,8	-	-	0,3	0,3	0,1
Τ.Κ Όρμης	Ο	50,9	5,7	-	41,1	-	3,7	0,4	-
Τ.Κ Πιπεριών	Π	11,1	9,0	-	0,3	0,4	0,8	0,6	-
Τ.Κ Πολυκαρπίου	Π	18,3	8,4	-	5,0	4,2	0,2	0,6	-
Τ.Κ Προμάχων	Ο	88,9	5,3	2,5	3,0	74,9	0,2	1,0	2,0
Τ.Κ Σαρακηνών	Ο	76,4	7,0	66,3	0,4	1,0	-	1,7	-
Τ.Κ Σωσάνδρας	Π	11,3	5,7	2,1	0,3	-	0,8	2,0	0,4
Τ.Κ Τσάκων	Π	14,4	9,6	0,3	3,4	0,1	0,4	0,7	-

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.: Απογραφή Γεωργίας-Κτηνοτροφίας, 1991

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2 Χρήσεις γης της Δημοτικής Ενότητας Εξαπλατάνου

Εκτάσεις σε χιλιάδες στρέμματα	Μορφολογία	Σύνολο Εκτάσεων	Καλλιεργούμενες εκτάσεις και αγροαναπαύσεις	Βοσκότοποι		Δάση	Εκτάσεις καλυπτόμενες από νερά	Εκτάσεις οικισμών	(κτίρια, δρόμοι, κλπ.) Άλλες εκτάσεις
				Δημοτικοί ή κοινοτικοί	Ιδιωτικοί και άλλοι				
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΞΑΠΛΑΤΑΝΟΥ		423,1	91,9	74,3	98,4	112	6,6	6,3	33,6
Τ.Κ. Αρχαγγέλου	Ο	66,2	12,0	-	7,6	45,6	0,4	0,4	0,2
Τ.Κ. Εξαπλατάνου	Π	16,2	13,1	2,1	0,2	-	0,3	0,5	-
Τ.Κ. Θεοδωρακείου	Ο	72,6	5,9	48,0	-	15,3	-	0,4	3,0
Τ.Κ. Θηριοπέτρας	Ο	19,2	4,5	6,2	-	2,5	1,1	0,2	4,7
Τ.Κ. Ίδας	Ο	6,9	2,8	2,4	-	1,2	0,2	0,2	0,1
Τ.Κ. Κωνσταντίας	Η	15,6	3,6	-	11,5	-	-	0,4	0,1
Τ.Κ. Μηλέας	Π	16,1	12,8	-	2,1	0,2	0,3	0,7	-
Τ.Κ. Νερομύλων	Η	11,4	2,8	-	2,9	4,9	0,3	0,3	0,2
Τ.Κ. Νοτίας	Ο	106,5	7,9	-	60,4	20,7	0,8	1,0	15,6
Τ.Κ. Περικλείας	Η	56,7	7,1	5,0	13,5	20,9	0,3	0,2	9,7
Τ.Κ. Φιλωτείας	Π	11,1	8,9	-	0,2	0,1	1,1	0,8	-
Τ.Κ. Φούστανης	Η	9,8	5,2	3,5	-	0,2	0,6	0,4	-
Τ.Κ. Χρυσής	Π	14,8	5,3	7,1	-	0,4	1,2	0,8	-

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.: Απογραφή Γεωργίας-Κτηνοτροφίας, 1991

3.3.2 Πληθυσμιακά – Δημογραφικά δεδομένα ανά δημοτική ενότητα

Ο Δήμος Αλμωπίας έχει συνολικό πληθυσμό 29.354 κάτοικους, σύμφωνα με την απογραφή της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του 2001. Συγκροτείται από δύο δημοτικές ενότητες, από τις οποίες η δημοτική ενότητα Αριδαίας έχει πραγματικό πληθυσμό 20.213 κατοίκους και η δημοτική ενότητα Εξαπλατάνου έχει πραγματικό πληθυσμό 9.141 κατοίκους²³. Στους παρακάτω πίνακες 2.3 και 2.4 αναφέρονται τα πληθυσμιακά στοιχεία και η πληθυσμιακή εξέλιξη 1981-2001 για το Δήμο Αλμωπίας, ανά δημοτική ενότητα, καθώς και γίνεται χαρακτηρισμός των κοινοτήτων ως αστικές ή αγροτικές κοινότητες. Σύμφωνα με την ΕΛ.ΣΤΑΤ. (2001), αστικές θεωρούνται οι περιοχές οι οποίες έχουν περισσότερους από 2.000 κατοίκους και αγροτικές αυτές που έχουν λιγότερους από 2.000 κατοίκους. Από το σύνολο του πληθυσμού του δήμου Αλμωπίας το 79,35% αναφέρεται σε αγροτικές περιοχές και το 20,65% σε αστικές. Τα παραπάνω λοιπόν στοιχεία αποδίδουν στο δήμο Αλμωπίας σαφώς αγροτικό χαρακτήρα, με μικρή συγκέντρωση αστικού πληθυσμού στη δημοτική κοινότητα Αριδαίας.

Η κωμόπολη της Αριδαίας, όπως φαίνεται και στον πίνακα 3.3, συγκεντρώνει τον περισσότερο πραγματικό πληθυσμό με 6.062 κατοίκους και από τους αγροτικούς οικισμούς ακολουθούν οι Προμάχοι με 1.825 κατοίκους, το Βορεινό με 1340, η Σωσάνδρα με 1206, το Λουτράκι με 1187, η Άψαλος με 1178, η Πολυκάρπη με 1071 και οι Τσάκοι με 1020 κατοίκους. Εξετάζοντας την πληθυσμιακή εξέλιξη της δημοτικής ενότητας Αριδαίας κατά την εικοσαετία 1981-2001 προκύπτουν οι ακόλουθες παρατηρήσεις: η Δημοτική ενότητα Αριδαίας αυξήθηκε στο σύνολό της κατά 6,6%, και συγκεκριμένα η κωμόπολη της Αριδαίας αυξήθηκε κατά 28,7%. Μείωση παρουσιάζουν οι τοπικές κοινότητες Αλώρου (-13,4%), Μεγαπλατάνου (-11,8%), Ξιφιανής (-7,9%), Αψάλου (-7,8%), Όρμης (-5,3%), Βορεινού (-5%), Σωσάνδρας (-2,8%) και Σαρακηνών (-2,3%), ενώ αξιοσημείωτη αντίστοιχα αύξηση παρουσιάζουν οι τοπικές κοινότητες Πιπεριών (12%) και Λουτρακίου (11,2%).

²³ Ανάκτηση από: <http://dlib.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/>

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.3 Πληθυσμιακή εξέλιξη της Δημοτικής Ενότητας Αριδαίας, 1981-2001

	Αστικές και Αγροτικές Δ.Κ/Τ.Κ	Πραγματικός Πληθυσμός			Ποσοστιαίες Μεταβολές Πληθυσμού		
		1981	1991	2001	1981- 1991	1991- 2001	1981- 2001
		ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΙΔΑΙΑΣ					
		18.960	19.430	20.213	2,5%	4,0%	6,6%
Δ.Κ. Αριδαίας	ΑΣ	4.711	4.939	6.062	4,8%	22,7%	28,7%
Τ.Κ Αλώρου	ΑΓ	536	583	464	8,8%	-20,4%	-13,4%
Τ.Κ Αψάλου	ΑΓ	1.277	1.254	1.178	-1,8%	-6,1%	-7,8%
Τ.Κ Βορεινού	ΑΓ	1.410	1.364	1.340	-3,3%	-1,8%	-5,0%
Τ.Κ Γαρεφείου	ΑΓ	684	723	736	5,7%	1,8%	7,6%
Τ.Κ Δωροθέας	ΑΓ	673	658	691	-2,2%	5,0%	2,7%
Τ.Κ Λουτρακίου	ΑΓ	1.067	1.129	1.187	5,8%	5,1%	11,2%
Τ.Κ Λυκοστόμου	ΑΓ	382	368	395	-3,7%	7,3%	3,4%
Τ.Κ Μεγαπλατάνου	ΑΓ	543	506	479	-6,8%	-5,3%	-11,8%
Τ.Κ Ξυφιανής	ΑΓ	923	879	850	-4,8%	-3,3%	-7,9%
Τ.Κ Όρμης	ΑΓ	685	712	649	3,9%	-8,8%	-5,3%
Τ.Κ Πιπεριών	ΑΓ	526	627	589	19,2%	-6,1%	12,0%
Τ.Κ Πολυκαρπίου	ΑΓ	1.046	1.141	1.071	9,1%	-6,1%	2,4%
Τ.Κ Προμάχων	ΑΓ	1.754	1.862	1.825	6,2%	-2,0%	4,0%
Τ.Κ Σαρακηνών	ΑΓ	482	449	471	-6,8%	4,9%	-2,3%
Τ.Κ Σωσάνδρας	ΑΓ	1.241	1.174	1.206	-5,4%	2,7%	-2,8%
Τ.Κ Τσάκων	ΑΓ	1.020	1.062	1.020	4,1%	-4,0%	0,0%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Απογραφή πληθυσμού 1981, 1991, 2001

Όπως φαίνεται και στον πίνακα 3.4 ο οικισμός του Εξαπλατάνου συγκεντρώνει τον περισσότερο πραγματικό πληθυσμό με 1.768 κατοίκους και ακολουθούν οι αγροτικές τοπικές κοινότητες της Μηλέας με 1.214, του Θεοδωρακείου με 772, της Κωνσταντίας με 759 και της Ίδας με 735 κατοίκους. Εξετάζοντας την πληθυσμιακή εξέλιξη της δημοτικής ενότητας Εξαπλατάνου κατά την εικοσαετία 1981-2001 προκύπτουν οι ακόλουθες παρατηρήσεις: η Δημοτική ενότητα Εξαπλατάνου μειώθηκε στο σύνολό της κατά 6,5%, με μόνο 4 από τις 13 τοπικές κοινότητες να σημειώνουν αύξηση, με αυτή των Νερομούλων να έχουν την πρώτη θέση με το αξιοσημείωτο ποσοστό του 28,8%. Ακολουθούν οι τοπικές κοινότητες Ίδας, Κωνσταντίας και Θηριοπέτρας με ποσοστό 6,5%, 5,6% και 1% αντίστοιχα. Ταυτόχρονα παρατηρούμε μείωση της ποσοστιαίας μεταβολής του πληθυσμού τα έτη 1981-2001 στις τοπικές κοινότητες Φούστανης (-16,7%), Εξαπλατάνου (-16,2%), Χρυσής (-12,2%) και Μηλέας (-10,7%).

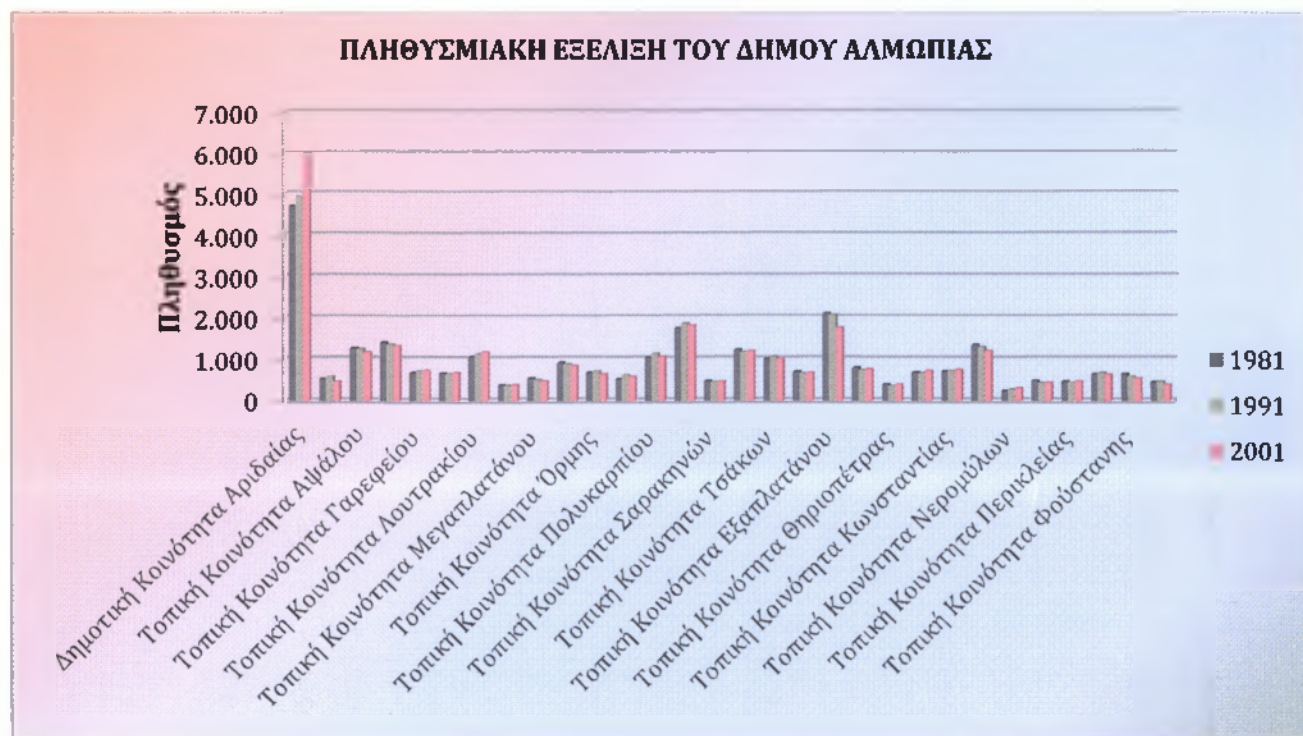

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.4 Πληθυσμιακή εξέλιξη της Δημοτικής Ενότητας Εξαπλατάνου, 1981-2001

	Αστικές και Αγροτικές Δ.Κ/Τ.Κ	Πραγματικός Πληθυσμός			Ποσοστιαίες Μεταβολές Πληθυσμού		
		1981	1991	2001	1981- 1991	1991- 2001	1981- 2001
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΞΑΠΛΑΤΑΝΟΥ		9.739	9.400	9.141	-3,5%	-2,8%	-6,5%
Τ.Κ. Αρχαγγέλου	ΑΓ	709	666	686	-6,1%	3,0%	-3,2%
Τ.Κ. Εξαπλατάνου	ΑΓ	2.109	2.069	1.768	-1,9%	-14,5%	-16,2%
Τ.Κ. Θεοδωρακείου	ΑΓ	805	745	772	-7,5%	3,6%	-4,1%
Τ.Κ. Θηριοπέτρας	ΑΓ	397	361	401	-9,1%	11,1%	1,0%
Τ.Κ. Ίδας	ΑΓ	690	671	735	-2,8%	9,5%	6,5%
Τ.Κ. Κωνσταντίας	ΑΓ	719	724	759	0,7%	4,8%	5,6%
Τ.Κ. Μηλέας	ΑΓ	1.359	1.295	1.214	-4,7%	-6,3%	-10,7%
Τ.Κ. Νερομύλων	ΑΓ	240	268	309	11,7%	15,3%	28,8%
Τ.Κ. Νοτίας	ΑΓ	491	436	450	11,2%	3,2%	-8,4%
Τ.Κ. Περικλείας	ΑΓ	472	444	471	-5,9%	6,1%	-0,2%
Τ.Κ. Φιλωτείας	ΑΓ	647	677	639	4,6%	-5,6%	-1,2%
Τ.Κ. Φούστανης	ΑΓ	651	583	542	10,4%	-7,0%	-16,7%
Τ.Κ. Χρυσής	ΑΓ	450	461	395	2,4%	-14,3%	-12,2%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Απογραφή πληθυσμού 1981, 1991, 2001

Στο παρακάτω γράφημα όπου παρουσιάζεται η πληθυσμιακή εξέλιξη του Δήμου Αλμωπίας για τα έτη 1981-2001, φαίνονται καθαρά οι αυξομειώσεις του πληθυσμού των δημοτικών/τοπικών κοινοτήτων της περιοχής έρευνας.

ΓΡΑΦΗΜΑ 3.1 Πληθυσμιακή εξέλιξη του Δήμου Αλμωπίας, 1981-2001

Προχωρώντας στους παρακάτω πίνακες 3.5 και 3.6, παρατηρούμε την πληθυσμιακή πυκνότητα των δημοτικών/τοπικών κοινοτήτων του Δήμου Αλμωπίας, ανά δημοτική ενότητα. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. από την απογραφή του 2001, η πληθυσμιακή πυκνότητα της δημοτικής ενότητας Αριδαίας ανερχόταν σε 35,91 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο και της δημοτικής ενότητας Εξαπλατάνου σε 21,61 κατοίκους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.5 Πληθυσμιακή πυκνότητα στη Δημοτική Ενότητα Αριδαίας, 1981-2001

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΙΔΑΙΑΣ	Πληθυσμιακή Πυκνότητα		
	1981	1991	2001
Δημοτική Κοινότητα Αριδαίας	313,31	328,48	403,17
Τοπική Κοινότητα Αλώρου	36,45	39,64	31,55
Τοπική Κοινότητα Αψάλου	46,14	45,31	42,57
Τοπική Κοινότητα Βορεινού	13,37	12,93	12,71
Τοπική Κοινότητα Γαρεφείου	25,4	26,84	27,33
Τοπική Κοινότητα Δωροθέας	77,06	75,35	79,13
Τοπική Κοινότητα Λουτρακίου	18,75	19,84	20,86
Τοπική Κοινότητα Λυκοστόμου	30,2	29,09	31,23
Τοπική Κοινότητα Μεγαπλατάνου	35	32,61	30,87
Τοπική Κοινότητα Ξιφιανής	115,68	110,16	106,53
Τοπική Κοινότητα Όρμης	13,46	13,99	12,76
Τοπική Κοινότητα Πιπεριών	47,58	56,72	53,28
Τοπική Κοινότητα Πολυκαρπίου	57,04	62,22	58,4
Τοπική Κοινότητα Προμάχων	19,72	20,94	20,52
Τοπική Κοινότητα Σαρακηνών	6,31	5,88	6,17
Τοπική Κοινότητα Σωσάνδρας	109,65	103,73	106,56
Τοπική Κοινότητα Τσάκων	70,7	73,61	70,7

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Απογραφή πληθυσμού 1981, 1991, 2001

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.6 Πληθυσμιακή ποικνότητα στη Δημοτική Ενότητα Εξαπλατάνου, 1981-2001

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΞΑΠΛΑΤΑΝΟΥ	Πληθυσμιακή Ποικνότητα		
	1981	1991	2001
Τοπική Κοινότητα Αρχαγγέλου	10,71	10,06	10,37
Τοπική Κοινότητα Εξαπλατάνου	130,32	127,85	109,25
Τοπική Κοινότητα Θεοδωρακείου	11,08	10,26	10,63
Τοπική Κοινότητα Θηριοπέτρας	20,67	18,8	20,88
Τοπική Κοινότητα Ίδας	100,7	97,93	107,27
Τοπική Κοινότητα Κωνσταντίας	46,22	46,54	48,79
Τοπική Κοινότητα Μηλέας	84,33	80,35	75,33
Τοπική Κοινότητα Νερομύλων	21,14	23,6	27,22
Τοπική Κοινότητα Νοτίας	4,61	4,09	4,23
Τοπική Κοινότητα Περικλείας	8,33	7,83	8,31
Τοπική Κοινότητα Φιλωτείας	58,27	60,97	57,55
Τοπική Κοινότητα Φούστανης	66,41	59,47	55,29
Τοπική Κοινότητα Χρυσής	30,44	31,19	26,72

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Απογραφή πληθυσμού 1981, 1991, 2001

3.3.3 Απασχόληση – Ανεργία

Ο πίνακας 3.7 παρουσιάζει τα στοιχεία εκείνα που αφορούν στην απασχόληση και την ανεργία στο Δήμο Αλμωπίας, όπως προκύπτουν από την απογραφή της ΕΛ.ΣΤΑΤ του 1991 και του 2001. Συγκρίνοντας λοιπόν τα παρακάτω στατιστικά στοιχεία παρατηρείτε σημαντική αύξηση του αριθμού των ανέργων μεταξύ 1991-2001 κατά 41,02% και

μείωση των απασχολούμενων κατά 10,8%. Ταυτόχρονα σημειώνεται μείωση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού κατά 7,73% και αύξηση του οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού κατά 16,01%. Η εικόνα λοιπόν που σχηματίζεται στο Δήμο Αλμωπίας είναι σαφώς αρνητική, καθώς συντρέχουν όλα εκείνα τα στοιχεία που κάθε άλλο παρά συνδράμουν στην ανάπτυξη της περιοχής.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.7 Οικονομικά ενεργός πληθυσμός και μη ενεργός πληθυσμός, ανά δημοτική ενότητα δήμου Αλμωπίας, 1991-2001

	Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός				Οικονομικά Μη Ενεργός Πληθυσμός	
	Απασχολούμενοι		Άνεργοι		1991	2001
	1991	2001	1991	2001		
Δημοτική Ενότητα Αριδαίας	8.060	7.420	520	756	8.366	9.858
Δημοτική Ενότητα Εξαπλατάνου	3.698	3.068	221	289	4.396	4.947
Σύνολο Δήμου Αλμωπίας	11.758	10.488	741	1.045	12.762	14.805

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.: Απογραφή πληθυσμού 1991,2001

Μελετώντας την σύνθεση της απασχόλησης των κατοίκων του δήμου Αλμωπίας κατά την περίοδο 1991-2001, παρατηρούμε ότι ο μεγαλύτερος αριθμός των κατοίκων ασχολείται στον πρωτογενή τομέα. Επιπλέον παρατηρούμε ότι μέσα στην δεκαετία έχει αυξηθεί η απασχόληση στον τριτογενή τομέα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.8 Τομεακή σύνθεση της απασχόλησης στο δήμο Αλμωπίας, 1991-2001

	Πρωτογενής Τομέας		Δευτερογενής Τομέας		Τριτογενής Τομέας	
	1991	2001	1991	2001	1991	2001
Δημοτική Ενότητα Αριδαίας	5.126	3.796	981	1.044	1.875	2.466
Δημοτική Ενότητα Εξαπλατάνου	2.790	1.995	213	228	541	703
Σύνολο Δήμου Αλμωπίας	7.916	5.791	1.194	1.272	2.416	3.169

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Απογραφή πληθυσμού 1991,2001

Ο παρακάτω πίνακας μας δείχνει την διαχρονική εξέλιξη της ανεργίας στο δήμο Αλμωπίας, ανά δημοτική ενότητα, για την δεκαετία 1991-2001. Όπως λοιπόν παρατηρούμε ο αριθμός των ανέργων αυξήθηκε και στις δύο δημοτικές ενότητες του Δήμου στην δεκαετία αυτή. Επίσης, αναλύοντας τα ποσοστά της ανεργίας στις δύο αυτές περιοχές σε σχέση με το σύνολο του Νομού Πέλλας, παρατηρούμε ότι στη δημοτική ενότητα Αριδαίας το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε, ενώ στην δημοτική ενότητα Εξαπλατάνου μειώθηκε. Συνολικά λοιπόν στο Δήμο Αλμωπίας, η ανεργία στην περιοχή έρευνας το έτος 1991 αποτελούσε το 16.09% σε σχέση με το σύνολο του Νομού Πέλλας, ενώ το έτος 2001 το ποσοστό αυτό μειώθηκε κατά 0,14 μονάδες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.9 Διαχρονική εξέλιξη της ανεργίας στο δήμο Αλμωπίας, 1991-2001

	Σύνολο Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού		Ανεργία			
	1991	2001	Απόλυτο Μέγεθος 1991	Ποσοστό σε σχέση με το Νομό	Απόλυτο Μέγεθος 2001	Ποσοστό σε σχέση με το Νομό
Δημοτική Ενότητα Αριδαίας	8.580	8.176	520	11.29%	756	11.54%
Δημοτική Ενότητα Εξαπλατάνου	3.919	3.357	221	4.80%	289	4.41%
Σύνολο Δήμου Αλμωπίας	12.499	11.533	741	16.09%	1.045	15.95%
Νομός Πέλλας	56.928	61.176	4.607		6.549	

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Απογραφή πληθυσμού 1991,2001

3.3.4 Εξελίξεις ανά τομέα παραγωγής και ανά δημοτική-τοπική κοινότητα (κυρίως διαρθρωτικά χαρακτηριστικά)

Πρωτογενής τομέας: Ο σημαντικότερος τομέας της οικονομίας της περιοχής τόσο από πλευράς απασχόλησης όσο και εισοδήματος είναι ο πρωτογενής τομέας με κορμό τη γεωργία. Η φυτική παραγωγή παρουσιάζει μεγαλύτερη ανάπτυξη σε σχέση με τη ζωική. Πολύ σημαντική θέση κατέχει και η υλοτομία, καθώς η περιοχή της Αλμωπίας διαθέτει μία από τις μεγαλύτερες παραγωγές ξυλείας στην Ελλάδα. Η μορφολογία του εδάφους

και οι κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν ευνοούν ιδιαίτερα την ανάπτυξη μεγάλου αριθμού γεωργικών κλάδων και την παραγωγή ποικίλων αγροτικών προϊόντων²⁴. Στη δημοτική ενότητα Αριδαίας, η κυριότερη καλλιέργεια είναι αυτή της μηδικής, η οποία καταλαμβάνει 20.004 στρέμματα και ακολουθεί η καλλιέργεια του καλαμποκιού με 15.610 στρέμματα. Αντιθέτως, στη δημοτική ενότητα Εξαπλατάνου, η κυριότερη καλλιέργεια είναι αυτή του καλαμποκιού με 16.564 στρέμματα και ακολουθεί η καλλιέργεια μηδικής με 11.402 στρέμματα. Στο δήμο Αλμωπίας καλλιεργούνται και άλλα προϊόντα, όπως είναι το σιτάρι, το κριθάρι, οι πατάτες, τα φασόλια, η βρώμη, τα τριφύλλια, ο καπνός, τα καρπούζια και συγκεκριμένα στη δημοτική ενότητα Αριδαίας καλλιεργείται και μια μικρή σχετικά έκταση 36 στρεμμάτων από πιπεριές ξερές για την παραγωγή του κόκκινου πιπεριού²⁵. Ο αριθμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στο δήμο Αλμωπίας, σύμφωνα με την Βασική Έρευνα Διάρθρωσης Γεωργικών και Κτηνοτροφικών Εκμεταλλεύσεων 1999-2000 που διενέργησε η ΕΛ.ΣΤΑΤ., ανέρχεται σε 3.358 στη δημοτική ενότητα Αριδαίας και η χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση είναι 97.597,5 στρέμματα. Αντίστοιχα, ο αριθμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων στη δημοτική ενότητα Εξαπλατάνου ανέρχεται σε 1.770 με χρησιμοποιούμενη έκταση 93.150,4 στρέμματα. Συγκρίνοντας λοιπόν τον αριθμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων του δήμου Αλμωπίας με το σύνολο αυτών στο νομό Πέλλας, παρατηρούμε ότι οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις του εν λόγω δήμου αποτελούν το 22,99% του νομού και αντίστοιχα η χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση αποτελεί το 24,62% της συνολικής γεωργικής έκτασης του δήμου²⁶. Από τα σημαντικότερα είδη δενδρωδών καλλιεργειών στο δήμο Αλμωπίας είναι οι καλλιέργειες ροδακινιάς και κερασιάς. Στην περιοχή της Αλμωπίας καλλιεργούνται σύνολο 59.520 στρέμματα, όπου εκτός από τα δύο προαναφερόμενα βασικά είδη, συναντάμε κατά σειρά σημαντικότητας και την καλλιέργεια δαμασκηιάς, καστανιάς, μηλιάς, βερικοκιάς, ελαιόδεντρων, καρυδιάς, αχλαδιάς και ακτινιδίων²⁷. Η κτηνοτροφία αποτελεί το δεύτερο σπουδαιότερο κλάδο του πρωτογενή τομέα, ιδίως στην ορεινή και ημιορεινή ζώνη. Το σημαντικότερο είδος που εκτρέφεται είναι τα

²⁴ Γραφείο Αγροτικής Ανάπτυξης Δήμου Αλμωπίας

²⁵ Γραφείο Αγροτικής Ανάπτυξης Δήμου Αλμωπίας

²⁶ ΕΛ.ΣΤΑΤ, Βασική Έρευνα Διάρθρωσης Γεωργικών και Κτηνοτροφικών Εκμεταλλεύσεων, 1999-2000

²⁷ Γραφείο Αγροτικής Ανάπτυξης Δήμου Αλμωπίας

αιγοπρόβατα (85.042 κεφαλές) και ακολουθούν τα βοοειδή (7.672 κεφαλές) και οι όρνιθες, χωρίς όμως να υπάρχει ουσιαστική συστηματική εκτροφή των δευτέρων. Τα κυριότερα προϊόντα ζωικής προέλευσης που παράγονται στην περιοχή είναι το κρέας και το γάλα βοοειδών και αιγοπροβάτων, η διάθεση των οποίων γίνεται κυρίως σε τοπικούς εμπόρους²⁸. Οι δασικές εκτάσεις καταλαμβάνουν 305.000 στρέμματα, ήτοι 30,94% της συνολικής έκτασης του δήμου Αλμωπίας. Τα περισσότερα υπό εκμετάλλευση δάση ανήκουν στο δημόσιο και τα διαχειρίζεται το δασαρχείο Αριδαίας. Τα προϊόντα της υλοτομίας που προέρχονται από τα δάση της δρυός, της οξιάς, του πεύκου και του έλατου συμβάλλουν επίσης στο εισόδημα της περιοχής²⁹.

Δευτερογενής τομέας: Σε ότι αφορά στον δευτερογενή τομέα παραγωγής, στη δημοτική ενότητα Αριδαίας αναπτύσσεται ένας σημαντικός αριθμός μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων, ιδιαίτερα στους τομείς μεταποίησης αγροτικών προϊόντων, ξύλου, επίπλου, ένδυσης και υπόδησης³⁰. Στη δημοτική ενότητα Αριδαίας το χονδρικό και λιανικό εμπόριο αποτελούν το 40,29% της δευτερογενούς παραγωγής του Δήμου, οι μεταποιητικές βιομηχανίες το 37,09%, οι κατασκευές το 21,30% και τελευταία έρχεται η παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού με το ελάχιστο ποσοστό 1,32%. Αντίστοιχα στη δημοτική ενότητα Εξαπλατάνου την πρώτη θέση έχουν οι κατασκευές με το αξιοσημείωτο ποσοστό συμμετοχής στο σύνολο του δευτερογενή τομέα 55,42%, ακολουθεί η παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού με ποσοστό 23,40%, έπειτα το χονδρικό και λιανικό εμπόριο με 19,21% και τέλος οι μεταποιητικές βιομηχανίες με το ελάχιστο ποσοστό 1,97%³¹. Παρά την ύπαρξη κινήτρων, η περιοχή δεν είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένη στον τομέα της μεταποίησης και βασική αιτία γι' αυτό θεωρείται η σχετική γεωγραφική απομόνωση σε συνδυασμό με τα προβλήματα των πολιτικών περιφερειακής ανάπτυξης³².

---

²⁸ Γραφείο Αγροτικής Ανάπτυξης Δήμου Αλμωπίας

²⁹ Ανάκτηση από: <http://www.loutraposzar.net/almopia.aspx>

³⁰ Γραφείο Αγροτικής Ανάπτυξης Δήμου Αλμωπίας

³¹ ΕΛ.ΣΤΑΤ., Απογραφή 2001

³² Γραφείο Αγροτικής Ανάπτυξης Δήμου Αλμωπίας

Τριτογενής τομέας: Ο τριτογενής τομέας αφορά κατά κύριο λόγο τις τοπικού χαρακτήρα δραστηριότητες του εμπορίου και των υπηρεσιών, ενώ σημαντικός μοχλός οικονομικής ανάπτυξης για την περιοχή είναι ο τουρισμός. Δικαιολογημένα άλλωστε, καθώς η Αλμωπία συγκεντρώνει πολλές φυσικές ομορφιές και δημοφιλείς τουριστικούς προορισμούς και προσφέρει στον επισκέπτη μεγάλο εύρος τουριστικών δραστηριοτήτων (σκι, πεζοπορία, περιπατητικό τουρισμό, ορειβασία και αναρρίχηση, ιαματικό τουρισμό, αγροτουρισμό, κλπ.). Οι κυριότερες μορφές τουρισμού που έχουν αναπτυχθεί έντονα τα τελευταία χρόνια είναι ο ιαματικός τουρισμός, που εντοπίζεται στην περιοχή Λουτρακίου της δημοτικής ενότητας Αριδαίας, στη Λουτρόπολη του Πόζαρ (Λουτρά Πόζαρ), μόλις 13 χιλιόμετρα από την Αριδαία³³. Οι εγκαταστάσεις του όλου συγκροτήματος είναι οργανωμένες σε μια μικρή λουτρόπολη με ξενοδοχεία, πισίνες, αποδυτήρια, εστιατόρια, μπαρ, προσφέροντας κάθε δυνατή εξυπηρέτηση στον επισκέπτη³⁴. Σύμφωνα με στοιχεία του Δήμου Αλμωπίας, ο ετήσιος αριθμός επισκεπτών των Λουτρών Πόζαρ στο Λουτράκι, ανέρχεται σε 700.000, γεγονός που ενίσχυσε οικονομικά και τις γειτονικές περιοχές. Πόλο έλξης αποτελεί επίσης και το εντυπωσιακό σύμπλεγμα των σπηλαίων καθώς και το Παλαιοντολογικό – Φυσιογραφικό Μουσείο που βρίσκονται στην περιοχή των Λουτρών³⁵. Σε πολύ μικρή απόσταση από τα Λουτρά Πόζαρ, βρίσκεται και η όμορφη Όρμα, με τους αιωνόβιους πλατάνους στην πλατεία και το ποτάμι που την διασχίζει. Η Όρμα βρίσκεται στα όρια του Μαύρου Δάσους, ένα από τα ομορφότερα δάση της Ελλάδας – τόσο πυκνό, που σε μερικά σημεία του οι ακτίνες του ήλιου δεν φτάνουν στο έδαφος. Άλλα σημαντικά αξιοθέατα της περιοχής περιλαμβάνουν το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας (κτίριο του παλιού Σιδηροδρομικού Σταθμού - Αριδαία), εκκλησίες χτισμένες στις αρχές και τα μέσα του 19ου αι., οι λίμνες της καλής πεδιάδας ("ντόμπρο πόλε") και η δασωμένη κορυφή του "πλάτσα πίνοβο"³⁶. Ο χειμερινός τουρισμός έχει επίσης αναπτυχθεί ιδιαίτερα, με σήμα κατατεθέν της περιοχής το όρος Καϊμακτσαλάν, την τρίτη ψηλότερη κορυφή της Ελλάδας με το διάσημο χιονοδρομικό του κέντρο (μόλις μια ώρα με το αυτοκίνητο από την Αριδαία) και τις πίστες που

³³ Ανάκτηση από: <http://www.aridaiainfo.gr/default.aspx>

³⁴ Ανάκτηση από: <http://www.loutrapozar.net/loutra.aspx>

³⁵ Ανάκτηση από: <http://www.loutrapozar.net/cave.aspx>

³⁶ Ανάκτηση από: <http://www.aridaiainfo.gr/default.aspx>

ξεκινάνε από το εκκλησάκι του προφήτη Ηλία σε υψόμετρο 2,5 χιλιομέτρων. Το χιονοδρομικό κέντρο του Καϊμακτσαλάν λειτούργησε για πρώτη φορά το 1994 και έχει πλέον καθιερωθεί ως ένα από τα πιο δημοφιλή στην Ελλάδα. Σημαντική επίσης μορφή τουρισμού που αναπτύσσεται στην περιοχή είναι και ο θρησκευτικός τουρισμός με επίκεντρο την Ιερά Μονή Αρχαγγέλου Μιχαήλ στον Αρχάγγελο της δημοτικής ενότητας Εξαπλατάνου και έπειτα η Ιερά Μονή Ιλαρίωνος επισκόπου Μογλενών, οι οποίες αποτελούν σημαντικό πόλο έλξης προσκυνητών και επισκεπτών από όλη την Ελλάδα³⁷.

3.3.5 Υποδομές - Ποιότητα ζωής

Το οδικό δίκτυο της περιοχής της Αλμωπίας βρίσκεται σε γενικές γραμμές σε μέτρια κατάσταση και απαιτεί βελτιώσεις και επεμβάσεις. Επίσης, θεωρείται απαραίτητη η κατασκευή επιπλέον οδικών δικτύων που θα καταστήσουν την Αριδαία κομβικό σημείο. Από την άλλη πλευρά, η αγροτική οδοποιία βρίσκεται σε κακή κατάσταση και απαιτούνται συντονισμένες ενέργειες για τη βελτίωση της κατάστασής της. Σύμφωνα με το επιχειρησιακό πρόγραμμα που έχει εκπονηθεί από το Δήμο Αλμωπίας για τα έτη 2011-2014, έχει δοθεί βαρύτητα προτεραιότητας 10% στο οδικό δίκτυο / αγροτική οδοποιία³⁸. Όσον αφορά σε άλλα δίκτυα μεταφοράς όπως σιδηροδρομικό, αεροπλοϊκό και θαλάσσιο, ο Δήμος δεν διαθέτει ανάλογες υποδομές. Η γεωγραφική θέση του Δήμου υποχρεώνει τους κατοίκους να κάνουν αποκλειστική χρήση του οδικού δικτύου για τη μεταφορά τους.

Στο δήμο Αλμωπίας λειτουργεί ένα Κέντρο Υγείας στην Αριδαία και Περιφερειακά Ιατρεία στις τοπικές κοινότητες Αψάλου, Βορεινού, Λουτρακίου, Μεγαπλατάνου, Προμάχων, Σωσάνδρας, Αρχαγγέλου, Εξαπλατάνου, Θεοδωρακίου, Κωνσταντίας και Φούστανης³⁹. Οι εγκαταστάσεις και οι παρεχόμενες υπηρεσίες στον τομέα της υγείας και της πρόνοιας στο δήμο Αλμωπίας εμφανίζουν ελλείψεις και είναι απαραίτητη η κάλυψη

³⁷ Γραφείο Αγροτικής Ανάπτυξης Δήμου Αλμωπίας

³⁸ Ανάκτηση από: <http://www.dimosalmpias.gov.gr/files/131/EpixeirisiakoProgramma/arxeio.pdf>

³⁹ Ανάκτηση από: <http://www.healthview.gr>

των αναγκών σε εγκαταστάσεις-υποδομές και η βελτίωση των υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας και πρόνοιας. Η βαρύτητα προτεραιότητας που έχει δοθεί στον συγκεκριμένο τομέα, σύμφωνα με το επιχειρησιακό πρόγραμμα που έχει εκπονηθεί από το Δήμο Αλμωπίας για τα έτη 2011-2014, είναι 5%⁴⁰.

Όπως παρατηρούμε και στον πίνακα 3.10 η κατάσταση του προσωπικού του Κέντρου Υγείας Αριδαίας δεν έχει μεταβληθεί ιδιαίτερα μεταξύ των ετών 2001-2003. Αξίζει να σημειώσουμε ότι οι Ιατροί υπόχρεοι υπηρεσίας υπαίθρου κάλυπταν το 100% των αναγκών του Κέντρου Υγείας και τα 3 έτη, καθώς επίσης και οι υπάλληλοι διοικητικής μέριμνας οι οποίοι όμως το έτος 2003 υπερκάλυπταν τις ανάγκες του Κέντρου με ποσοστό 107%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.10 Προσωπικό Κέντρου Υγείας Αριδαίας για τα έτη 2001-2003

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	2001			2002			2003		
	Οργαν.	Υπηρ.	Κάλυψη	Οργαν.	Υπηρ.	Κάλυψη	Οργαν.	Υπηρ.	Κάλυψη
Ιατροί Ε.Σ.Υ.	19	17	89%	19	17	89%	19	17	89%
Ιατροί υπόχρεοι υπηρεσίας υπαίθρου	13	13	100%	13	13	100%	13	13	100%
Διοικητικό	10	7	70%	10	7	70%	10	7	70%
Νοσηλευτικό	25	21	84%	25	23	92%	25	22	88%
Παραϊατρικό	7	6	86%	7	6	86%	7	6	86%
Κοινωνικής Μέριμνας	4	1	25%	4	1	25%	4	1	25%
Τεχνικό	3	3	100%	3	3	100%	3	2	67%
Διατροφικής Μέριμνας	3	2	67%	3	2	67%	3	1	33%
Διοικητικής Μέριμνας	14	14	100%	14	14	100%	14	15	107%
Σύνολο	98	84	86%	98	86	88%	98	84	86%

Πηγή : <http://www.3ype.gr>

Όσον αφορά στον τομέα της παιδείας, αν και η κατάσταση των σχολικών μονάδων χαρακτηρίζεται καλή στην περιοχή της Αλμωπίας, υπάρχουν ανάγκες συντήρησης,

⁴⁰ Ανάκτηση από: <http://www.dimosalmoipias.gov.gr/files/131/EpixeirisiakoProgramma/arxeio.pdf>

βελτίωσης και επέκτασης. Επιπλέον, κρίνεται απαραίτητη η κατασκευή νέων σχολικών κτιρίων για την αντιμετώπιση προβλημάτων στέγασης που υπάρχουν, κυρίως για το Γενικό Λύκειο Αριδαίας, το οποίο έχει δημιουργηθεί για να καλύπτει τις ανάγκες 250 ατόμων και το 2010 στεγάζονταν 450 μαθητές⁴¹. Στη δημοτική ενότητα Αριδαίας το 2010 λειτουργούσαν 23 νηπιαγωγεία, με 362 νήπια και 40 νηπιαγωγούς, 18 δημοτικά σχολεία με 1233 μαθητές και 146 δασκάλους, 4 γυμνάσια με 727 μαθητές και 71 καθηγητές και 4 λύκεια με 750 μαθητές και 88 καθηγητές. Αντίστοιχα στη δημοτική ενότητα Εξαπλατάνου λειτουργούσαν 15 νηπιαγωγεία, με 81 νήπια και 14 νηπιαγωγούς, 14 δημοτικά σχολεία με 364 μαθητές και 51 δασκάλους, 2 γυμνάσια με 176 μαθητές και 31 καθηγητές και 1 λύκειο με 94 μαθητές και 15 καθηγητές⁴².

3.3.6 Υφιστάμενες δομές δημοσίων υπηρεσιών και δομές της τοπικής αυτοδιοίκησης (σε επίπεδο δημοτικών ενότητων)

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται όλες οι δομές δημοσίων υπηρεσιών και τοπικής αυτοδιοίκησης που βρίσκονται στο δήμο Αλμωπίας, ανά δημοτική ενότητα. Παρατηρούμε ότι στη δημοτική ενότητα Εξαπλατάνου υπάρχουν μόνο δομές τοπικής αυτοδιοίκησης και αυτές είναι το Δημαρχείο και το ΚΕΠ (Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών).

---

⁴¹ Ανάκτηση από: http://www.dimosalmpopias.gov.gr/files/131/Epixeirisiako_Programma/arxeio.pdf

⁴² Γραφείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Αριδαίας και Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Πέλλας

**ΠΙΝΑΚΑΣ 3.11 Δομές δημοσίων υπηρεσιών και τοπικής αυτοδιοίκησης στο δήμο
Αλμωπίας**

Δημοτική Ενότητα Αριδαίας	
Δομές Δημοσίων Υπηρεσιών	Δομές Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Δ.Ο.Υ ΑΡΙΔΑΙΑΣ	ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ ΑΡΙΔΑΙΑΣ
Ι.Κ.Α. ΑΡΙΔΑΙΑΣ	Κ.Ε.Π. ΑΡΙΔΑΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ (ΕΛ.ΤΑ.)	Δ.Ε.Υ.Α. ΑΡΙΔΑΙΑΣ
Δ.Ε.Η. ΑΡΙΔΑΙΑΣ	Δ.Ε.Κ.Ο.Π.Α. ΑΡΙΔΑΙΑΣ
Ο.Τ.Ε. ΑΡΙΔΑΙΑΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΛΟΥΤΡΩΝ
Ο.Α.Ε.Δ. ΑΡΙΔΑΙΑΣ	
ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ ΑΡΙΔΑΙΑΣ	
ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	Δημοτική Ενότητα Εξαπλατάνου
ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟ	ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ ΕΞΑΠΛΑΤΑΝΟΥ
ΕΘΝΟΦΥΛΑΚΗ ΑΡΙΔΑΙΑΣ	Κ.Ε.Π. ΕΞΑΠΛΑΤΑΝΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	
ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ	
ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΚΤΗΝΙΑΤΡΕΙΟ	
ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε.)	
ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΝΕΟΤΗΤΑΣ	

Πηγή: <http://www.aridaiainfo.gr>

Η οικονομία της Αλμωπίας βασίστηκε για πολλά χρόνια στη γεωργία και την κτηνοτροφία. Τα δεδομένα όμως αλλάζουν καθημερινά και οι νέοι αγρότες θα πρέπει να γίνουν περισσότερο ανταγωνιστικοί. Οι εναλλακτικές μορφές καλλιέργειας οι οποίες μπαίνουν δυναμικά πια στην αγροτική παραγωγή, θα μπορούν πλέον να στηρίξουν τον οικογενειακό προϋπολογισμό των αγροτών της Αλμωπίας, αλλά και να συμβάλλουν συγχρόνως στην προστασία του περιβάλλοντος. Ο νέος δήμος Αλμωπίας θα πρέπει να δώσει μεγάλο βάρος σε αυτό το θέμα και να κατευθύνει τους αγρότες σε νέες πιο προσοδοφόρες καλλιέργειες. Η ευρύτερη περιοχή της Αλμωπίας εκτός όμως από αγροτική είναι και τουριστική. Αναμφισβήτητα παρουσιάζει συγκριτικά πλεονεκτήματα

έναντι άλλων, όπως ο φυσικός της πλούτος, οι ιαματικές πηγές και η γειτνίαση με το χιονοδρομικό του Καϊμακτσαλάν. Δεδομένου και της μεταστροφής των προτιμήσεων των καταναλωτών σε ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού είναι σημαντικό να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη της αειφόρου βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής. Όσον αφορά στα Λουτρά Πόζαρ και την ευρύτερη περιοχή που δέχεται τον κύριο όγκο των επισκεπτών, θα πρέπει να γίνουν προσπάθειες ώστε να διατηρηθεί, αλλά και να ενισχυθεί ο τουρισμός της εν λόγω περιοχής. Επίσης αναφορικά με το χιονοδρομικό του Καϊμακτσαλάν, μπορεί να γίνει προσπάθεια διάχυσης του τουρισμού από το Καϊμακτσαλάν προς το Δήμο Αλμωπίας, ενισχύοντας έτσι την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής και κατ' επέκταση των κατοίκων του.

Η πληθυσμιακή αποδυνάμωση σε πολλές αγροτικές τοπικές κοινότητες της περιοχής έρευνας και η μεγάλη εξάρτηση της οικονομίας από τον πρωτογενή τομέα είναι θέματα που χρειάζονται την προσοχή των τοπικών φορέων. Η ανεργία είναι επίσης ένα μείζον θέμα της περιοχής για το οποίο οφείλουν οι τοπικοί φορείς να δουλέψουν σκληρά και μεθοδικά για την καταπολέμησή της. Ο τουρισμός, η ανάδειξη της ιστορίας της περιοχής, η ανάδειξη του πλούσιου φυσικού κάλλους και η προώθηση δραστηριοτήτων που θα φέρουν κόσμο στην περιοχή, είναι μερικά από αυτά που μπορούν να γίνουν για την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής. Η απόκτηση επίσης ενός οδικού δικτύου με σύγχρονες προδιαγραφές θα μπορέσει να υποστηρίξει την τοπική επιχειρηματικότητα, τις επενδύσεις αλλά και την προσέλκυση επισκεπτών σε τουριστικούς προορισμούς της Αλμωπίας.

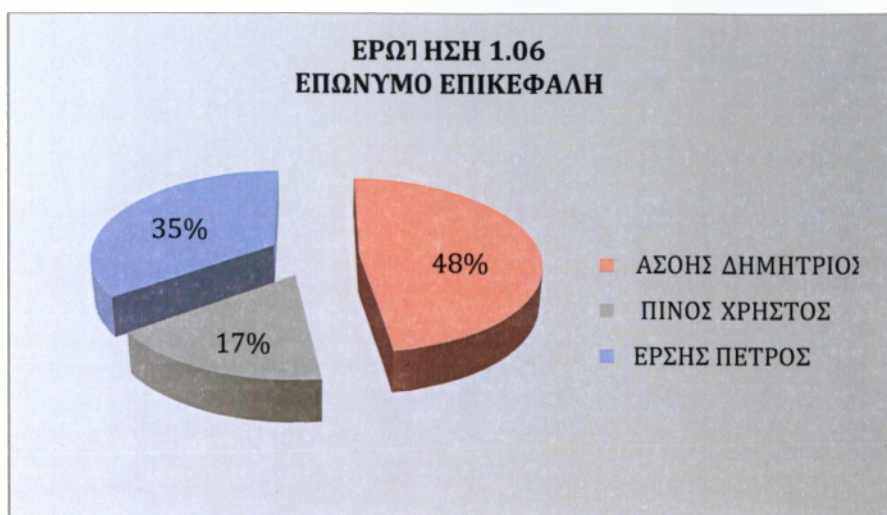
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

4.1 Επεξεργασία αποτελεσμάτων-ανάλυση

Μετά την ολοκλήρωση της συλλογής των 23 ερωτηματολογίων, ακολούθησε η κωδικοποίηση των μεταβλητών που διερευνήθηκαν. Το πρόγραμμα που χρησιμοποιήθηκε τόσο για την καταγραφή των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν όσο και για την κατασκευή των γραφημάτων ήταν το Microsoft Office Excel 2007. Στο κεφάλαιο αυτό παρατίθενται τα γραφήματα που προέκυψαν και γίνεται μια περιγραφική ανάλυση των δεδομένων που συλλέχθηκαν από την έρευνα. Η σειρά με την οποία παρουσιάζονται τα γραφήματα είναι η ίδια με αυτή των ερωτήσεων του ερωτηματολογίου το οποίο και διακρίνεται σε 5 τμήματα.

4.2 Τμήμα Α. Ταυτότητα ερωτώμενου

Στην έρευνα που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια της παρούσας πτυχιακής εργασίας, συμμετείχαν συνολικά 23 αιρετοί από τους οποίους το 48%, δηλ. 11 άτομα ανήκαν στο ψηφοδέλτιο με επικεφαλή τον κ. Πασόη Δημήτριο, το 35%, δηλ. 8 άτομα στο ψηφοδέλτιο με επικεφαλή τον κ. Ζέρση Πέτρο και το υπόλοιπο 17%, δηλ. 4 άτομα στο ψηφοδέλτιο με επικεφαλή τον κ. Μπίνο Χρήστο.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.1 Επώνυμο Επικεφαλή

Από τους τρεις αυτούς επικεφαλείς των ψηφοδελτίων, επιτυχών ήταν ο κ. Πασόης Δημήτριος και οι υπόλοιποι δύο κ. Ζέρσης Πέτρος και κ.Μπίνος Χρήστος ήταν επιλαχόντες. Συνεπώς, το 48%, δηλ.11 από τα 23 άτομα που έλαβαν μέρος στην έρευνα ανήκαν στο ψηφοδέλτιο του επιτυχών συνδυασμού και το υπόλοιπο 52%, δηλ.12 άτομα ανήκαν σε δύο επιλαχόντες συνδυασμούς.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.2 Επιτυχών-Επιλαχών Επικεφαλής Συνδυασμού

Διερευνώντας την εκλογική ταυτότητα των αιρετών του δείγματος, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 4.3, η πλειοψηφία των αιρετών με ποσοστό 83%, ήτοι 19 άτομα, είναι δημοτικοί σύμβουλοι, το 9%, ήτοι 2 άτομα, είναι επικεφαλείς κάποιου συνδυασμού και το αντίστοιχο 9% του δείγματος είναι τοπικοί σύμβουλοι.

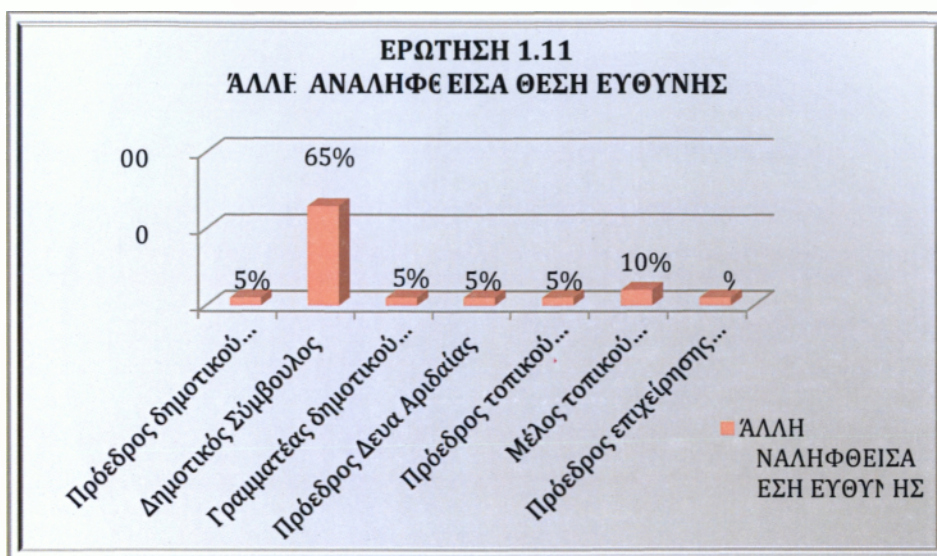
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.3 Εκλογική ταυτότητα αιρετού

Όσον αφορά στην αναληφθείσα θέση ευθύνης την οποία κατέχει ο κάθε αιρετός του δείγματος, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 2.5, το 13 %, ήτοι 3 αιρετοί, είναι αντιδήμαρχοι και το υπόλοιπο 87%, ήτοι 20 αιρετοί, έχουν άλλη αναληφθείσα θέση ευθύνης από αυτή του αντιδημάρχου.

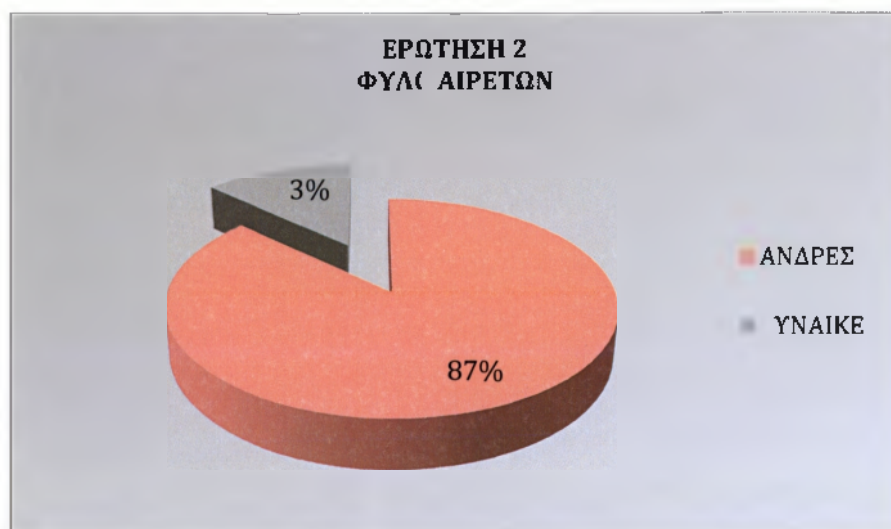
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.4 Αναληφθείσα θέση ευθύνης

Ποιά ακριβώς είναι η άλλη αναληφθείσα θέση ευθύνης των αιρετών αναλύεται στο παρακάτω Γράφημα 4.5, το οποίο και μας δείχνει ότι το 65%, δηλ.13 άτομα από τους αιρετούς, είναι δημοτικοί σύμβουλοι, και από 1 άτομο, ποσοστό 5%, κατέχουν θέσεις, όπως πρόεδρος δημοτικού συμβουλίου Αριδαίας, γραμματέας δημοτικού συμβουλίου Αριδαίας, πρόεδρος ΔΕΥΑ Αριδαίας, πρόεδρος τοπικού συμβουλίου Εξαπλατάνου και πρόεδρος της επιχείρησης λουτρών Αριδαίας. Τέλος ποσοστό 10%, ήτοι 2 αιρετοί, είναι μέλη του τοπικού συμβουλίου Εξαπλατάνου.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.5 Άλλη αναληφθείσα θέση ευθύνης

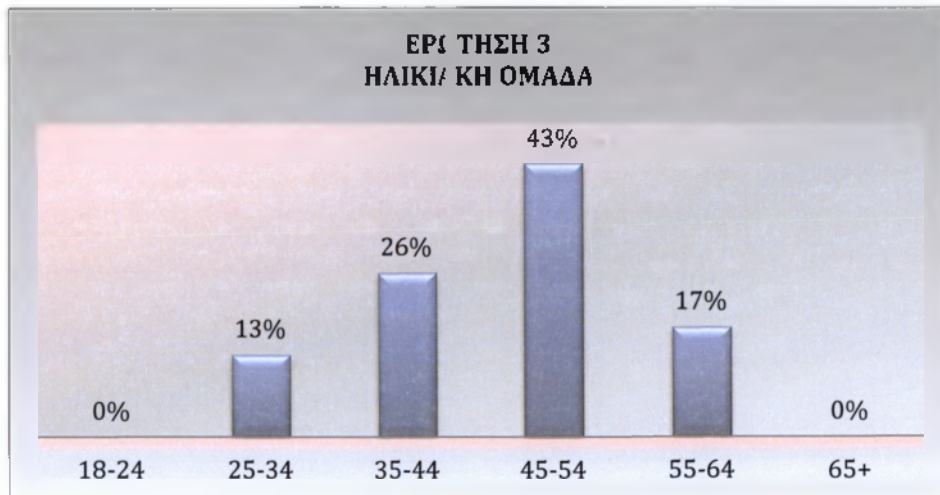
Από τους 23 αιρετούς που συμμετείχαν στην έρευνα, το 87% (20 άτομα) ήταν άντρες και το υπόλοιπο 13% (3 άτομα) ήταν γυναίκες.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.6 Φύλο Αιρετών

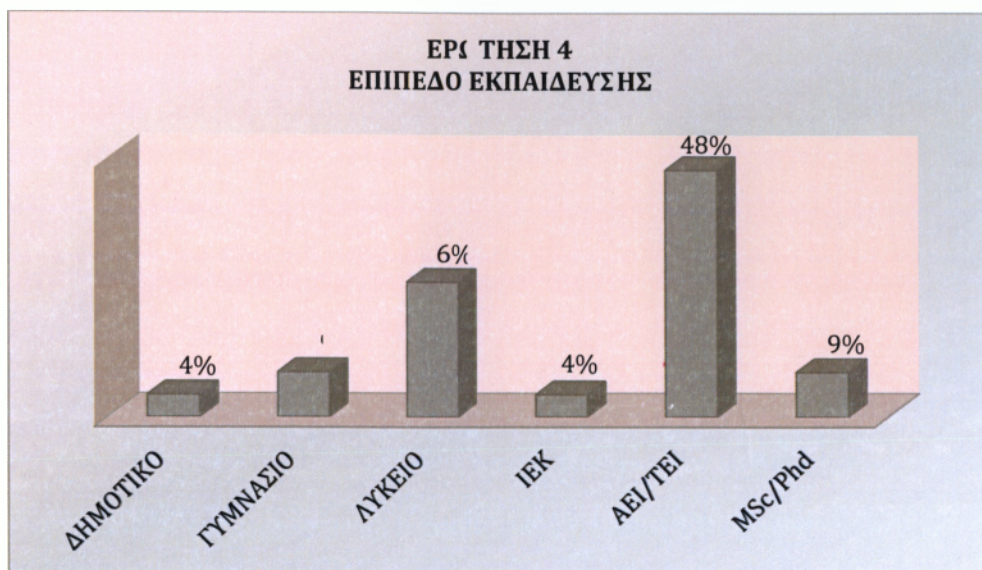
Η ερώτηση που αφορούσε στην ηλικιακή ομάδα των ερωτηθέντων περιελάμβανε 6 κατηγορίες και σύμφωνα με τις απαντήσεις τα ποσοστά που προέκυψαν είναι 13% (3 άτομα) στην κατηγορία 25-34 ετών, 26% (6 άτομα) στην κατηγορία 35-44 ετών, 43%

(10 άτομα) στην κατηγορία 45-54 ετών και 17% (4 άτομα) στην κατηγορία 55-64 ετών. Στις κατηγορίες 18-24 ετών και άνω των 65 ετών δεν ανήκε κανένας από τους ερωτηθέντες αιρετούς.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.7 Ηλικιακή Ομάδα

Σε σχέση με το επίπεδο εκπαίδευσης του δείγματος, το 4% (1 άτομο) δήλωσε ότι είναι απόφοιτοι δημοτικού, το 9% (2 άτομα) απόφοιτοι γυμνασίου, το 26% (6 άτομα) απόφοιτοι λυκείου, το 4% (1 άτομο) απόφοιτοι ινστιτούτου επαγγελματικής κατάρτισης (ΙΕΚ), το 48% (11 άτομα) απόφοιτοι ανώτατης/ανώτερης σχολής (ΑΕΙ-ΤΕΙ) και το 9% (2 άτομα) κάτοχοι μεταπτυχιακού/διδακτορικού διπλώματος.

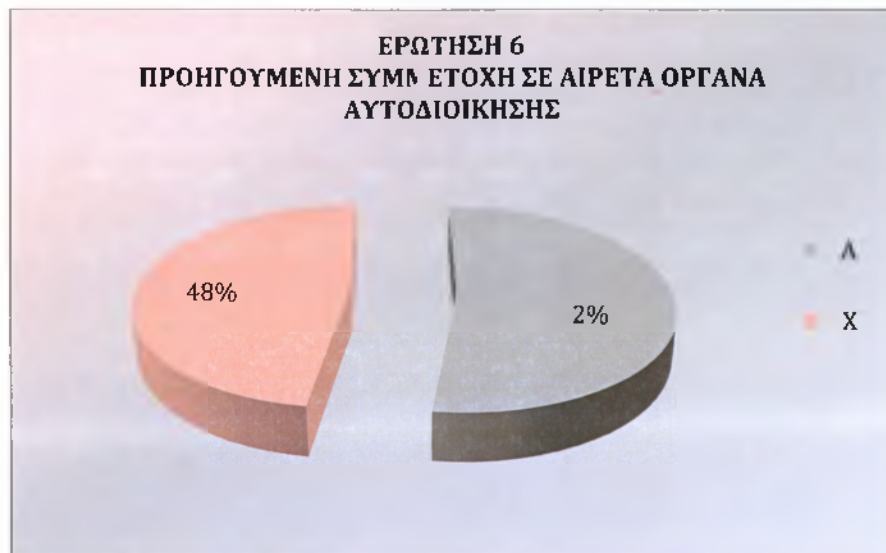
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.8 Επίπεδο Εκπαίδευσης

Όσον αφορά στην απασχόληση-επάγγελμα των ερωτηθέντων, στο δείγμα κυριαρχούν οι ελεύθεροι επαγγελματίες με ποσοστό 35%, ενώ το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό το κατέχουν οι δημόσιοι υπάλληλοι με 26%. Έπειτα ακολουθούν οι αγρότες με ποσοστό 17%, οι ιδιωτικοί υπάλληλοι με ποσοστό 13% και τέλος είναι οι συνταξιούχοι οι οποίοι κατέχουν το 9% του συνόλου. Αξίζει να σημειωθεί ότι στις κατηγορίες επιχειρηματίες, εργάτες ή άνεργοι δεν ανήκει κανένας από τους ερωτηθέντες.

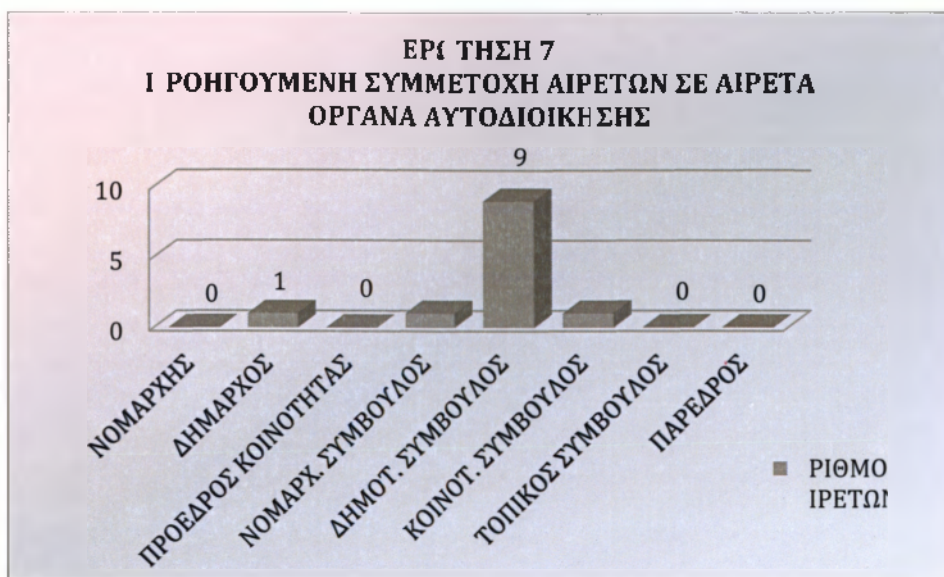
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.9 Απασχόληση

Συνεχίζοντας στο τμήμα Α΄ του ερωτηματολογίου που αφορά στην ταυτότητα του ερωτώμενου, το Γράφημα 4.10 μας απεικονίζει τα ποσοστά των αιρετών που είχαν προηγούμενη συμμετοχή σε αιρετά όργανα αυτοδιοίκησης 52%, ήτοι 12 αιρετοί και σε αυτούς που δεν είχαν προηγούμενη συμμετοχή 48%, ήτοι 11 αιρετοί.

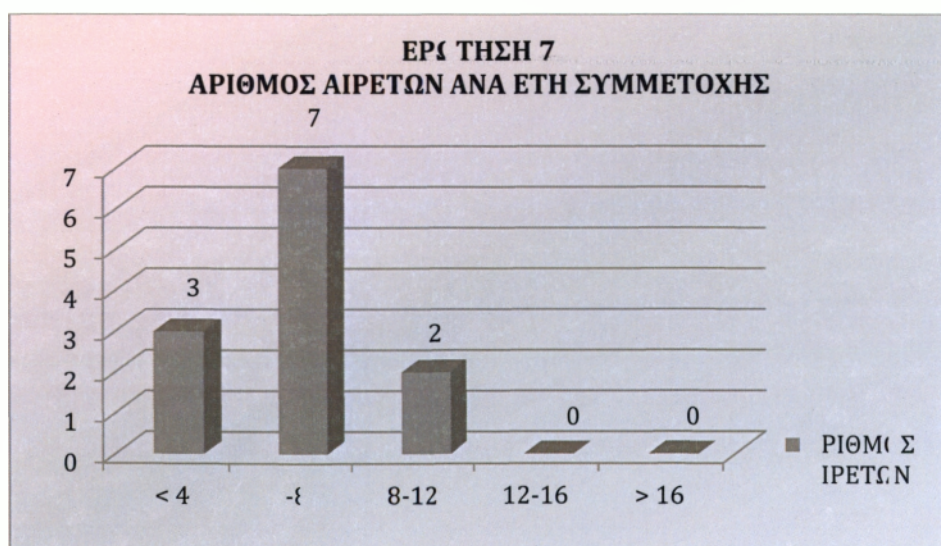
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.10 Προηγούμενη συμμετοχή σε αιρετά όργανα αυτοδιοίκησης

Από το 52% (12 άτομα) των αιρετών με προηγούμενη αυτοδιοικητική εμπειρία, τα 9 άτομα υπήρξαν Δημοτικοί Σύμβουλοι, 1 άτομο Δήμαρχος, 1 άτομο Νομαρχιακός Σύμβουλος και 1 άτομο Κοινοτικός Σύμβουλος.

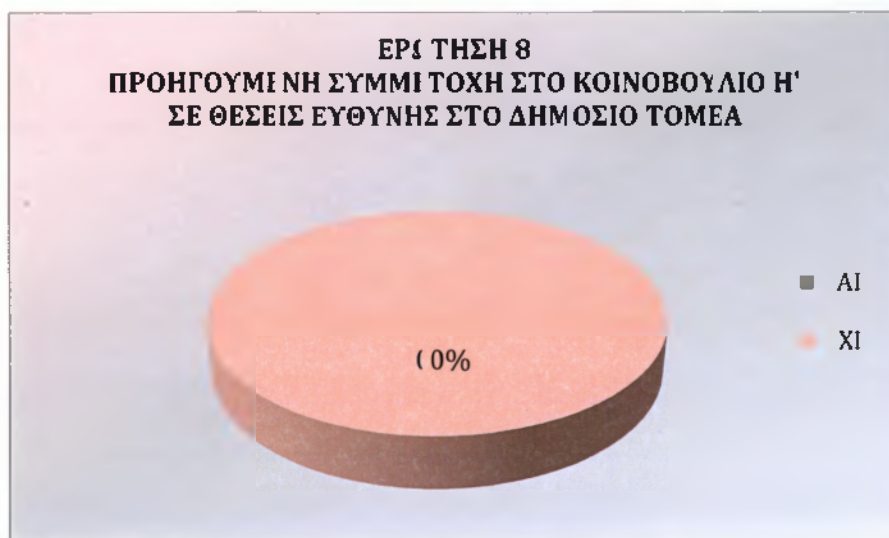
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.11 Προηγούμενη συμμετοχή αιρετών σε αιρετά όργανα αυτοδιοίκησης
ως:

Διερευνώντας τα έτη συμμετοχής των αιρετών σε αιρετά όργανα αυτοδιοίκησης, βλέπουμε ότι οι περισσότεροι (7 άτομα) έχουν προηγούμενη αυτοδιοικητική εμπειρία 4-8 έτη, 3 άτομα έχουν εμπειρία μικρότερη ή ίση των 4 ετών και 2 άτομα έχουν εμπειρία 8-12 ετών. Αξίζει να σημειωθεί ότι κανένας από τους αιρετούς του δείγματος δεν έχει προηγούμενη αυτοδιοικητική εμπειρία για περισσότερα από 12 έτη.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.12 Αριθμός αιρετών ανά έτη συμμετοχής

Από το ερωτηθέν δείγμα αιρετών κανένας δεν είχε προηγούμενη συμμετοχή στο κοινοβούλιο ή σε θέσεις ευθύνης στο δημόσιο τομέα.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.13 Προηγούμενη συμμετοχή στο κοινοβούλιο ή σε θέσεις ευθύνης στο δημόσιο τομέα

Το παρακάτω Γράφημα μας απεικονίζει το ποσοστό των ερωτηθέντων αιρετών οι οποίοι είχαν προηγούμενη συμμετοχή σε τοπικά συλλογικά σχήματα 48%, ήτοι 11 αιρετοί και αυτών οι οποίοι δεν είχαν 52%, ήτοι 12 αιρετοί.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.14 Προηγούμενη συμμετοχή σε τοπικά συλλογικά σχήματα

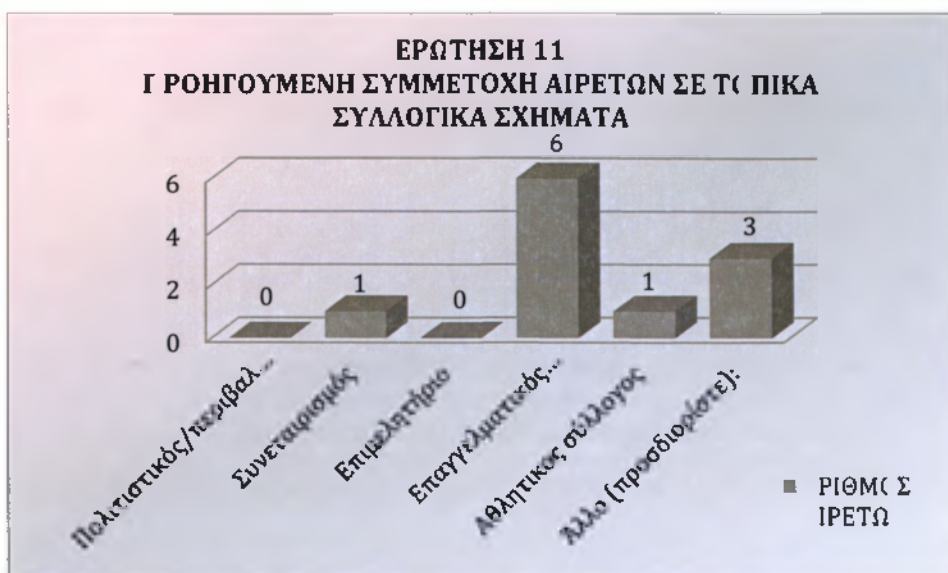

Από το 48% των ερωτηθέντων, ήτοι 11 άτομα, οι οποίοι είχαν προηγούμενη συμμετοχή σε τοπικά συλλογικά σχήματα, όλοι ήταν απλά μέλη των σχημάτων στα οποία ανήκαν.

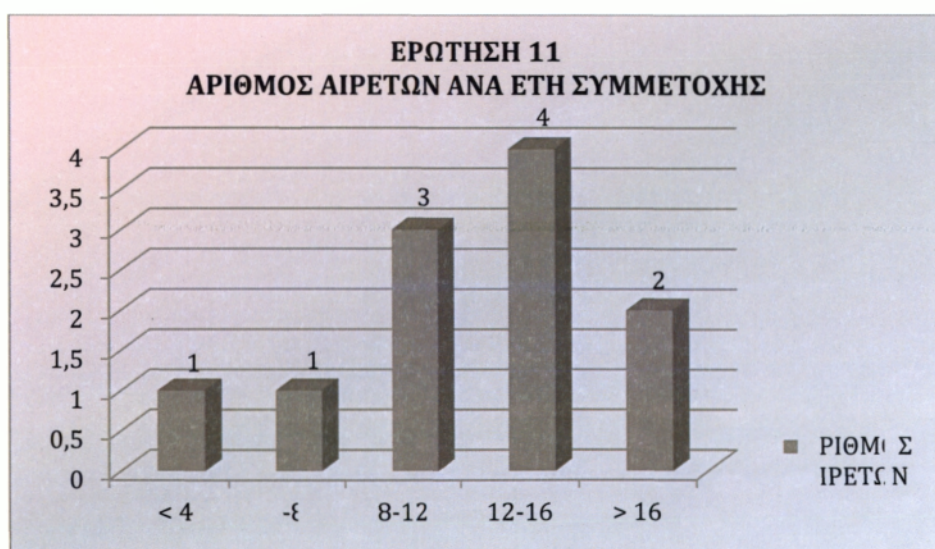
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.15 Προηγούμενη συμμετοχή σε τοπικά συλλογικά σχήματα ως:

Το Γράφημα 4.16 μας απεικονίζει τα τοπικά συλλογικά σχήματα στα οποία συμμετείχαν οι ερωτηθέντες αιρετοί. Έτσι από το σύνολο των 11 ατόμων με προηγούμενη συμμετοχή σε τοπικά συλλογικά σχήματα, οι 6 συμμετείχαν σε επαγγελματικούς συλλόγους, οι 3 σε άλλα τοπικά σχήματα, 1 άτομο σε συνεταιρισμό και τέλος 1 άτομο σε αθλητικό σύλλογο. Από τα 6 άτομα που συμμετείχαν σε επαγγελματικούς συλλόγους, 2 ανήκαν σε οδοντιατρικό σύλλογο, 2 σε σύλλογο δασκάλων, 1 σε σωματείο αστυνομίας της Πέλλας και 1 σε φαρμακευτικό σύλλογο. Από τα 3 άτομα που συμμετείχαν σε άλλο είδος τοπικού συλλογικού σχήματος αξίζει να σημειωθεί ότι 1 συμμετείχε στο συνδικαλιστικό όργανο ΕΛΜΕ, 1 σε συνδικαλιστικό σωματείο και 1 υπήρξε τοπικός σύμβουλος νέων.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.16 Προηγούμενη συμμετοχή αιρετών σε τοπικά συλλογικά σχήματα

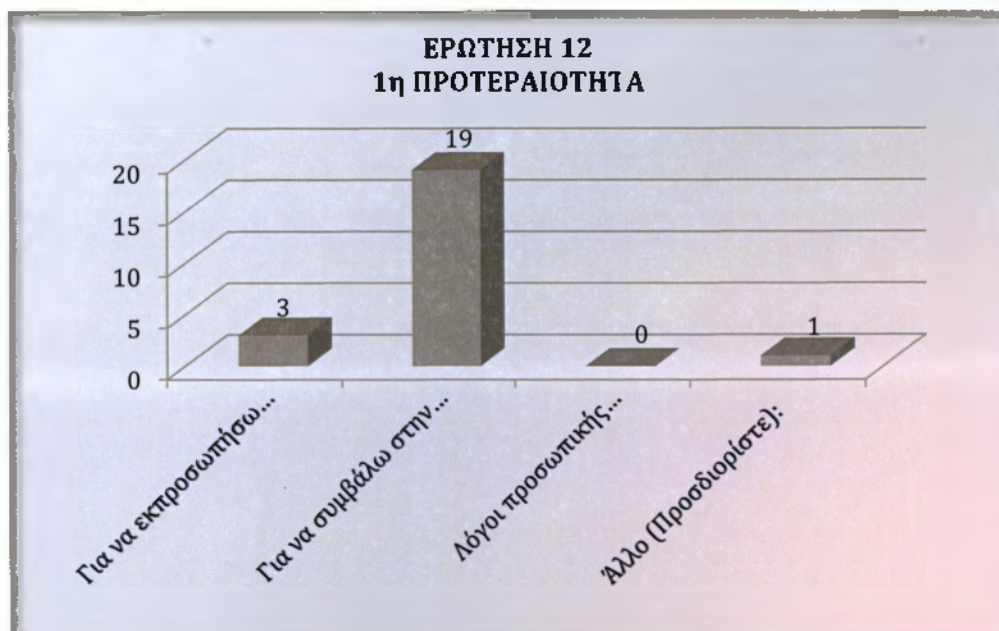
Διερευνώντας τα έτη συμμετοχής των αιρετών σε τοπικά συλλογικά σχήματα, βλέπουμε ότι 4 άτομα έχουν προηγούμενη συμμετοχή 12-16 έτη, 3 άτομα 8-12 έτη, 2 άτομα άνω των 16 ετών, 1 άτομο 4-8 έτη και 1 άτομο λιγότερο ή ίσο με 4 έτη.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.17 Αριθμός αιρετών ανά έτη συμμετοχής

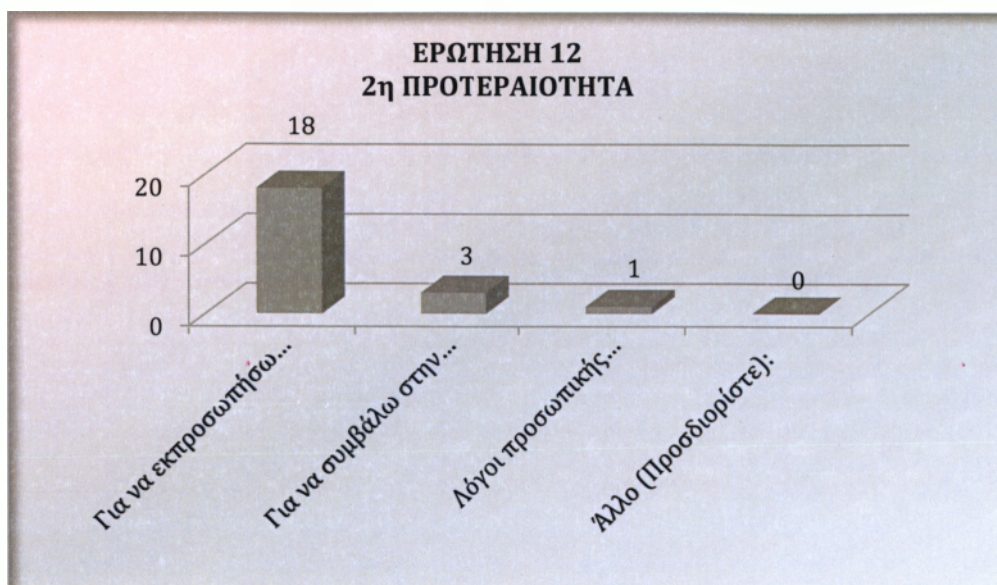
Για την ερώτηση «ποια ήταν τα κίνητρα συμμετοχής σας στις δημοτικές εκλογές», δόθηκαν στους αιρετούς 3 απαντήσεις, οι οποίες τους ζητήθηκε να ιεραρχηθούν ανάλογα

με τη σημαντικότητά τους. Έτσι προέκυψαν τα παρακάτω γραφήματα τα οποία απεικονίζουν τις προτεραιότητες των αιρετών. Το Γράφημα 4.18 μας δείχνει ότι 1^η προτεραιότητα των αιρετών είχε η συμβολή τους στην επίλυση των τοπικών προβλημάτων και στην αξιοποίηση των τοπικών δυνατοτήτων με μέγιστο αριθμό απαντήσεων 19 άτομα.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.18 1η Προτεραιότητα

Το Γράφημα 4.19 μας δείχνει ότι 2^η προτεραιότητα των αιρετών είχε η εκπροσώπηση των συμπολιτών του και η επίλυση των προβλημάτων τους, με μέγιστο αριθμό απαντήσεων 18 άτομα.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.19 2η Προτεραιότητα

Τέλος το Γράφημα 4.20 μας δείχνει ότι 3^η προτεραιότητα των αιρετών είχαν λόγοι προσωπικής ανέλιξης, με μέγιστο αριθμό απαντήσεων τα 6 άτομα.

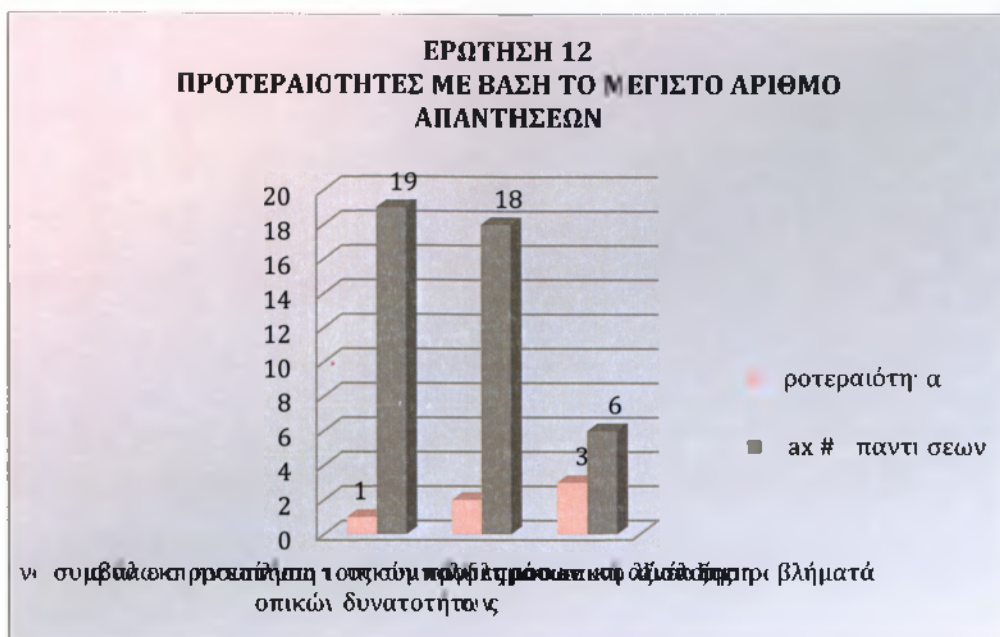
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.20 3η Προτεραιότητα

Το Γράφημα 4.21 απεικονίζει συνολικά τις απαντήσεις για τις προτεραιότητες 1-3.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.21 Απαντήσεις για Προτεραιότητες 1-3

Το Γράφημα 4.22 απεικονίζει τις προτεραιότητες των αιρετών με βάση το μέγιστο αριθμό απαντήσεων. Έτσι βλέπουμε συγκεντρωτικά ότι 1^η προτεραιότητα των αιρετών είναι η συμβολή τους στην επίλυση των τοπικών προβλημάτων και στην αξιοποίηση των τοπικών δυνατοτήτων με μέγιστο αριθμό απαντήσεων 19 άτομα. 2^η προτεραιότητα των αιρετών είναι η εκπροσώπηση των συμπολιτών τους και η επίλυση των προβλημάτων τους, με μέγιστο αριθμό απαντήσεων 18 άτομα και τέλος 3^η προτεραιότητα είχαν λόγοι προσωπικής ανέλιξης, με μέγιστο αριθμό απαντήσεων τα 6 άτομα.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.22 Προτεραιότητες με βάση το μέγιστο αριθμό απαντήσεων

4.3 Τμήμα Β. Θεσμικό πλαίσιο Α΄βάθμιας Αυτοδιοίκησης

4.3.1 Γενική αξιολόγηση του προγράμματος Καλλικράτης για τους δήμους

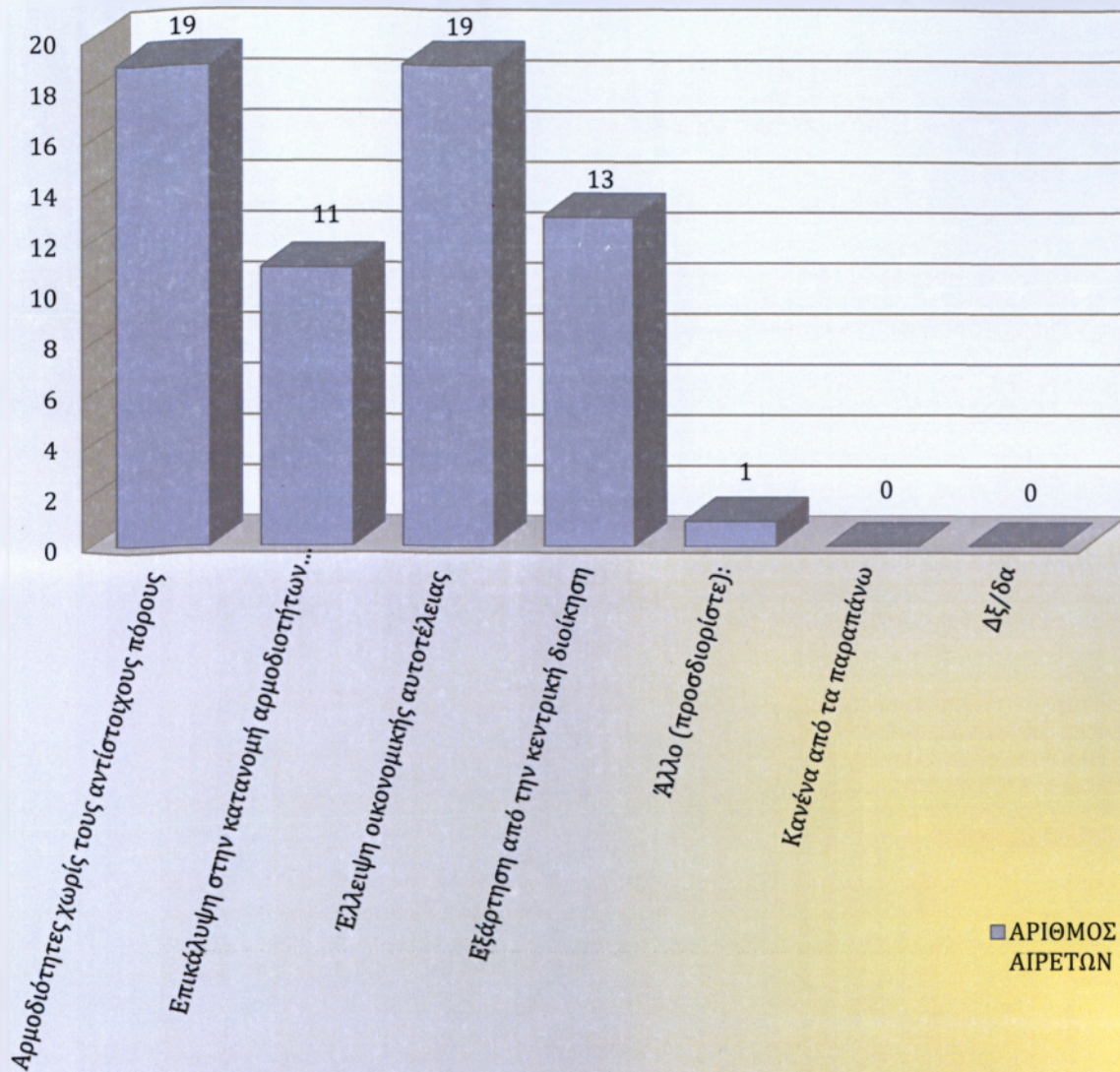
Προχωρώντας στο Τμήμα Β του Ερωτηματολογίου που αφορά στο Θεσμικό Πλαίσιο της Α΄βάθμιας Αυτοδιοίκησης και συγκεκριμένα στο Β.1 που αναφέρεται στην γενική αξιολόγηση του προγράμματος Καλλικράτης για τους δήμους, ζητήθηκε από τους ερωτώμενους να αξιολογήσουν το πρόγραμμα Καλλικράτης για την Α΄βάθμια αυτοδιοίκηση. Όπως φαίνεται και στο παρακάτω Γράφημα, το 96% των αιρετών, ήτοι 22 άτομα, θεωρεί πως το πρόγραμμα είναι στην σωστή κατεύθυνση, αλλά έχει αδυναμίες και το υπόλοιπο 4% (1 άτομο) θεωρεί πως το πρόγραμμα είναι σε λάθος κατεύθυνση. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι κανένας από τους αιρετούς δεν θεωρεί ότι το πρόγραμμα είναι σε απόλυτα σωστή κατεύθυνση.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.23 Πως αξιολογείτε το πρόγραμμα Καλλικράτης για την Α΄βάθμια αυτοδιοίκηση

Στην ερώτηση για το ποια θεωρούν πως είναι τα σημαντικά προβλήματα του θεσμικού πλαισίου για την Α΄βάθμια αυτοδιοίκηση, 19 άτομα απάντησαν πως είναι οι αρμοδιότητες χωρίς τους αντίστοιχους πόρους και η έλλειψη οικονομικής αυτοτέλειας, 13 άτομα πως είναι η εξάρτηση από την κεντρική διοίκηση, 11 άτομα πως είναι η επικάλυψη στην κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ δήμων και περιφέρειας και 1 άτομο θεώρησε ως το μεγαλύτερο σημαντικό πρόβλημα του θεσμικού πλαισίου τον περιορισμό δυνατοτήτων επίλυσης προβλημάτων λόγω της πολυνομίας και γραφειοκρατίας.

ΕΡΩΤΗΣΗ 14
ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

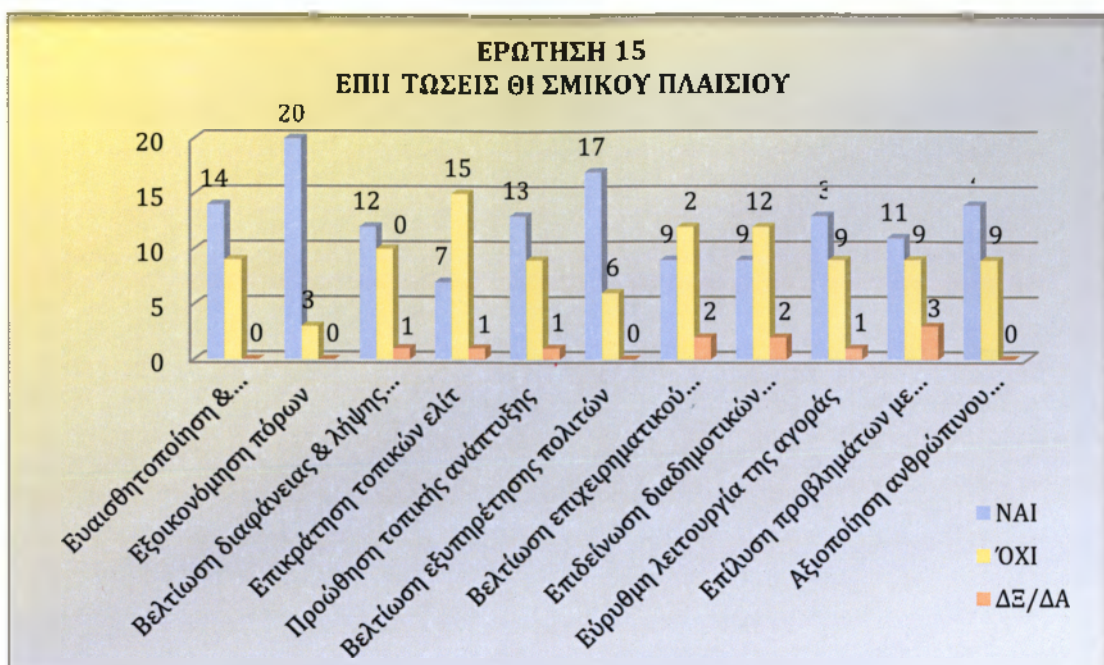

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.24 Σημαντικά προβλήματα θεσμικού πλαισίου

Το σύνολο του δείγματος ερωτήθηκε επιπλέον για το ποιες θεωρεί πως θα είναι οι σημαντικότερες επιπτώσεις του θεσμικού πλαισίου και όπως φαίνεται και στο Γράφημα 4.25 ο μεγαλύτερος αριθμός αιρετών (20 άτομα) απάντησε πως η Α'βάθμια αυτοδιοίκηση όπως θεσμοθετήθηκε θα συμβάλλει στην εξοικονόμηση πόρων, με οικονομίες κλίμακας στη χρήση των οικονομικών και ανθρώπινων πόρων και με τον

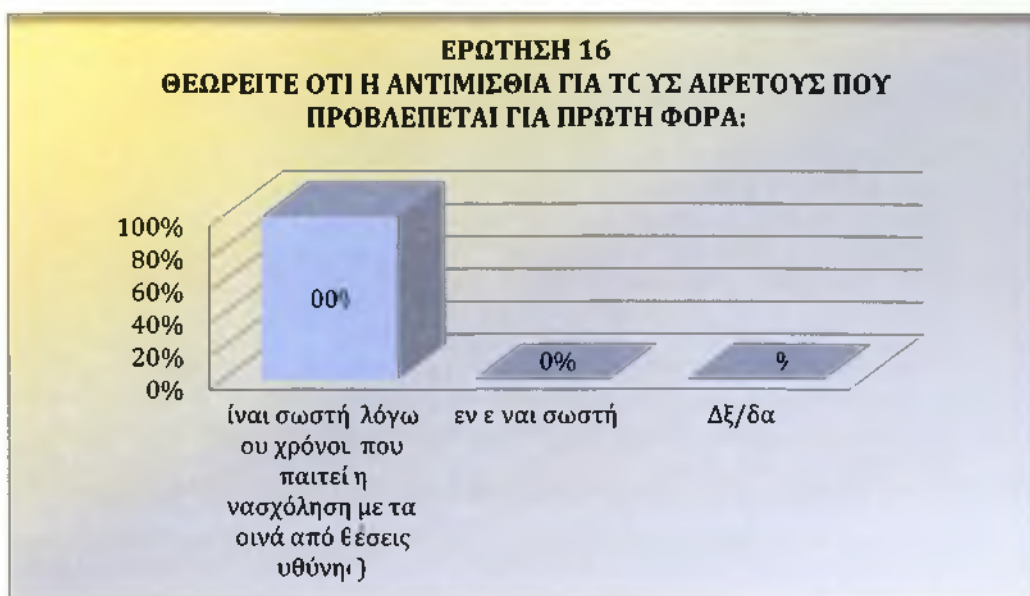

περιορισμό των λειτουργικών δαπανών. Δεύτερη σημαντική επίπτωση του θεσμικού πλαισίου θεωρούν οι αιρετοί (17 άτομα) πως θα είναι η βελτίωση της εξυπηρέτησης του πολίτη και η αναβάθμιση των συνθηκών ζωής του, με την καλύτερη γνώση και εξυπηρέτηση των τοπικών αναγκών. Τρίτα στη σειρά με την κοινή γνώμη 14 αιρετών έρχονται η ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση των πολιτών, η ενίσχυση δηλαδή της συμμετοχικής δημοκρατίας, καθώς και η αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού που θα απασχολείτε στους νέους δήμους. Έπειτα 13 άτομα συμφώνησαν στην άποψη ότι όπως θεσμοθετήθηκε η Α΄βάθμια τοπική αυτοδιοίκηση θα προωθήσει πιο αποτελεσματικά την τοπική ανάπτυξη και θα συμβάλλει στην εύρυθμη λειτουργία της αγοράς και τον περιορισμό φαινομένων αθέμιτου ανταγωνισμού, όπως υπαίθριο εμπόριο. Επίσης 12 άτομα θεωρούν πως το νέο θεσμικό πλαίσιο θα βελτιώσει τη διαφάνεια στο τρόπο λήψης και υλοποίησης των διοικητικών αποφάσεων, ειδικά όσων σχετίζονται και εξυπηρετούν οικονομικά συμφέροντα και 11 άτομα θεωρούν πως θα συμβάλλει στην επίλυση προβλημάτων που σχετίζονται με τους μετανάστες που κατοικούν μόνιμα στο δήμο, με στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Επιπλέον 9 άτομα συμφώνησαν στην άποψη ότι η Α΄βάθμια αυτοδιοίκηση όπως θεσμοθετήθηκε θα βελτιώσει το επιχειρηματικό περιβάλλον, με στόχο την ενίσχυση των ιδιωτικών επενδύσεων και της τοπικής ανάπτυξης, ενώ παράλληλα θα συμβάλλει στην επιδείνωση των διαδημοτικών ανισοτήτων, λόγω των διαφορών στις τοπικές δυνατότητες. Τέλος 7 από τους αιρετούς που ερωτήθηκαν πιστεύουν ότι θα οδηγήσει στην επικράτηση τοπικών ομάδων συμφερόντων (τοπικές ελίτ) και στην εγκαθίδρυση πελατειακών σχέσεων και ευνοιοκρατίας.

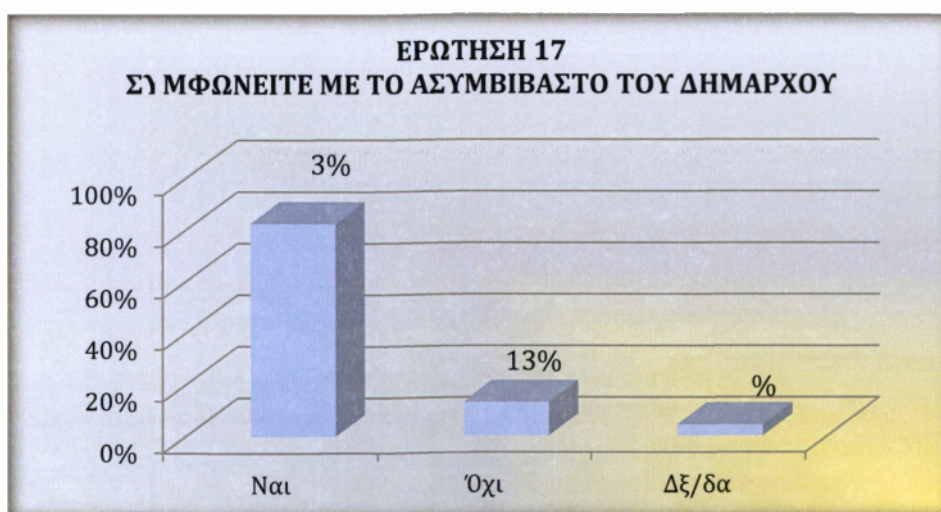
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.25 *Επιπτώσεις θεσμικού πλαισίου*

Στην ερώτηση πως θεωρούν την αντιμισθία για τους αιρετούς (Δημάρχους, Αντιδημάρχους, Προέδρους δημοτικών συμβουλίων) που προβλέπεται για πρώτη φορά, το σύνολο των 23 αιρετών απάντησε ότι είναι σωστή, λόγω του χρόνου που απαιτεί η ενασχόληση με τα κοινά από θέσεις ευθύνης.

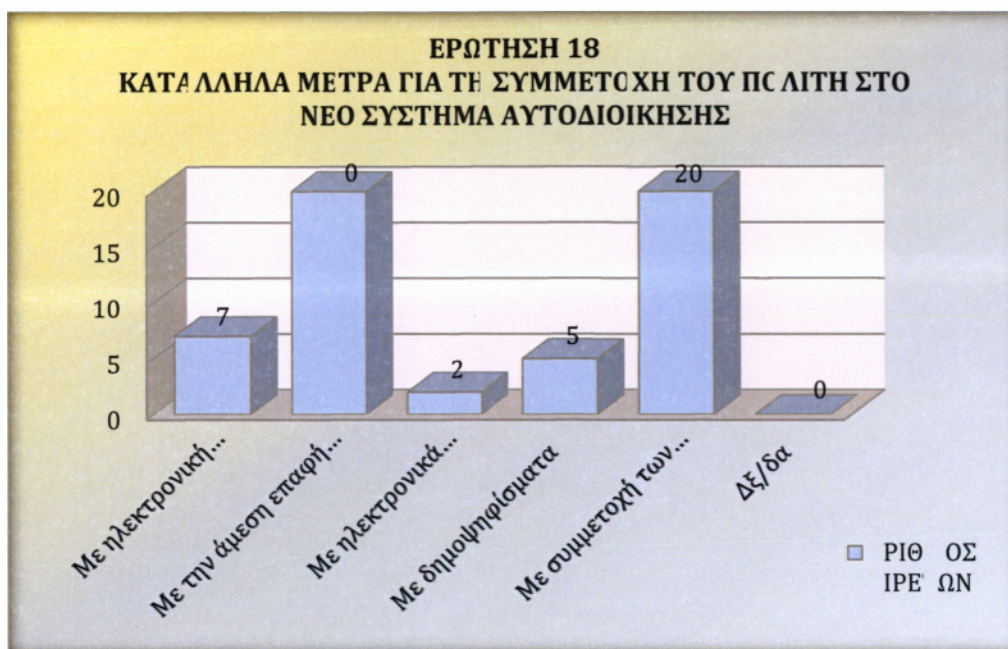
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.26 Άποψη αιρετών για την αντιμισθία που προβλέπεται για πρώτη φορά

Το Γράφημα 4.27 παρουσιάζει την άποψη των αιρετών του δείγματος για το ασυμβίβαστο του δημάρχου μεταξύ δημαρχιακής και επαγγελματικής ιδιότητας. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι το 83% (19 άτομα) συμφωνούν με την παραπάνω άποψη, 13% (3 άτομα) δεν συμφωνούν και το 4% (1 άτομο) απάντησε Δεν ξέρω/δεν απαντώ.

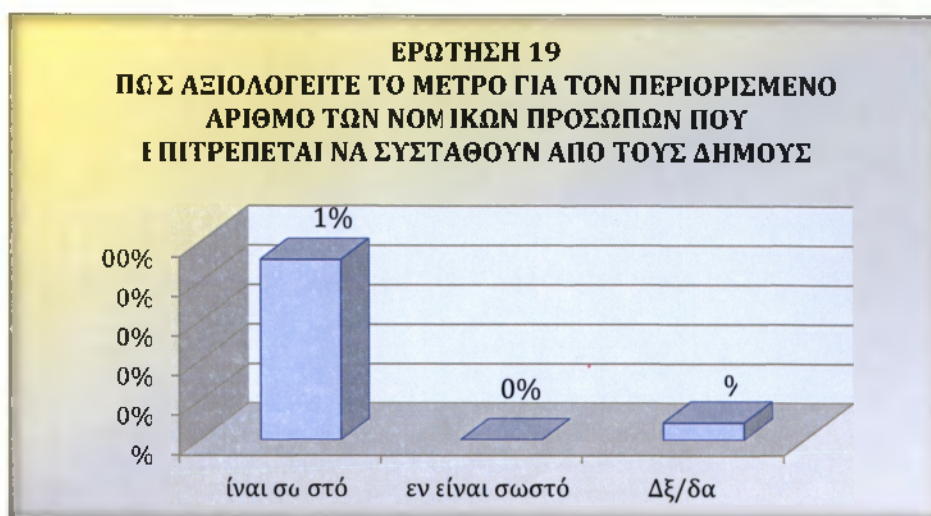
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.27 Άποψη αιρετών για την αντιμισθία που προβλέπεται για πρώτη φορά

Στην ερώτηση ποιά θεωρείτε ως πιο κατάλληλα μέτρα για τη συμμετοχή του πολίτη στο νέο σύστημα αυτοδιοίκησης 20 άτομα απάντησαν πως θεωρούν την άμεση επαφή μεταξύ δημοτικών συμβούλων και πολιτών, καθώς και τη συμμετοχή των πολιτών, με δικαίωμα λόγου, στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου. 7 αιρετοί θεωρούν την ηλεκτρονική διαβούλευση μέσω διαδικτύου, έπειτα έρχονται με τη σύμφωνη γνώμη 5 αιρετών τα δημοψηφίσματα και τέλος τα ηλεκτρονικά δημοψηφίσματα ήταν η απάντηση 2 αιρετών.

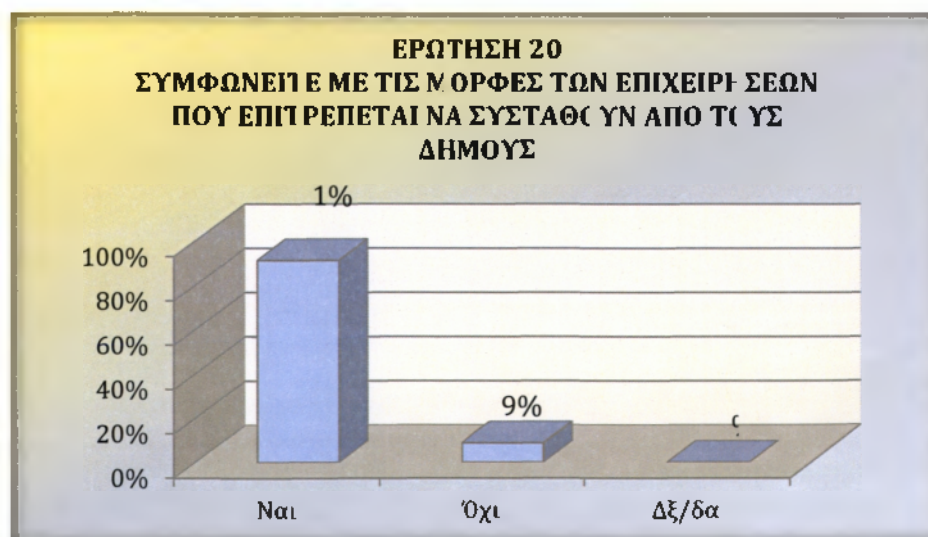
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.28 Κατάλληλα μέτρα για τη συμμετοχή του πολίτη στο νέο σύστημα αυτοδιοίκησης

Όταν ζητήθηκε από το σύνολο των 23 αιρετών του δείγματος να αξιολογήσουν το μέτρο για τον περιορισμένο αριθμό των νομικών προσώπων που επιτρέπεται να συσταθούν από τους δήμους, το 91%, ήτοι 21 άτομα, δήλωσαν πως είναι σωστό, ενώ το 9%, ήτοι 2 άτομα απάντησαν Δεν ξέρω/δεν απαντώ. Αξίζει να σημειωθεί εδώ ότι κανένας από τους ερωτηθέντες δεν δήλωσε πως το παραπάνω μέτρο δεν είναι σωστό.

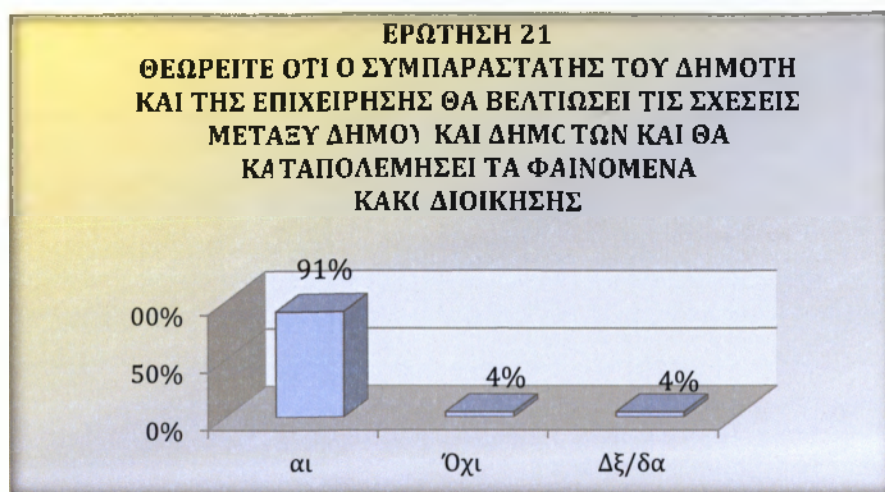
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.29 Αξιολόγηση του μέτρου για τον περιορισμένο αριθμό των νομικών προσώπων που επιτρέπεται να συσταθούν από τους δήμους

Στην ερώτηση εάν συμφωνούν οι αιρετοί με τις μορφές των επιχειρήσεων που επιτρέπεται να συσταθούν από τους δήμους, σύμφωνα με το πρόγραμμα Καλλικράτης, σχεδόν το σύνολο των αιρετών (21 άτομα) απάντησε ότι συμφωνεί, ενώ το υπόλοιπο 9% (2 άτομα) δήλωσαν ότι δεν συμφωνούν με τις μορφές αυτές των επιχειρήσεων.

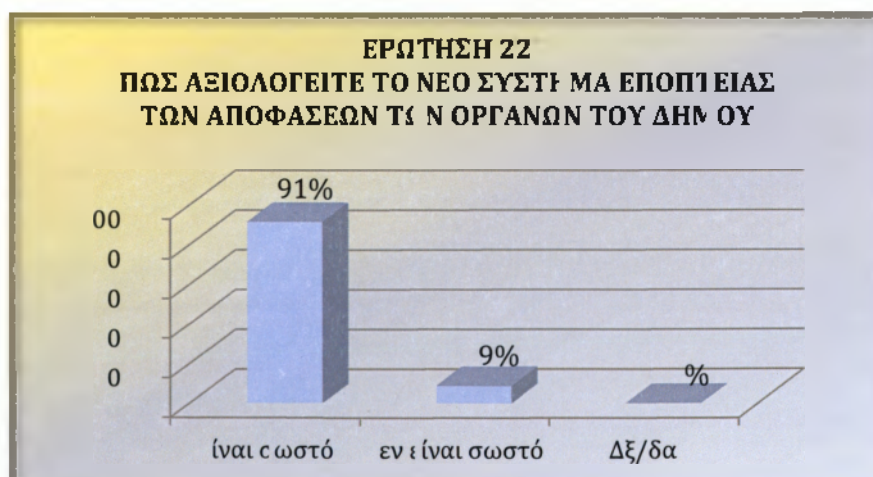
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.30 Συμφωνείτε με τις μορφές των επιχειρήσεων που επιτρέπεται να συσταθούν από τους δήμους;

Σχετικά με το εάν θεωρούν οι αιρετοί πως ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης θα βελτιώσει τις σχέσεις μεταξύ δήμου και δημοτών και θα καταπολεμήσει τα φαινόμενα κακοδιοίκησης το 91% (21 άτομα) δήλωσε ότι συμφωνεί, το 4% (1 άτομο) δήλωσε ότι δεν συμφωνεί και το 4% (1 άτομο) δήλωσε Δεν ξέρω/δεν απαντώ.

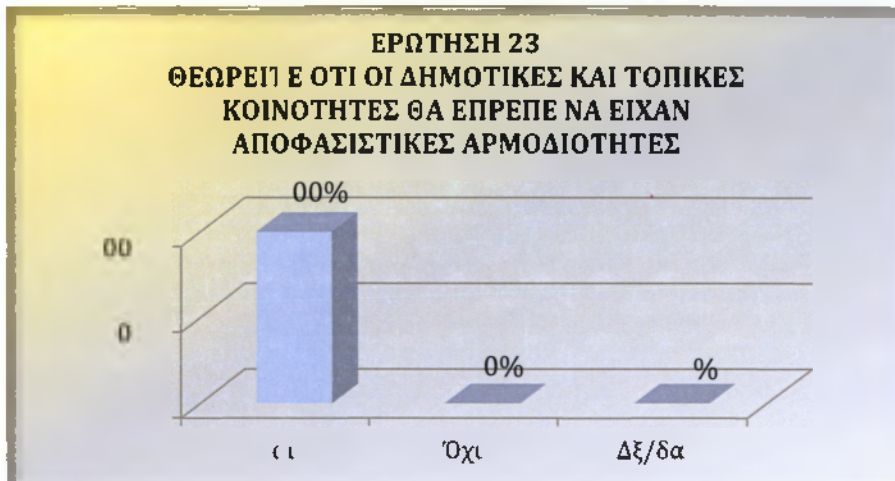
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.31 *Θεωρείτε ότι ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης θα βελτιώσει τις σχέσεις μεταξύ δήμου και δημοτών;*

Στη ερώτηση προς τους αιρετούς να αξιολογήσουν το νέο σύστημα εποπτείας των αποφάσεων των οργάνων του δήμου, το 91% (21 άτομα) απάντησε ότι συμφωνεί, ενώ το υπόλοιπο 9% (2 άτομα) δήλωσε ότι δεν συμφωνεί.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.32 *Αξιολόγηση του νέου συστήματος εποπτείας των αποφάσεων των οργάνων του δήμου*

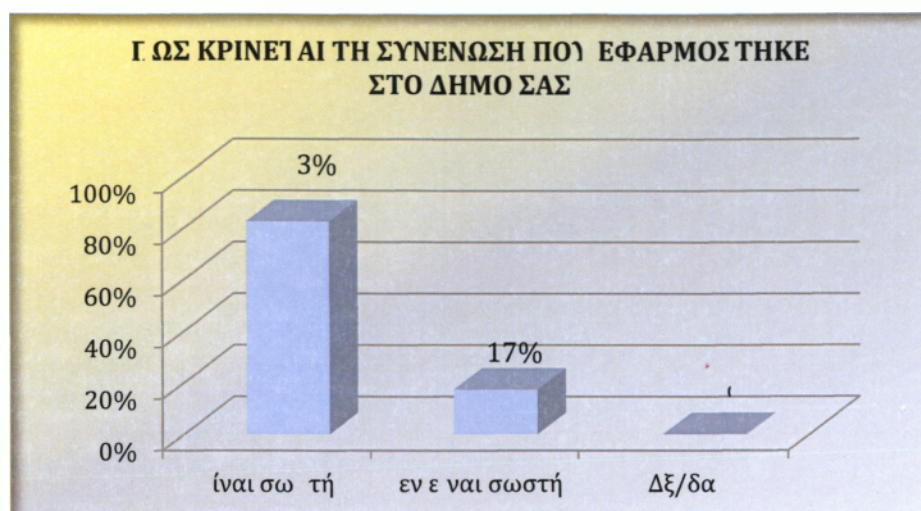
Η ερώτηση «εάν θεωρείτε ότι οι δημοτικές και τοπικές κοινότητες θα έπρεπε να είχαν αποφασιστικές αρμοδιότητες» βρήκε σύμφωνους και τους 23 αιρετούς.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.33 Θεωρείτε ότι οι δημοτικές και τοπικές κοινότητες θα έπρεπε να είχαν αποφασιστικές αρμοδιότητες;

4.3.2 Αξιολόγηση του προγράμματος Καλλικράτης για το δήμο Αλμωπίας

Αναλύοντας το Γράφημα 4.34, περνάμε στο τμήμα Β2 του Ερωτηματολογίου, το οποίο και αφορά στην αξιολόγηση του προγράμματος Καλλικράτη για το δήμο Αλμωπίας στον οποίο ανήκουν οι αιρετοί που συμμετείχαν στην συγκεκριμένη έρευνα. Παρατηρούμε λοιπόν ότι το 83% (19 άτομα) των αιρετών θεωρεί ότι είναι σωστή η συνένωση των προϋπαρχόντων δήμων Αριδαίας και Εξαπλατάνου που εφαρμόστηκε στο δήμο Αλμωπίας, ενώ το 17% (4 άτομα) κρίνει πως δεν είναι σωστή η συνένωση αυτή.

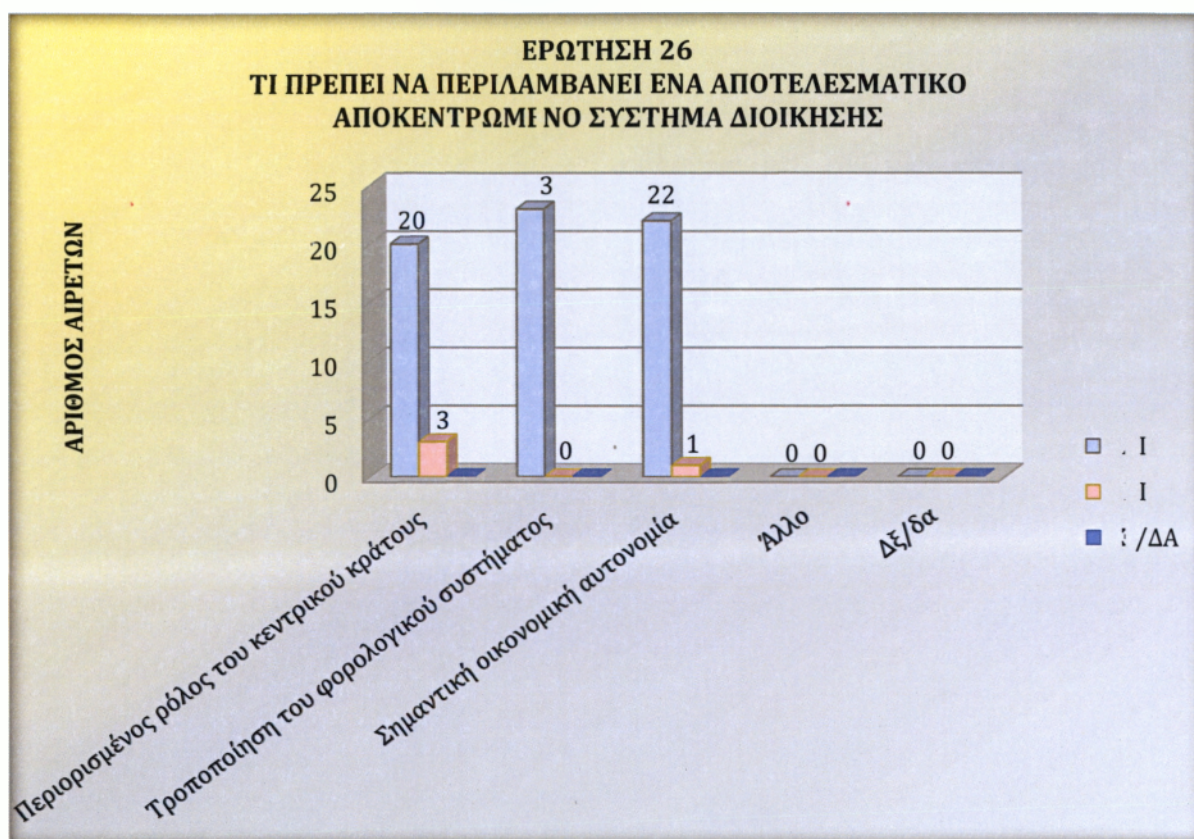
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.34 Πως κρίνεται τη συνένωση που εφαρμόστηκε στο δήμο σας

4.3.3 Αξιολόγηση του συστήματος αποκέντρωσης γενικά

Προχωρώντας στο τμήμα Β.3 του ερωτηματολογίου που αφορά στην αξιολόγηση του συστήματος αποκέντρωσης γενικά, ζητήθηκε από το δείγμα της συγκεκριμένης έρευνας να δηλώσει τι θεωρεί ότι πρέπει να περιλαμβάνει ένα αποτελεσματικό αποκεντρωμένο σύστημα διοίκησης. Έτσι παρατηρώντας το παρακάτω Γράφημα, διαπιστώνουμε ότι και οι 23 αιρετοί θεωρούν ότι ένα αποτελεσματικό αποκεντρωμένο σύστημα διοίκησης θα πρέπει να περιλαμβάνει τροποποίηση του φορολογικού συστήματος με δυνατότητα αυτόνομης επιβολής και είσπραξης φόρων από τα τρία επίπεδα διοίκησης (κεντρικό κράτος, περιφέρειες, δήμοι), 22 άτομα θεωρούν ότι θα πρέπει να υπάρχει σημαντική οικονομική αυτονομία των βαθμίδων αυτοδιοίκησης με δικά τους έσοδα και μικρότερη εξάρτηση από τις κρατικές επιχορηγήσεις και 20 άτομα πιστεύουν στον περιορισμένο ρόλο του κεντρικού κράτους υπό την έννοια ότι το κράτος θα πρέπει να παρέχει μόνο τα δημόσια αγαθά εθνικής εμβέλειας, όπως άμυνα, δικαιοσύνη, θεσμικό/ρυθμιστικό πλαίσιο και να ασκεί μόνο αρμοδιότητες συντονισμού και κατεύθυνσης στις βασικές κοινωνικές υπηρεσίες, όπως εκπαίδευση, υγεία και κοινωνική αλληλεγγύη. Αντιθέτως 3 αιρετοί δήλωσαν ότι ένα αποτελεσματικό αποκεντρωμένο σύστημα διοίκησης δεν σημαίνει τον

περιορισμένο ρόλο του κεντρικού κράτους και 1 αιρετός δεν πιστεύει στην οικονομική αυτονομία των βαθμίδων αυτοδιοίκησης.

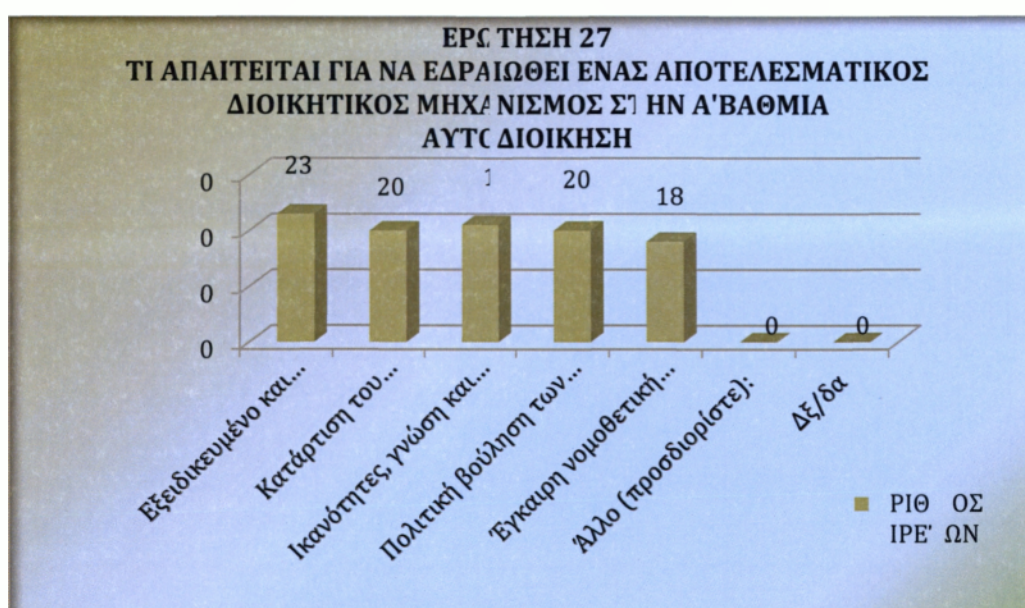
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.35 Τι πρέπει να περιλαμβάνει ένα αποτελεσματικό αποκεντρωμένο σύστημα διοίκησης

4.4 Τμήμα Γ. Εφαρμογή Διοικητικής Μεταρρύθμισης

4.4.1 Γενική αξιολόγηση της προοπτικής αποτελεσματικής εφαρμογής του προγράμματος Καλλικράτης στην Α'βάθμια αυτοδιοίκηση

Η ερώτηση 27 αποτελεί το Τμήμα Γ1 του ερωτηματολογίου που αφορά στην γενική αξιολόγηση της προοπτικής αποτελεσματικής εφαρμογής του προγράμματος

Καλλικράτης στην Α'βάθμια αυτοδιοίκηση. Συγκεκριμένα τέθηκε στους 23 αιρετούς του δείγματος της έρευνας, το ερώτημα «τι απαιτείται για να εδραιωθεί ένας αποτελεσματικός διοικητικός μηχανισμός στην Α'βάθμια αυτοδιοίκηση». Τα αποτελέσματα μας δείχνουν ότι και οι 23 αιρετοί θεωρούν ότι απαιτείται εξειδικευμένο και επαρκές προσωπικό, 21 αιρετοί ικανότητες, γνώση και εμπειρία των αιρετών σε θέματα διοίκησης και προγραμματισμού, 20 αιρετοί κατάρτιση του προσωπικού και πολιτική βούληση των αιρετών και 18 αιρετοί πιστεύουν στην έγκαιρη νομοθετική ρύθμιση από το κράτος, όπου απαιτείται και κωδικοποίηση της νομοθεσίας.

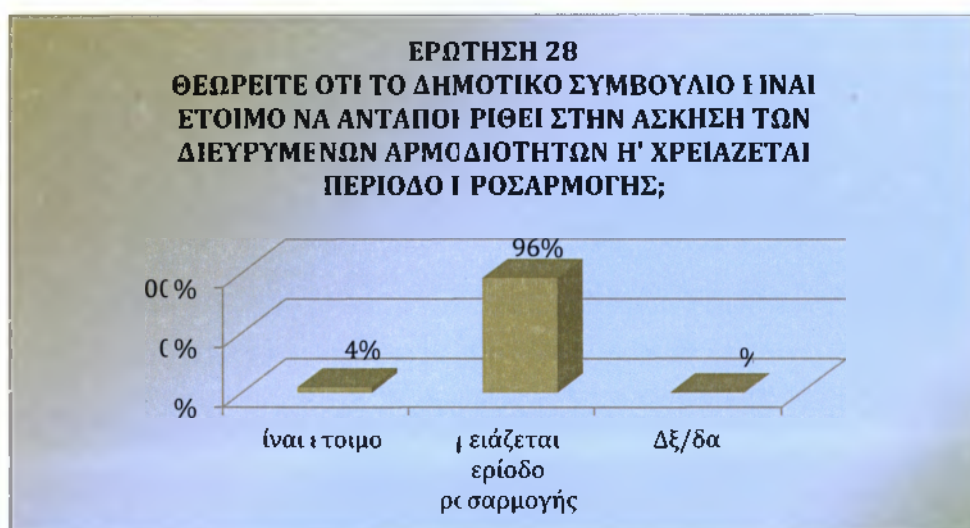

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.36 Τι απαιτείται για να εδραιωθεί ένας αποτελεσματικός διοικητικός μηχανισμός στην Α'βάθμια αυτοδιοίκηση

4.4.2 Αξιολόγηση της προοπτικής αποτελεσματικής εφαρμογής του προγράμματος Καλλικράτης στο δήμο Αλμωπίας

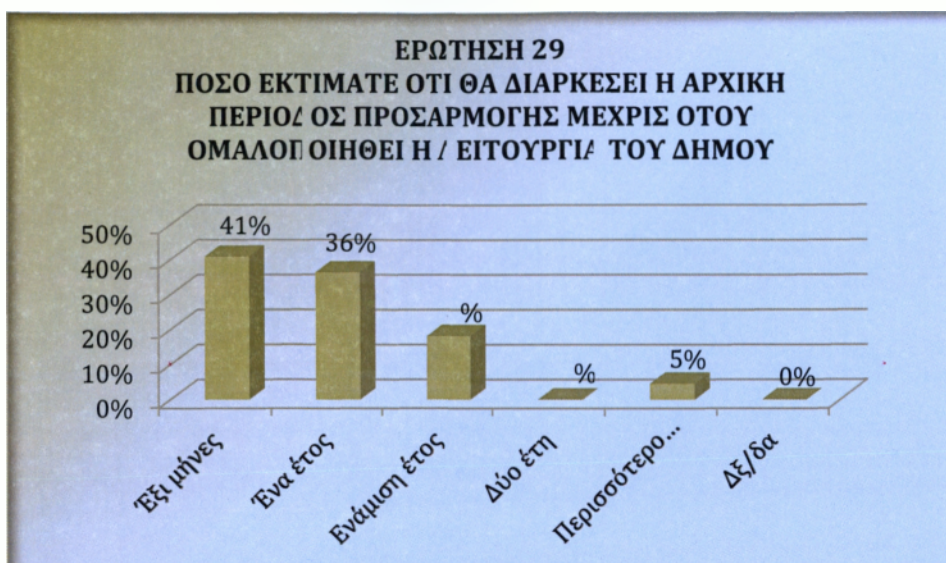
Προχωρώντας στην ερώτηση 28 περνάμε στο τμήμα Γ2 του Ερωτηματολογίου, το οποίο και αφορά στην αξιολόγηση της προοπτικής αποτελεσματικής εφαρμογής του προγράμματος Καλλικράτης στο δήμο Αλμωπίας. Έτσι όταν ρωτήθηκαν οι αιρετοί του

δήμου Αλμωπίας εάν θεωρούν ότι το δημοτικό συμβούλιο είναι έτοιμο να ανταποκριθεί στην άσκηση των διευρυμένων αρμοδιοτήτων του ή χρειάζεται περίοδο προσαρμογής, το 96% (22 άτομα) απάντησε ότι χρειάζεται περίοδο προσαρμογής και το 4% (1 άτομο) ότι είναι έτοιμο.

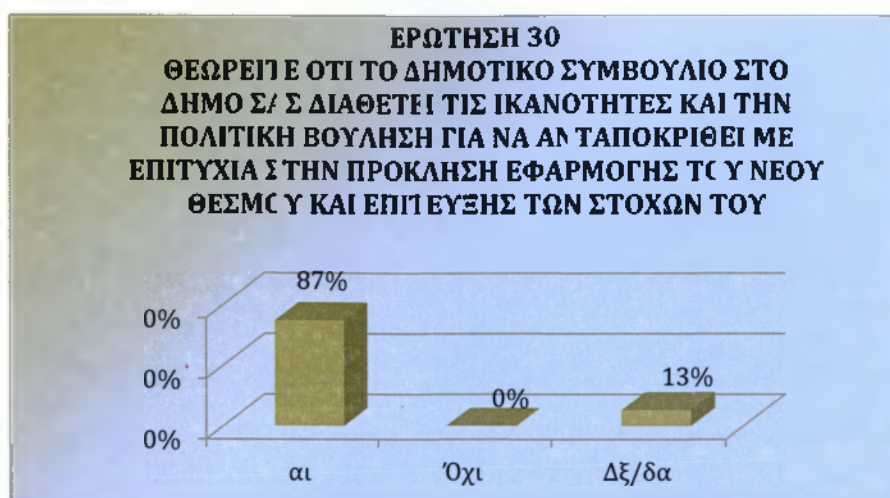
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.37 *Θεωρείτε ότι το δημοτικό συμβούλιο είναι έτοιμο να ανταποκριθεί στην άσκηση των διευρυμένων αρμοδιοτήτων ή χρειάζεται περίοδο προσαρμογής*

Οι 22 αιρετοί, οι οποίοι απάντησαν στην προηγούμενη ερώτηση ότι το δημοτικό συμβούλιο χρειάζεται περίοδο προσαρμογής ώστε να ανταποκριθεί στην άσκηση των διευρυμένων αρμοδιοτήτων του, ερωτήθηκαν πόσο εκτιμούν ότι θα μπορούσε να διαρκέσει η περίοδος αυτή. Όπως φαίνεται στο επόμενο Γράφημα, το 41% (9 άτομα) θεωρεί ότι μπορεί να διαρκέσει 6 μήνες, το 36% (8 άτομα) ένα έτος, το 18% (4 άτομα) ενάμιση έτος και το 5% (1 άτομο) δήλωσε ίσως και μία τετραετία.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.38 Πόσο εκτιμάται ότι θα διαρκέσει η αρχική περίοδος προσαρμογής μέχρις ότου ομαλοποιηθεί η λειτουργία του δήμου

Όταν ερωτήθηκαν οι αιρετοί του συγκεκριμένου δείγματος εάν θεωρούν ότι το δημοτικό συμβούλιο διαθέτει τις ικανότητες και την πολιτική βούληση για να ανταποκριθεί με επιτυχία στην πρόκληση εφαρμογής του νέου θεσμού και επίτευξης των στόχων του, το 87% (20 άτομα) απάντησε θετικά και το υπόλοιπο 13% (3 άτομα) απάντησε Δεν ξέρω/δεν απαντώ. Αξίζει εδώ να σημειωθεί ότι κανένας αιρετός από το δείγμα δεν θεωρεί το δημοτικό συμβούλιο ανίκανο στο να ανταποκριθεί με επιτυχία στις νέες απαιτήσεις του προγράμματος Καλλικράτης.

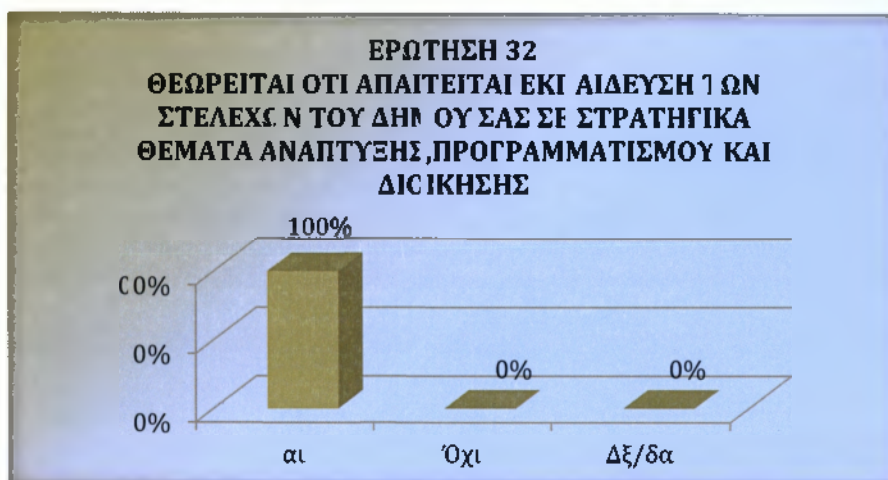
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.39 Θεωρείτε ότι το δημοτικό συμβούλιο διαθέτει τις ικανότητες και την πολιτική βούληση για να ανταποκριθεί με επιτυχία στην πρόκληση εφαρμογής του νέου θεσμού και επίτευξης των στόχων του

Όσον αφορά στο εάν οι αιρετοί του δήμου Αλμωπίας θεωρούν ότι υπάρχει επάρκεια ή/και καταλληλότητα κτιριακών υποδομών, ψηφιακών υποδομών και ανθρώπινου δυναμικού στο δήμο τους, το 61% δήλωσε ότι υπάρχει επάρκεια ή/και καταλληλότητα σε κτιριακές υποδομές, το 57% σε ανθρώπινο δυναμικό και το 30% σε ψηφιακές υποδομές. Επειδή οι ερωτηθέντες μπορούσαν να επιλέγουν περισσότερες από μία απαντήσεις, το συνολικό ποσοστό μας είναι μεγαλύτερο από 100%.

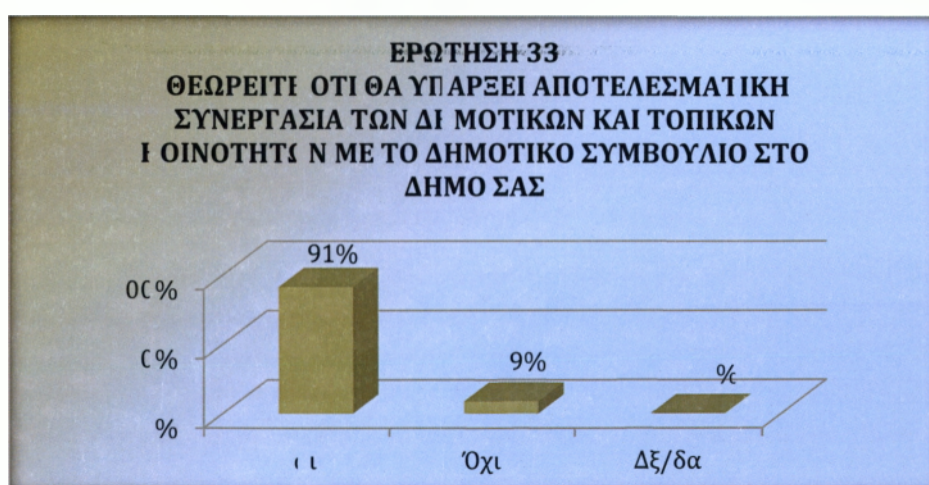
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.40 Θεωρείτε ότι υπάρχει επάρκεια ή/και καταλληλότητα των παρακάτω πόρων στο δήμο σας;

Στην ερώτηση εάν θεωρούν οι αιρετοί του δείγματος ότι απαιτείται εκπαίδευση των στελεχών του δήμου Αλμωπίας σε στρατηγικά θέματα ανάπτυξης, προγραμματισμού και διοίκησης, όλοι οι αιρετοί απάντησαν θετικά.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.41 Θεωρείτε ότι απαιτείται εκπαίδευση των στελεχών του δήμου σας σε στρατηγικά θέματα ανάπτυξης, προγραμματισμού και διοίκησης;

Στην ερώτηση εάν θεωρούν οι αιρετοί του δείγματος ότι θα υπάρξει αποτελεσματική συνεργασία των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων με το δημοτικό συμβούλιο του δήμου Αλμωπίας, το 91% (21 άτομα) απάντησε θετικά και το 9% (2 άτομα) αρνητικά.

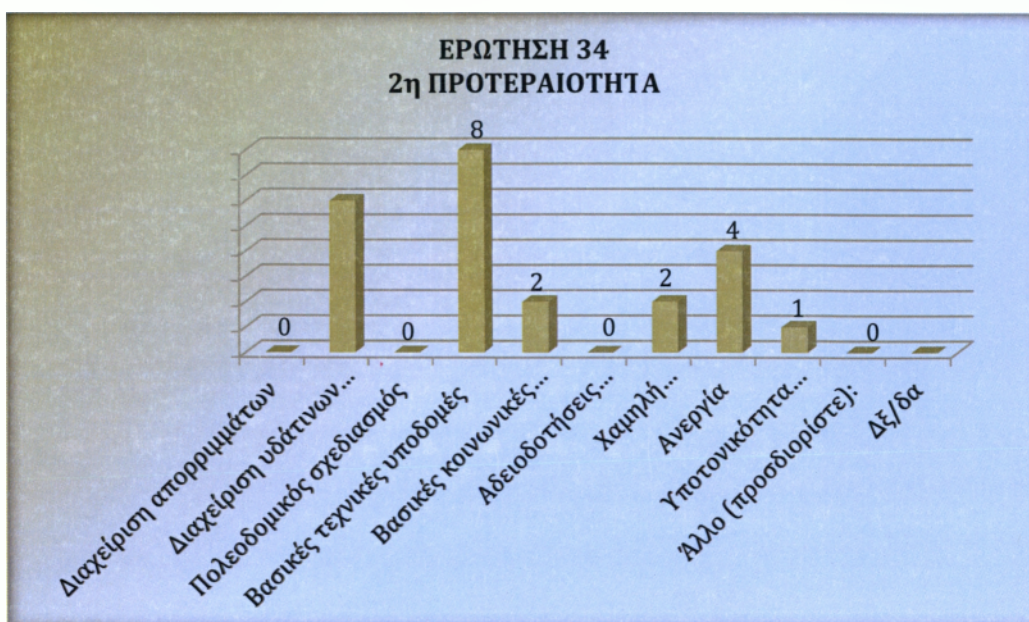
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.42 Θεωρείτε ότι θα υπάρξει αποτελεσματική συνεργασία των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων με το δημοτικό συμβούλιο στο δήμο σας;

Στην ερώτηση «ποια θεωρείτε ως τα κρίσιμα ζητήματα της περιοχής σας τα οποία θα πρέπει να αντιμετωπιστούν», δόθηκαν στους αιρετούς 9 απαντήσεις, οι οποίες τους ζητήθηκε να ιεραρχηθούν κατά προτεραιότητα. Έτσι προέκυψαν τα παρακάτω γραφήματα τα οποία απεικονίζουν τις προτεραιότητες των αιρετών. Το Γράφημα 4.43 μας δείχνει ότι 1^η προτεραιότητα των αιρετών είχε το φαινόμενο της ανεργίας με μέγιστο αριθμό απαντήσεων 11 άτομα.

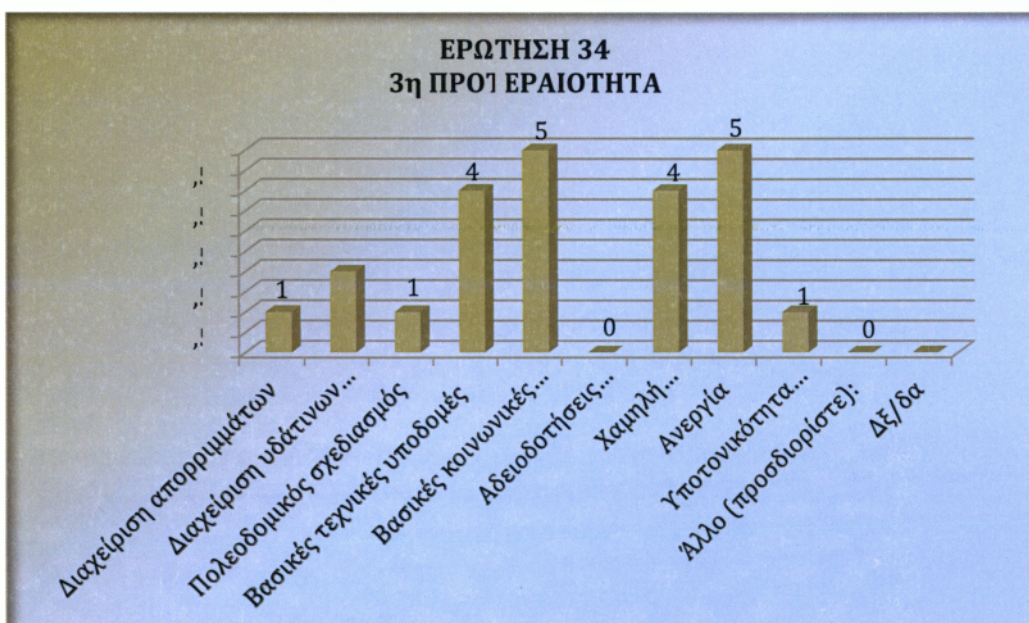
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.43 1η Προτεραιότητα

Το Γράφημα 4.44 μας δείχνει ότι 2^η προτεραιότητα των αιρετών έχουν οι βασικές τεχνικές υποδομές, με μέγιστο αριθμό απαντήσεων τα 8 άτομα.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.44 2η Προτεραιότητα

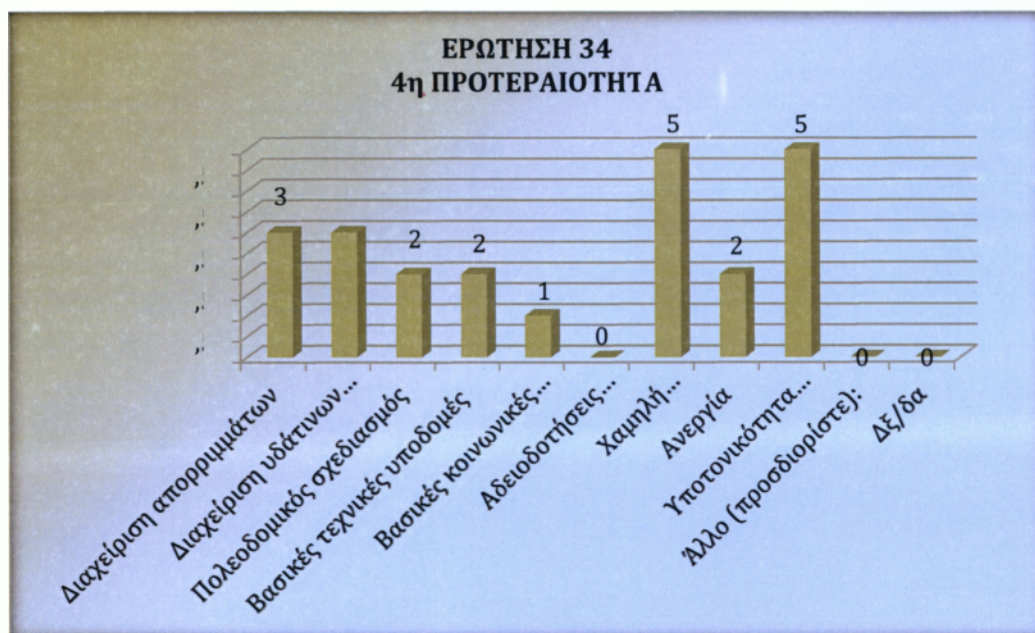
Το Γράφημα 4.45 μας δείχνει ότι 3^η προτεραιότητα των αιρετών, έπειτα από τη σύμφωνη γνώμη 5 ατόμων, αποτελούν οι βασικές κοινωνικές υποδομές και η ανεργία.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.45 3η Προτεραιότητα

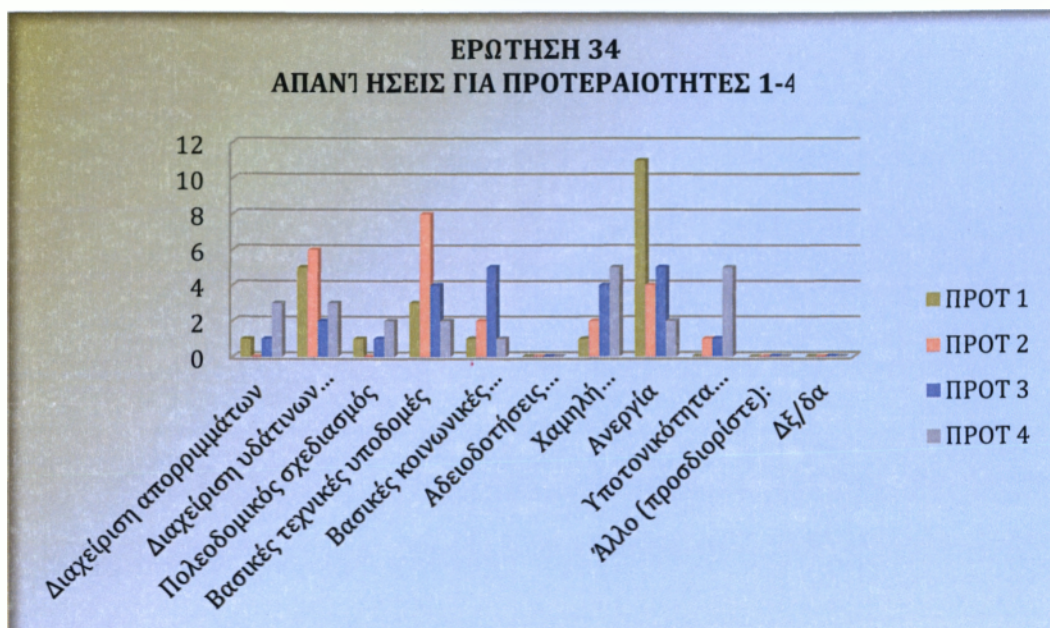

Το Γράφημα 4.46 μας δείχνει ότι 4^η προτεραιότητα των αιρετών, ως κρίσιμο ζήτημα της περιοχής της Αλμωπίας το οποίο πρέπει να αντιμετωπιστεί, αποτελούν η χαμηλή επιχειρηματικότητα και η υποτονικότητα των επενδύσεων με ισοψηφία απαντήσεων (5 άτομα).

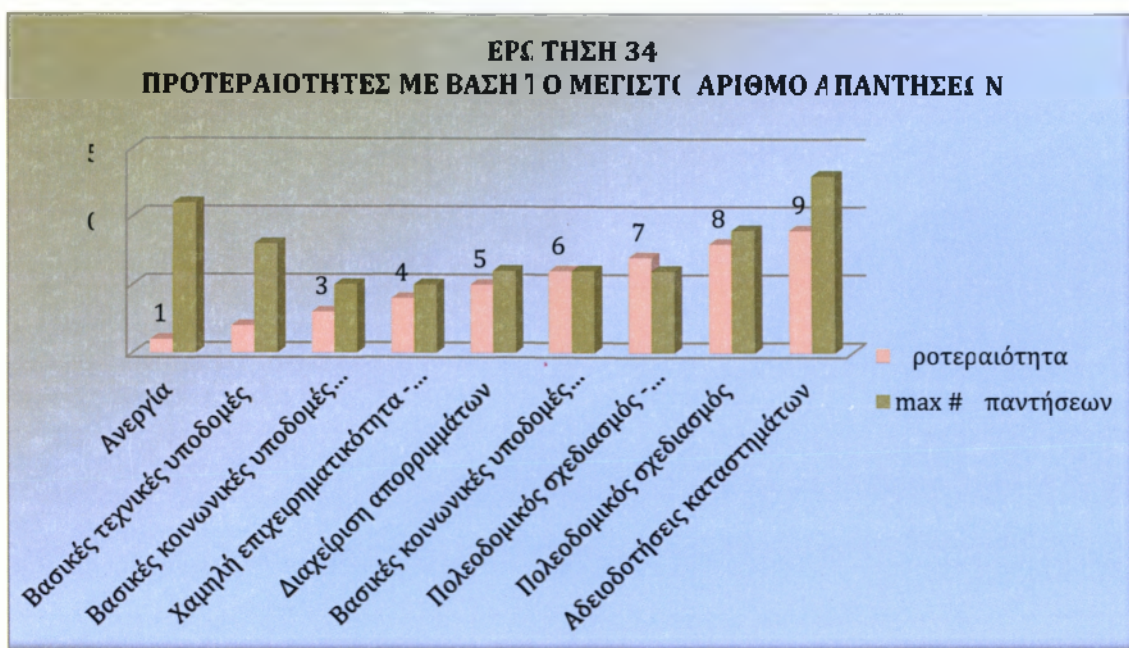
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.46 4η Προτεραιότητα

Το Γράφημα 4.47 απεικονίζει συγκεντρωτικά τις απαντήσεις των αιρετών για τις προτεραιότητες 1-4, ως τα κρίσιμα ζητήματα της περιοχής της Αλμωπίας τα οποία πρέπει να αντιμετωπιστούν.

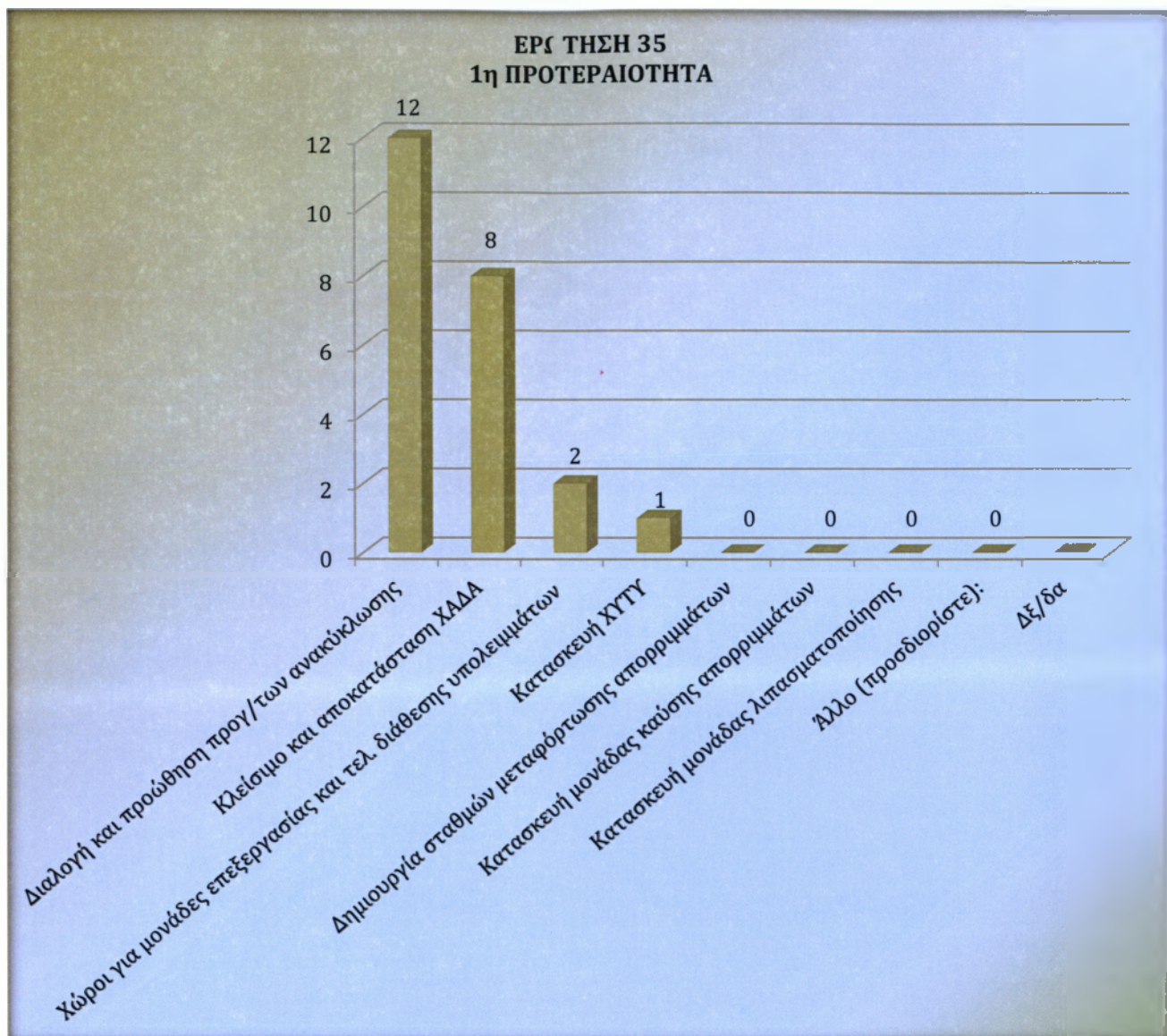
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.47 Απαντήσεις για προτεραιότητες 1-4

Το Γράφημα 4.48 απεικονίζει τις προτεραιότητες των αιρετών με βάση το μέγιστο αριθμό απαντήσεων. Έτσι βλέπουμε συγκεντρωτικά ότι 1^η προτεραιότητα των αιρετών είναι η ανεργία με μέγιστο αριθμό απαντήσεων 11 άτομα, 2^η προτεραιότητα είναι οι βασικές τεχνικές υποδομές, με μέγιστο αριθμό απαντήσεων 8 άτομα, 3^η προτεραιότητα έχουν οι βασικές κοινωνικές υποδομές και η ανεργία, με μέγιστο αριθμό απαντήσεων τα 5 άτομα, αντίστοιχα και τέλος 4^η προτεραιότητα αποτελεί η χαμηλή επιχειρηματικότητα και η υποτονικότητα των επενδύσεων, με μέγιστο αριθμό απαντήσεων τα 5 άτομα, αντίστοιχα.

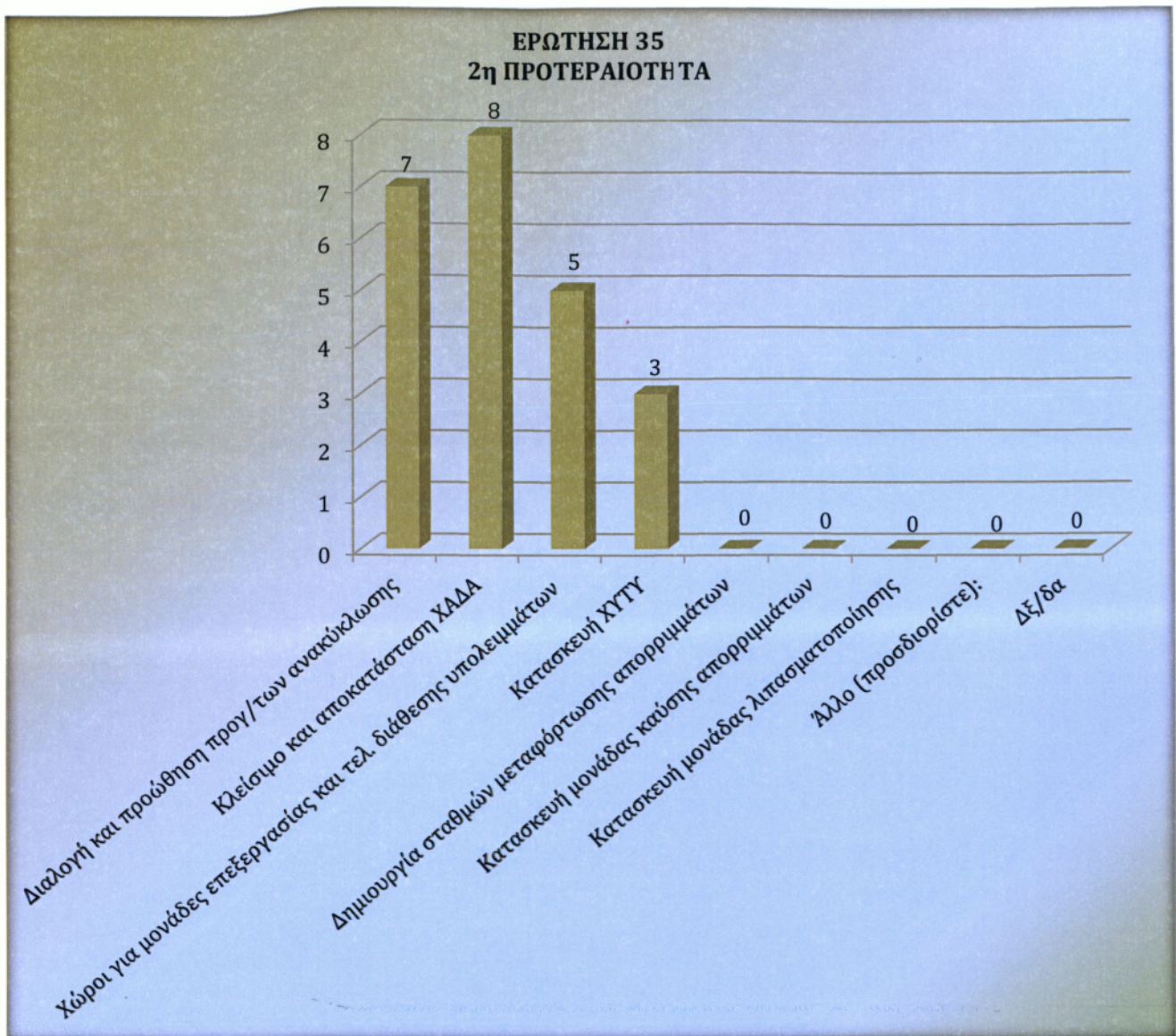
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.48 Προτεραιότητες με βάση το μέγιστο αριθμό απαντήσεων

Στην ερώτηση «ποιες προτεραιότητες θα πρέπει να θέσει το Δημοτικό Συμβούλιο στα θέματα διαχείρισης των απορριμμάτων», δόθηκαν στους αιρετούς 7 απαντήσεις, οι οποίες τους ζητήθηκε να ιεραρχηθούν. Έτσι προέκυψαν τα παρακάτω γραφήματα τα οποία απεικονίζουν τις απόψεις των αιρετών στο θέμα αυτό. Το Γράφημα 4.49 μας δείχνει ότι 1^η προτεραιότητα των αιρετών έχει η διαλογή στην πηγή και προώθηση προγραμμάτων ανακύκλωσης, με αριθμό απαντήσεων 12 αιρετούς.

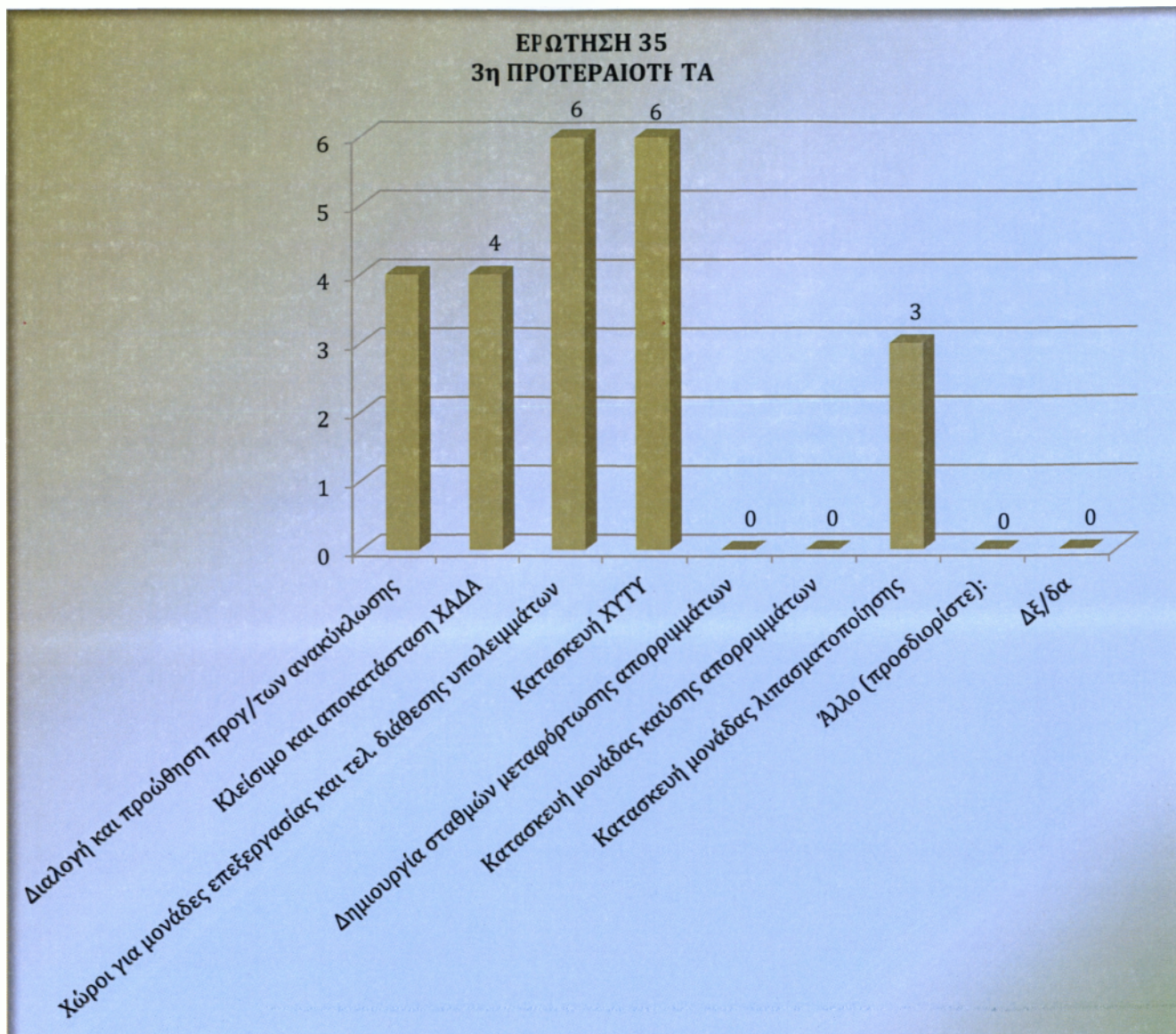
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.49 1η Προτεραιότητα

Το Γράφημα 4.50 μας δείχνει ότι 2^η προτεραιότητα των αιρετών έχει το κλείσιμο και η αποκατάσταση Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ), με αριθμό απαντήσεων 8 άτομα.

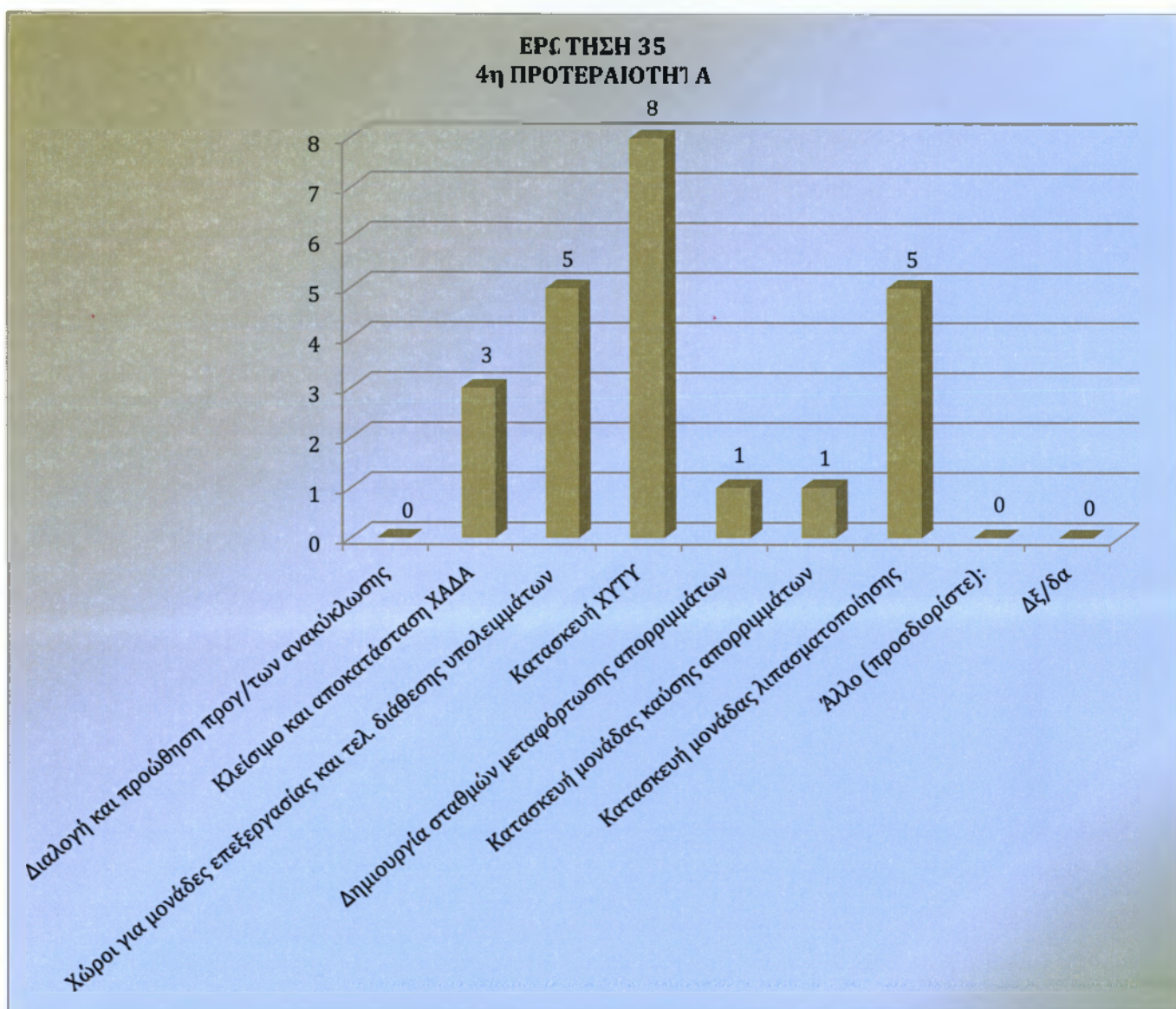
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.50 2η Προτεραιότητα

Το Γράφημα 4.51 μας δείχνει ότι 3^η προτεραιότητα των αιρετών, έπειτα από τη σύμφωνη γνώμη 6 ατόμων, αποτελούν με ισοβαθμία η εξεύρεση χώρων για τη δημιουργία μονάδων επεξεργασίας και τελικής διάθεσης υπολειμμάτων, καθώς και η κατασκευή ΧΥΤΥ (Χώροι Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων, για ότι μένει μετά την επεξεργασία).

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.51 3η Προτεραιότητα

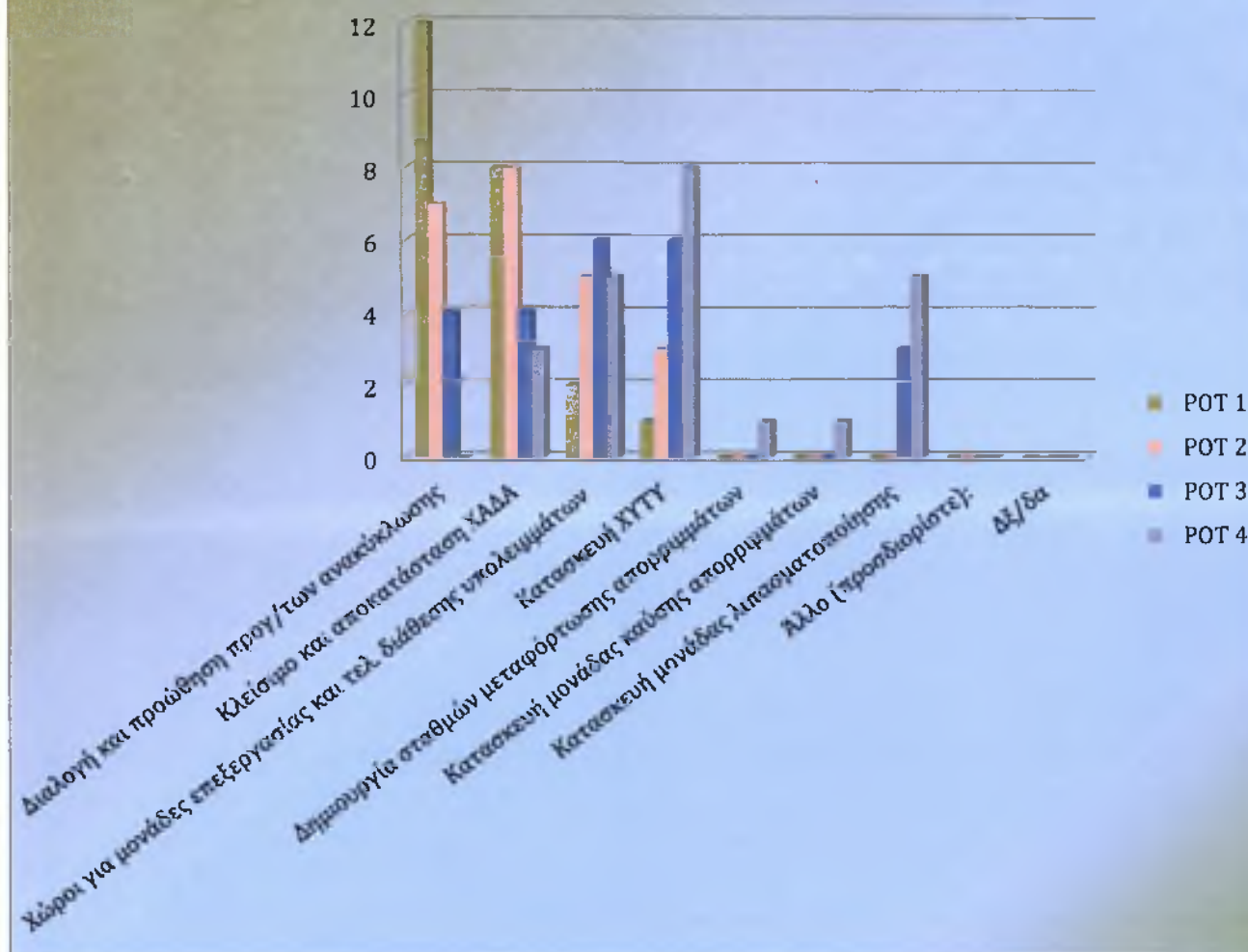
Το Γράφημα 4.52 μας δείχνει ότι 4^η προτεραιότητα των αιρετών, έπειτα από τη σύμφωνη γνώμη 8 ατόμων, αποτελεί η κατασκευή ΧΥΤΥ (Χώροι Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων, για ότι μένει μετά την επεξεργασία).

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.52 4η Προτεραιότητα

Το Γράφημα 4.53 απεικονίζει συγκεντρωτικά τις απαντήσεις των αιρετών για τις προτεραιότητες 1-4 που θα πρέπει να θέσει το Δημοτικό Συμβούλιο στα θέματα διαχείρισης των απορριμμάτων.

ΕΡΩΤΗΣΗ 35
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ 1-4

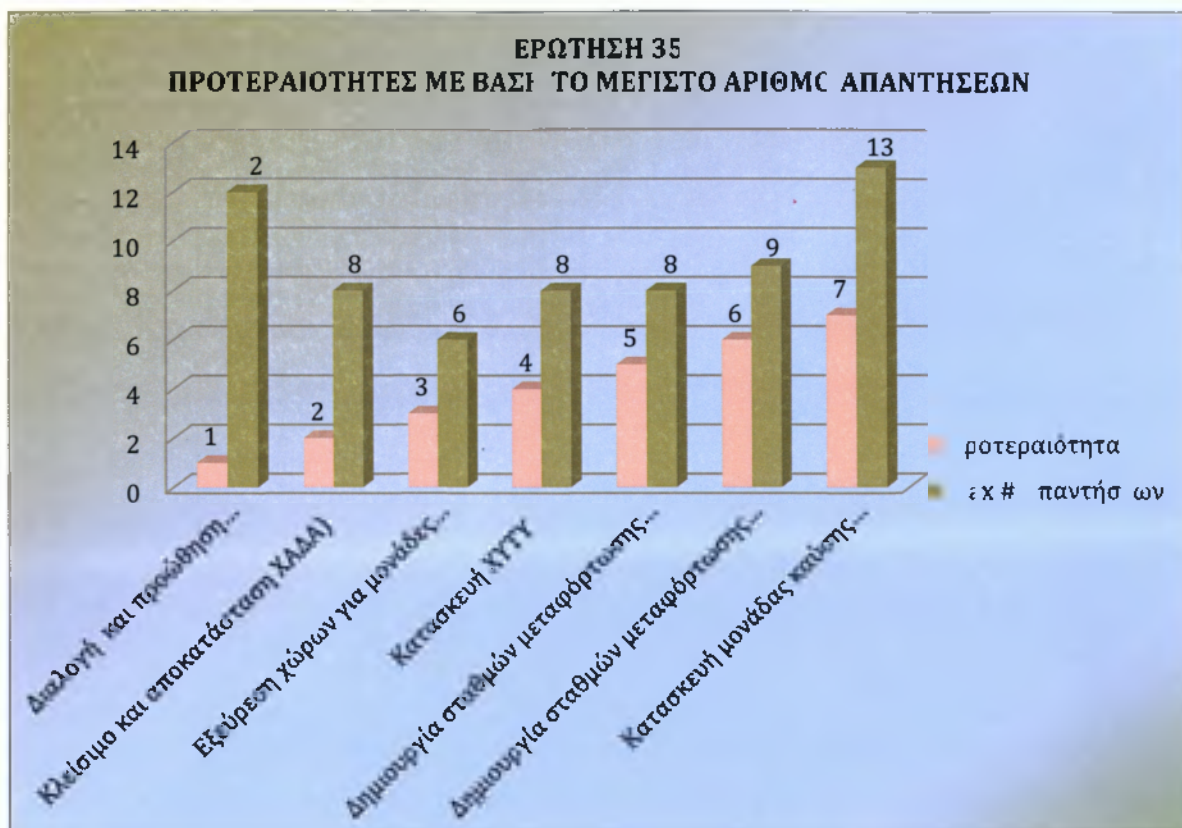

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.53 Απαντήσεις για προτεραιότητες 1-4

Το Γράφημα 4.54 απεικονίζει τις προτεραιότητες των αιρετών με βάση το μέγιστο αριθμό απαντήσεων. Έτσι βλέπουμε συγκεντρωτικά ότι 1^η προτεραιότητα των αιρετών είναι η διαλογή στην πηγή και προώθηση προγραμμάτων ανακύκλωσης, με μέγιστο αριθμό απαντήσεων 12 άτομα, 2^η προτεραιότητα είναι το κλείσιμο και η αποκατάσταση των ΧΑΔΑ, με μέγιστο αριθμό απαντήσεων 8 άτομα, 3^η προτεραιότητα έχουν με ισοβαθμία η εξεύρεση χώρων για τη δημιουργία μονάδων επεξεργασίας και τελικής διάθεσης υπολειμμάτων και η κατασκευή ΧΥΤΥ, με μέγιστο αριθμό απαντήσεων τα 6

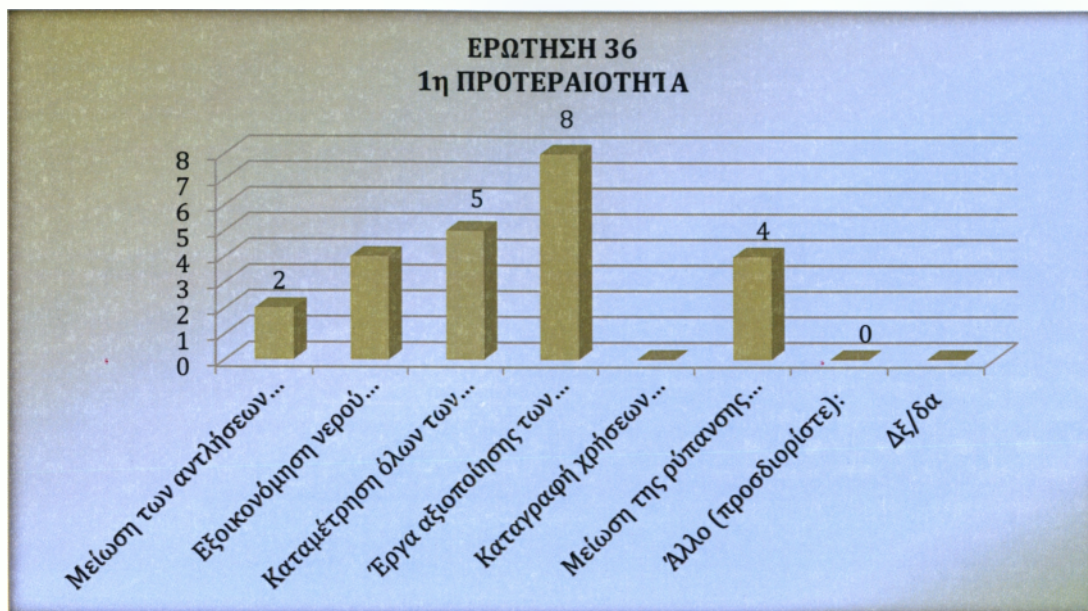

άτομα και τέλος 4^η προτεραιότητα αποτελεί η κατασκευή ΧΥΤΥ (Χώροι Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων, για ότι μένει μετά την επεξεργασία.

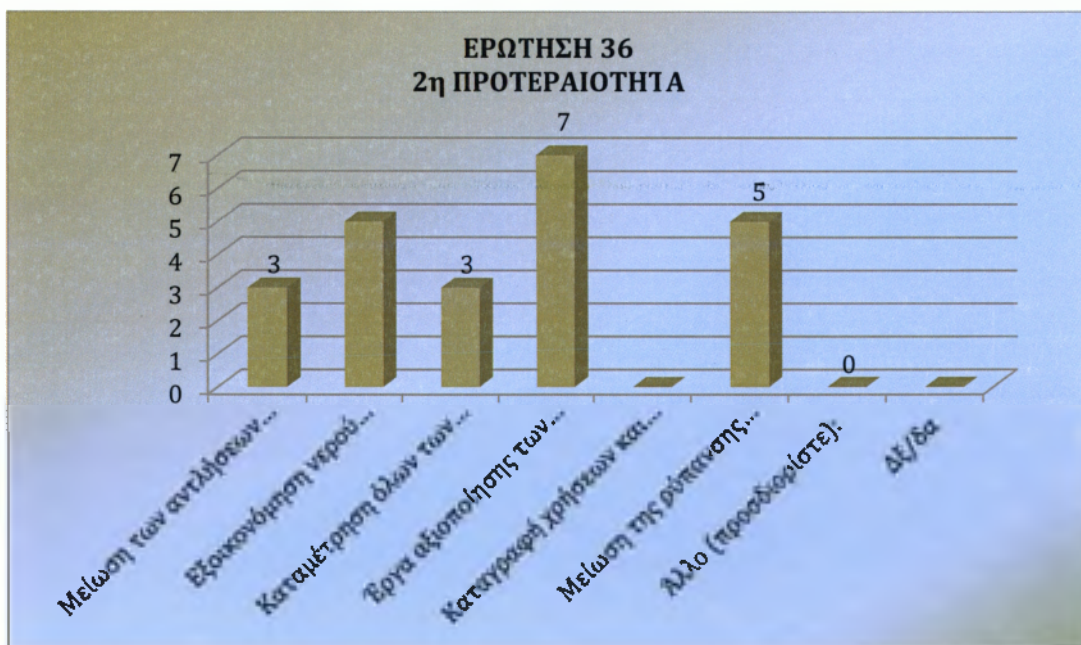
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.54 Προτεραιότητες με βάση το μέγιστο αριθμό απαντήσεων

Στην ερώτηση «ποιες προτεραιότητες θα πρέπει να θέσει το Δημοτικό Συμβούλιο στα θέματα διαχείρισης των υδάτινων πόρων», δόθηκαν στους αιρετούς 6 απαντήσεις, οι οποίες τους ζητήθηκε να ιεραρχηθούν. Έτσι προέκυψαν τα παρακάτω γραφήματα τα οποία απεικονίζουν τις προτεραιότητες των αιρετών. Το Γράφημα 4.55 μας δείχνει ότι 1^η προτεραιότητα των αιρετών έχουν τα έργα αξιοποίησης των υδατικών πόρων (φράγματα, γεωτρήσεις, κλπ.), με αριθμό απαντήσεων 8 άτομα.

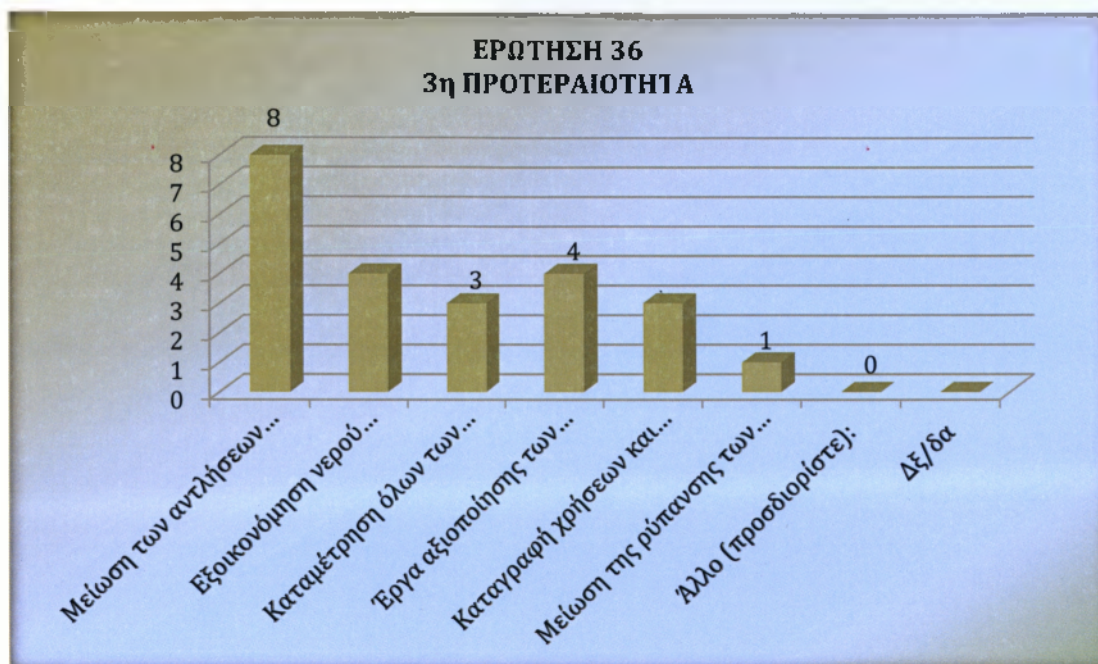
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.55 1η Προτεραιότητα

Το Γράφημα 4.56 μας δείχνει ότι 2^η προτεραιότητα των αιρετών έχουν επίσης τα έργα αξιοποίησης των υδατικών πόρων (φράγματα, γεωτρήσεις, κλπ.), με αριθμό απαντήσεων 7 άτομα.

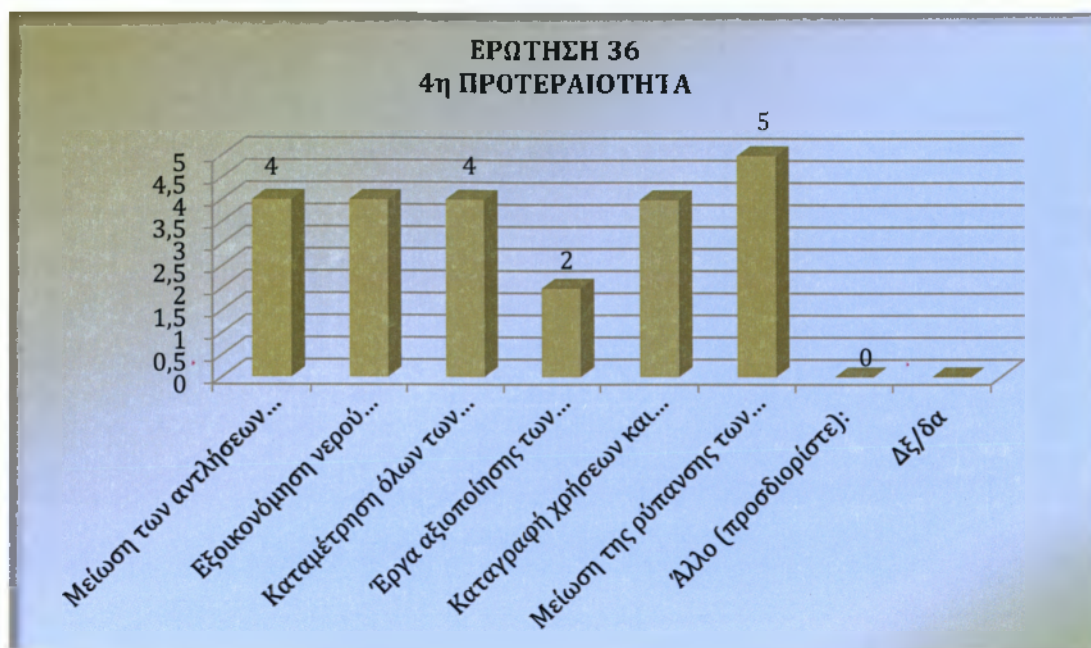
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.56 2η Προτεραιότητα

Το Γράφημα 4.57 μας δείχνει ότι 3^η προτεραιότητα των αιρετών, έπειτα από τη σύμφωνη γνώμη 8 ατόμων, αποτελεί η μείωση των αντλήσεων του υπόγειου νερού.

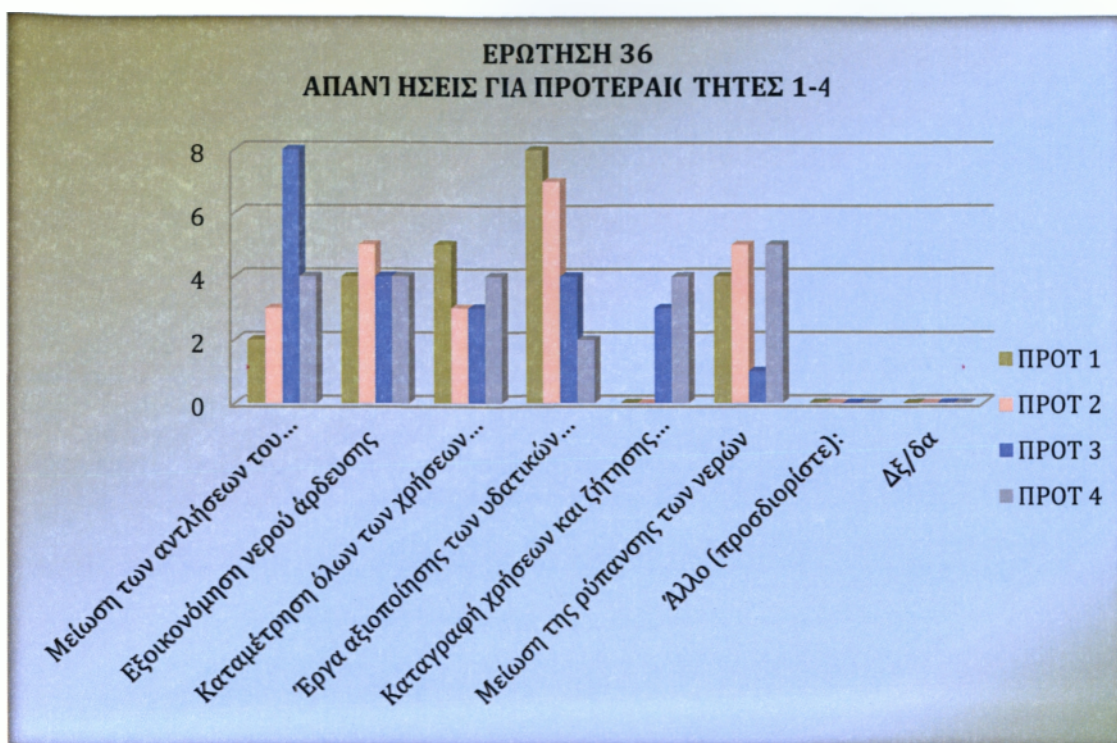
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.57 3η Προτεραιότητα

Το Γράφημα 4.58 μας δείχνει ότι 4^η προτεραιότητα των αιρετών, έπειτα από τη σύμφωνη γνώμη 5 ατόμων, αποτελεί η μείωση της ρύπανσης των νερών.

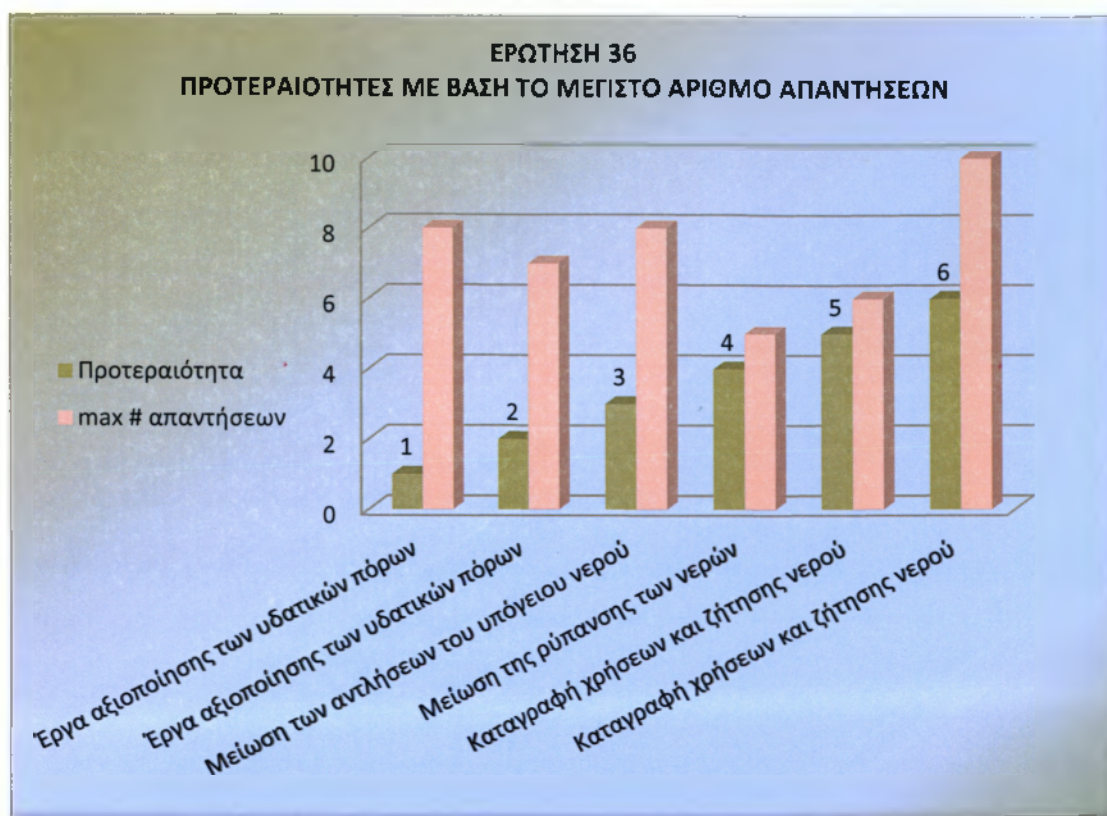
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.58 4η Προτεραιότητα

Το Γράφημα 4.59 απεικονίζει συγκεντρωτικά τις απαντήσεις των αιρετών για τις προτεραιότητες 1-4 που θα πρέπει να θέσει το Δημοτικό Συμβούλιο στα θέματα διαχείρισης των υδάτινων πόρων.

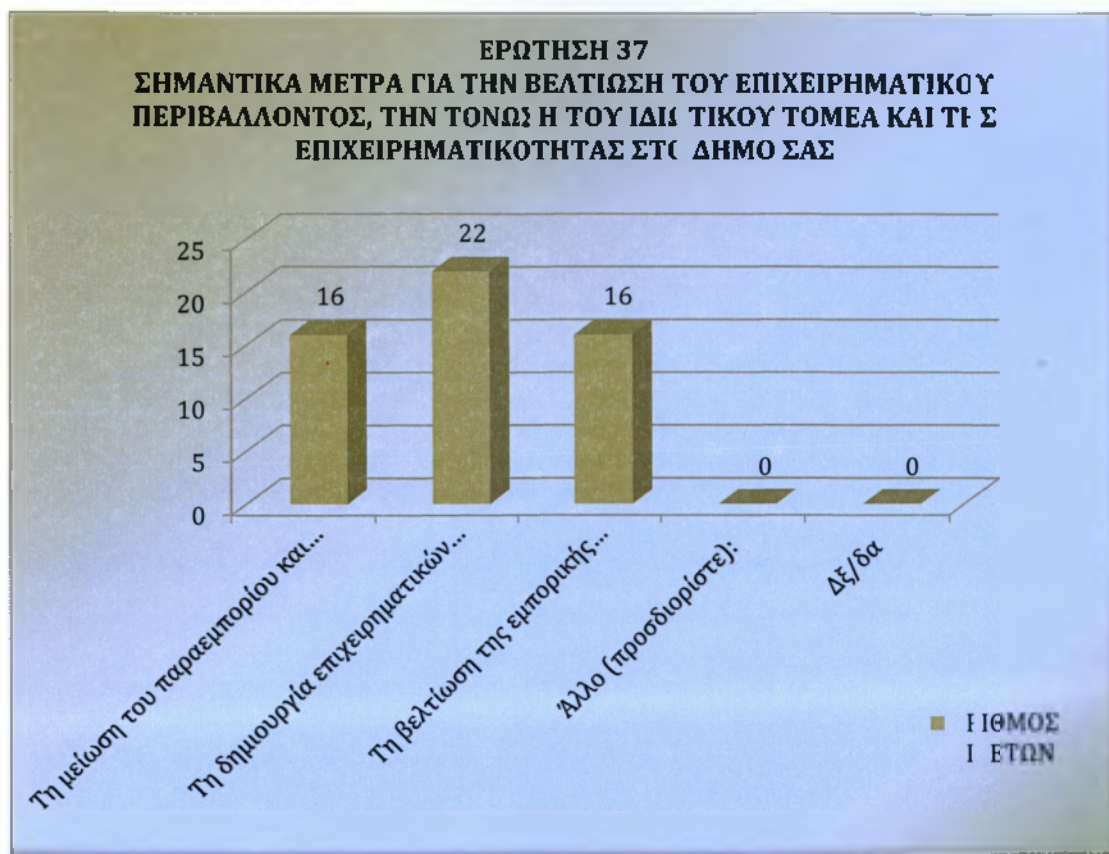
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.59 Απαντήσεις για προτεραιότητες 1-4

Το Γράφημα 4.60 απεικονίζει τις προτεραιότητες των αιρετών με βάση το μέγιστο αριθμό απαντήσεων. Έτσι βλέπουμε συγκεντρωτικά ότι 1^η προτεραιότητα των αιρετών είναι τα έργα αξιοποίησης των υδατικών πόρων (φράγματα, γεωτρήσεις, κλπ.), με μέγιστο αριθμό απαντήσεων 8 άτομα, 2^η προτεραιότητα των αιρετών είναι πάλι τα έργα αξιοποίησης των υδατικών πόρων (φράγματα, γεωτρήσεις, κλπ.), με μέγιστο αριθμό απαντήσεων τα 7 άτομα, 3^η προτεραιότητα έχει η μείωση των αντλήσεων του υπόγειου νερού, με μέγιστο αριθμό απαντήσεων τα 8 άτομα και τέλος 4^η προτεραιότητα η μείωση της ρύπανσης των νερών με μέγιστο αριθμό απαντήσεων τα 5 άτομα. Τελευταίο στη σειρά προτεραιότητας έρχεται η καταγραφή χρήσεων και ζήτησης νερού το οποίο αποτελεί την 5^η και 6^η προτεραιότητα των αιρετών, με μέγιστο αριθμό απαντήσεων τα 6 και 10 άτομα, αντίστοιχα.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.60 Προτεραιότητες με βάση το μέγιστο αριθμό απαντήσεων

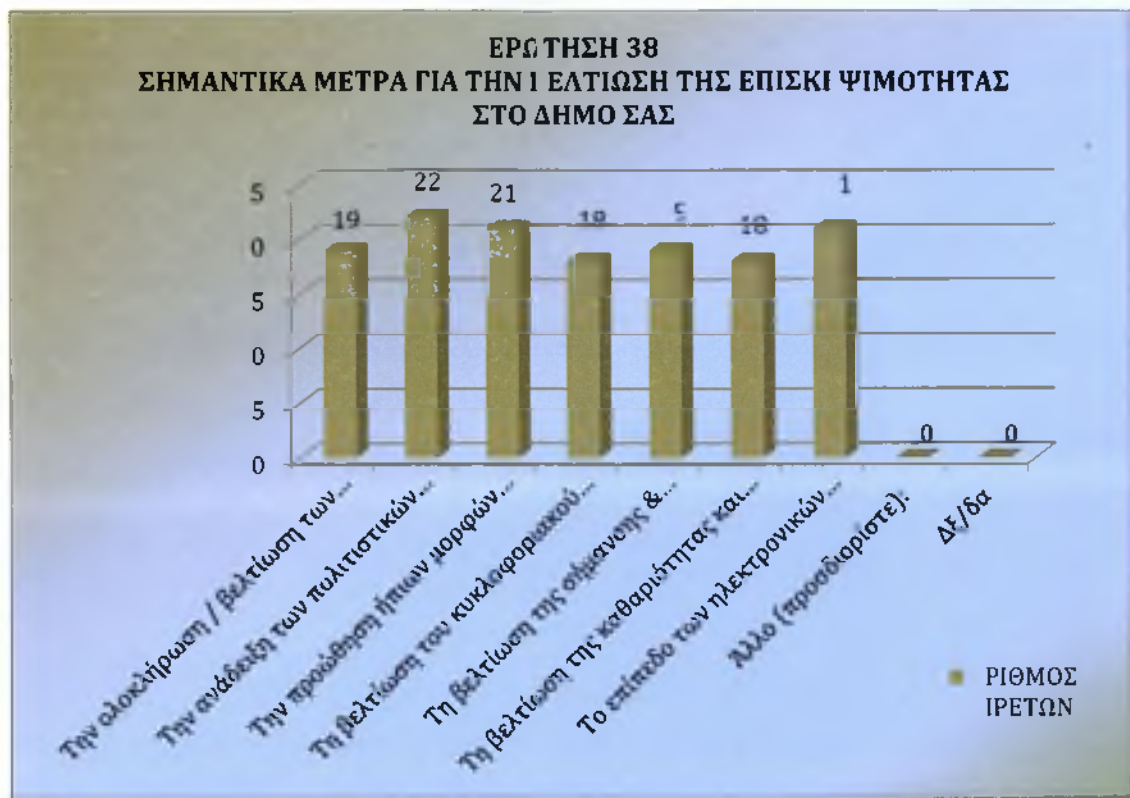
Η ερώτηση 37 αφορούσε στο ποια μέτρα θεωρούν σημαντικά οι αιρετοί για την βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, την τόνωση του ιδιωτικού τομέα και της επιχειρηματικότητας στο δήμο τους. Οι αιρετοί μπορούσαν να δώσουν περισσότερες από μια απαντήσεις και για το λόγο αυτό το σύνολο του αριθμού των αιρετών είναι μεγαλύτερο από τον αριθμό του δείγματος της έρευνας που είναι 23. Έτσι παρατηρώντας το Γράφημα 4.61 βλέπουμε ότι 22 αιρετοί θεωρούν σημαντικό μέτρο τη δημιουργία επιχειρηματικών πάρκων, 16 αιρετοί τη μείωση του παραεμπορίου και της παραοικονομίας και 16 επίσης αιρετοί τη βελτίωση της εμπορικής πολεοδομίας στα αστικά κέντρα.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.61 *Σημαντικά μέτρα για την βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, την τόνωση του ιδιωτικού τομέα και της επιχειρηματικότητας στο δήμο σας*

Κατά την διεύρυνση της άποψης των αιρετών για το ποια θεωρούν σημαντικά μέτρα για την βελτίωση της επισκεψιμότητας στο δήμο τους, οι απαντήσεις του συνόλου του δείγματος είναι σχετικά ομοιόμορφα καταναμημένες, πράγμα που δείχνει τη μεγάλη διαφοροποίηση των απόψεων των αιρετών. Συγκεκριμένα ο μεγαλύτερος αριθμός αιρετών, 22 άτομα απάντησαν ότι θεωρούν την ανάδειξη των πολιτιστικών πόρων, 21 άτομα την προώθηση ήπιων μορφών τουρισμού, καθώς και το επίπεδο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και της ηλεκτρονικής πληροφόρησης συνολικά σε τοπικό επίπεδο, ακολουθούν η ολοκλήρωση / βελτίωση των οδικών δικτύων και η βελτίωση της σήμανσης και πληροφόρησης για τους επισκέπτες με την σύμφωνη γνώμη 19 αντίστοιχα αιρετών και τέλος η βελτίωση του κυκλοφοριακού προβλήματος στα αστικά κέντρα και η βελτίωση της καθαριότητας και της εικόνας των αστικών κέντρων οι οποίες

απαντήθηκαν από 18 αντίστοιχα αιρετούς. Οι αιρετοί μπορούσαν να δώσουν περισσότερες από μια απαντήσεις και για το λόγο αυτό το σύνολο του αριθμού των αιρετών είναι μεγαλύτερο από τον αριθμό του δείγματος της έρευνας που είναι 23.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.62 Σημαντικά μέτρα για την βελτίωση της επισκεψιμότητας στο δήμο σας

Όταν ερωτήθηκε το σύνολο του δείγματος για το πόσο σημαντική θεωρεί τη συνεργασία του δήμου τους με την περιφέρεια για την επίτευξη της τοπικής ανάπτυξης, υπήρξε ομοφωνία και των 23 αιρετών στο ότι την θεωρούν πολύ σημαντική.

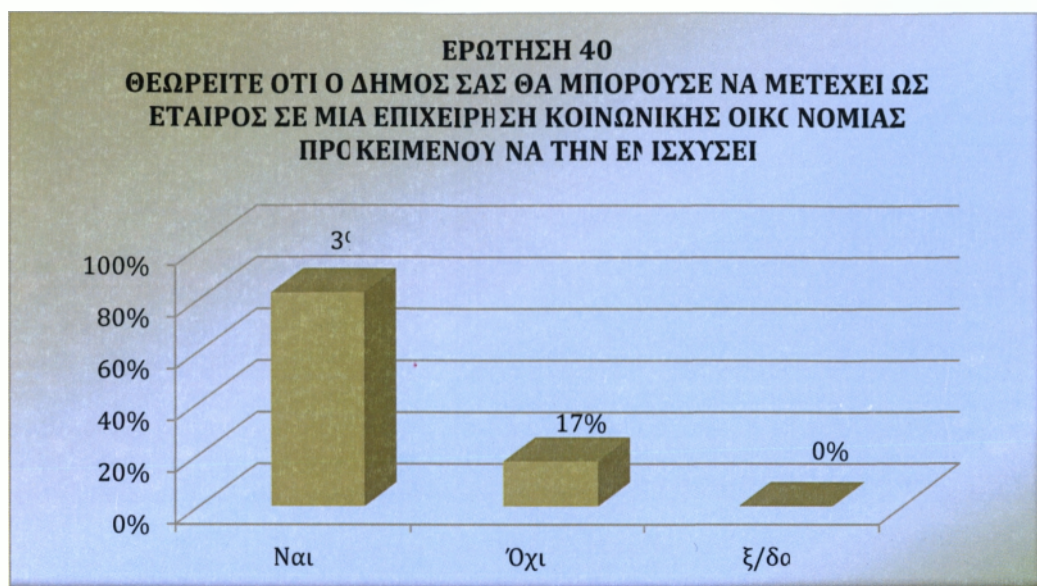

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.63 Πόσο σημαντική είναι η συνεργασία του δήμου σας με την περιφέρεια για την επίτευξη της τοπικής ανάπτυξης του δήμου σας

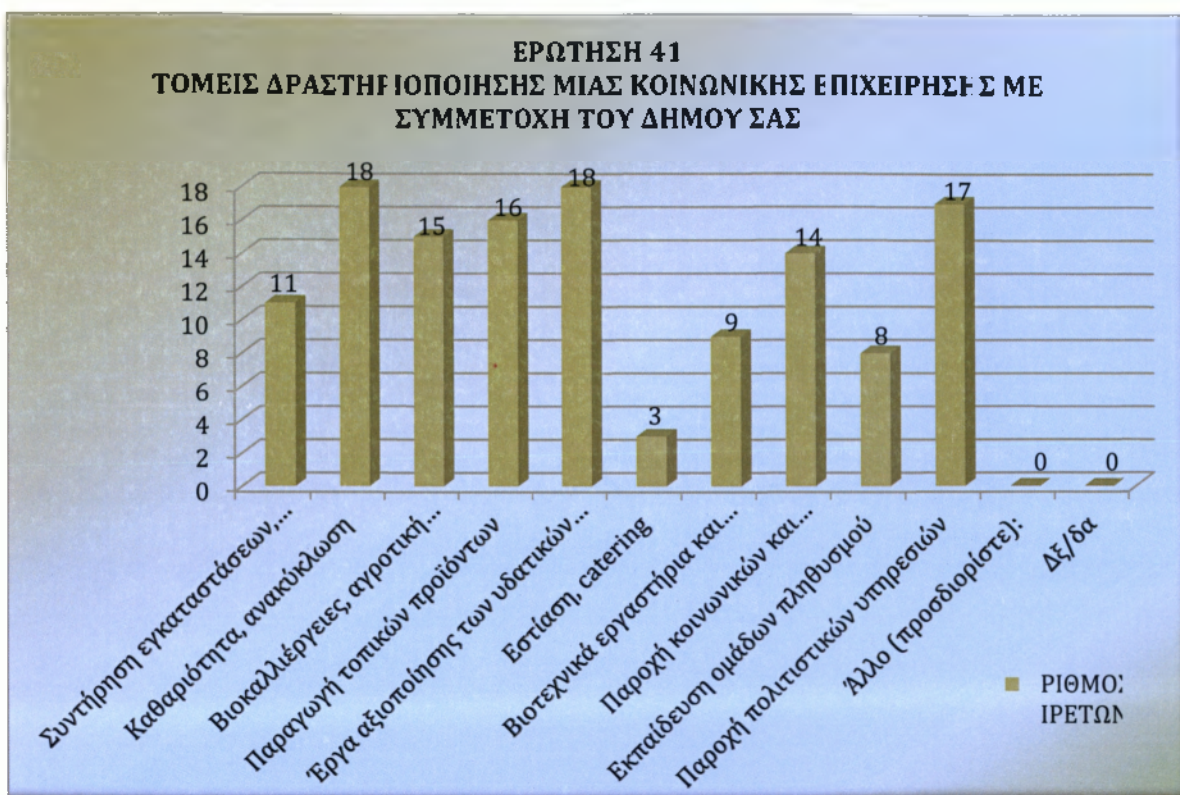
4.4.3 Κοινωνική οικονομία και εθελοντισμός, ως νέοι τομείς προς αξιοποίηση

Προχωρώντας στην ερώτηση 40, περνάμε στο τμήμα Γ3 του Ερωτηματολογίου το οποίο αναφέρεται στην κοινωνική οικονομία και τον εθελοντισμό, ως νέους τομείς προς αξιοποίηση. Έτσι όταν ερωτήθηκαν οι αιρετοί του δήμου Αλμωπίας εάν ο δήμος τους θα μπορούσε να μετέχει ως εταίρος σε μια επιχείρηση κοινωνικής οικονομίας προκειμένου να την ενισχύσει, το 83% (19 άτομα) απάντησαν θετικά και το 17% (4 άτομα) αρνητικά.

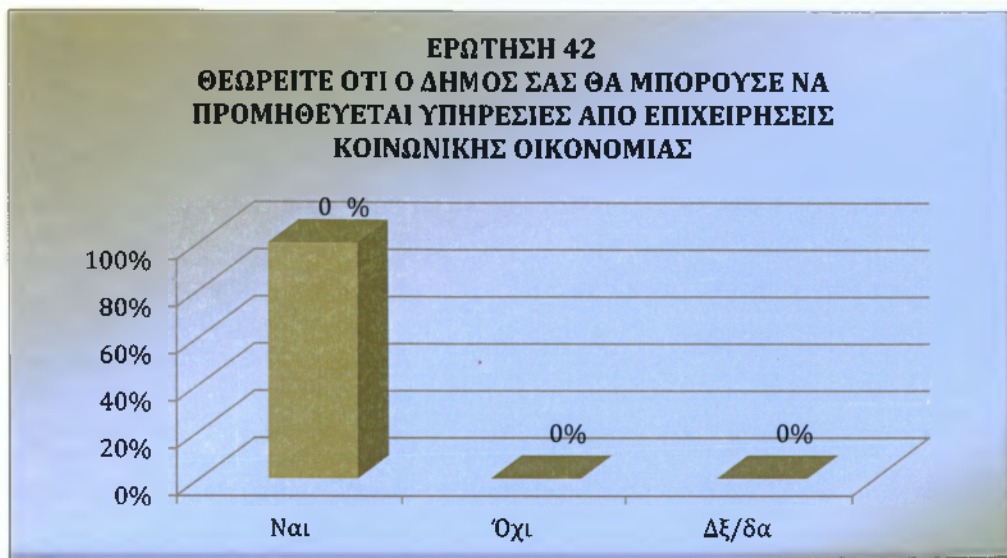
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.64 *Θεωρείτε ότι ο δήμος σας θα μπορούσε να μετέχει ως εταίρος σε μια επιχείρηση κοινωνικής οικονομίας προκειμένου να την ενισχύσει;*

Από τους 19 αιρετούς που απάντησαν θετικά στην προηγούμενη ερώτηση, ζητήθηκε να δηλώσουν σε ποιους τομείς δραστηριοποίησης μιας κοινωνικής επιχείρησης, θα μπορούσε να συμμετέχει ο δήμος τους. Όπως παρατηρούμε και στο Γράφημα 4.65 στις πρώτες 2 θέσεις έρχονται η καθαριότητα/ανακύκλωση και τα έργα αξιοποίησης των υδατικών πόρων με 18 αντίστοιχα αιρετούς να συμφωνούν. 17 άτομα απάντησαν ότι ο δήμος τους θα μπορούσε να συμμετέχει στην παροχή πολιτιστικών υπηρεσιών, 16 άτομα στην παραγωγή τοπικών προϊόντων, 15 άτομα στις βιοκαλλιέργειες και την αγροτική παραγωγή, 14 άτομα στην παροχή κοινωνικών και προνοιακών υπηρεσιών (ηλικιωμένοι, παιδιά, ανάπηροι), 11 άτομα στην συντήρηση εγκαταστάσεων και το πράσινο, 9 άτομα στα βιοτεχνικά εργαστήρια και συνεργεία, 8 άτομα στην εκπαίδευση ομάδων πληθυσμού και τέλος 3 άτομα στην εστίαση και το catering. Οι αιρετοί μπορούσαν να δώσουν περισσότερες από μια απαντήσεις και για το λόγο αυτό το σύνολο του αριθμού των αιρετών είναι μεγαλύτερο από τον αριθμό του δείγματος της έρευνας που είναι 23.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.65 Τομείς δραστηριοποίησης μιας κοινωνικής επιχείρησης με συμμετοχή του δήμου

Όταν ερωτήθηκαν οι αιρετοί του δήμου Αλμωπίας εάν ο δήμος τους θα μπορούσε να προμηθεύεται υπηρεσίες από επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας, το 100% (23 άτομα) απάντησαν θετικά.

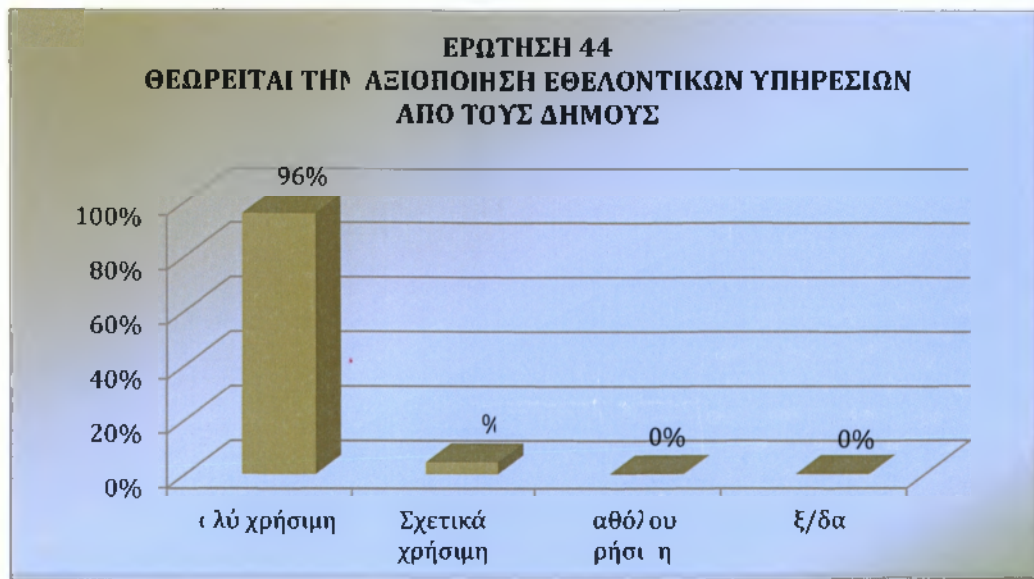
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.66 *Θεωρείτε ότι ο δήμος σας θα μπορούσε να προμηθεύεται υπηρεσίες από επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας;*

Και από τους 23 αιρετούς που απάντησαν θετικά στην προηγούμενη ερώτηση, ζητήθηκε να δηλώσουν σε ποιους τομείς θα μπορούσε να προμηθεύεται ο δήμος τους υπηρεσίες. Όπως παρατηρούμε και στο Γράφημα 4.67, 22 αιρετοί δήλωσαν στην ανακύκλωση, 19 αιρετοί στην καθαριότητα, 18 αιρετοί στην συντήρηση του πράσινου, 17 αιρετοί στις υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας και 11 αιρετοί στην συντήρηση των εγκαταστάσεων. Επειδή οι αιρετοί είχαν δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, το σύνολο του αριθμού των αιρετών είναι μεγαλύτερο από τον αριθμό του δείγματος της έρευνας που είναι 23.

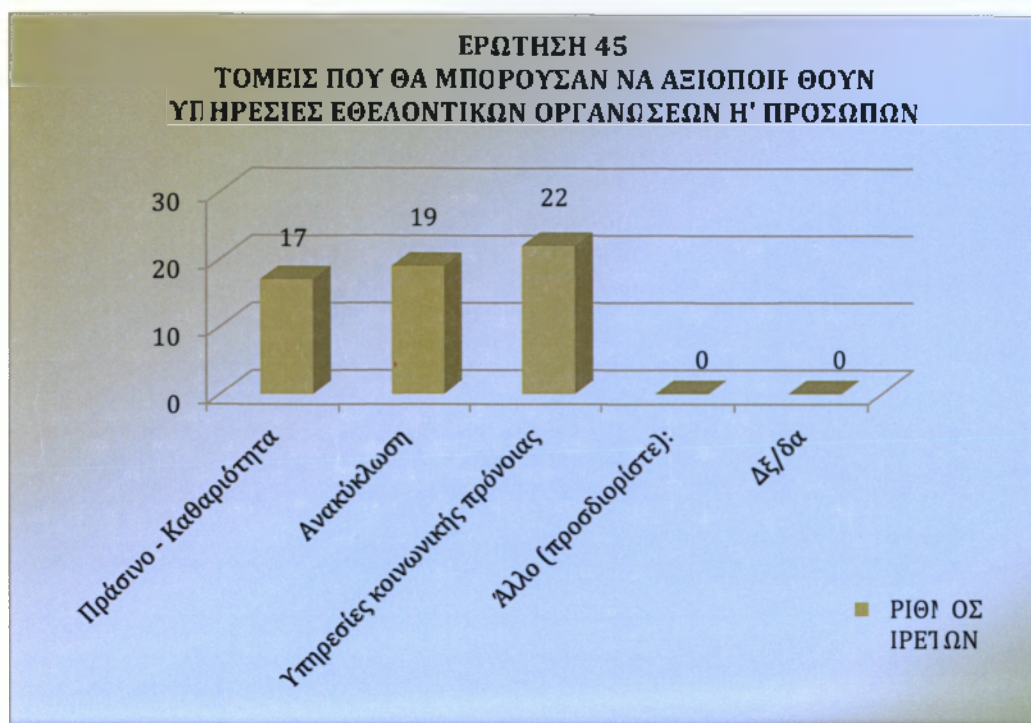
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.67 Τομείς που θα προμηθευόταν ο δήμος υπηρεσίες

Όταν ερωτήθηκαν οι αιρετοί του δήμου Αλμωπίας, πως θεωρούν των αξιοποίηση εθελοντικών υπηρεσιών από τους δήμους, το 96% (22 άτομα) απάντησαν πολύ χρήσιμη και το 4% (1 άτομο) σχετικά χρήσιμη. Αξίζει εδώ να τονίσουμε το γεγονός ότι κανένας από τους ερωτηθέντες δεν απάντησε ότι η αξιοποίηση εθελοντικών υπηρεσιών από τους δήμους δεν είναι καθόλου χρήσιμοι.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.68 Θεωρείτε την αξιοποίηση εθελοντικών υπηρεσιών από τους δήμους

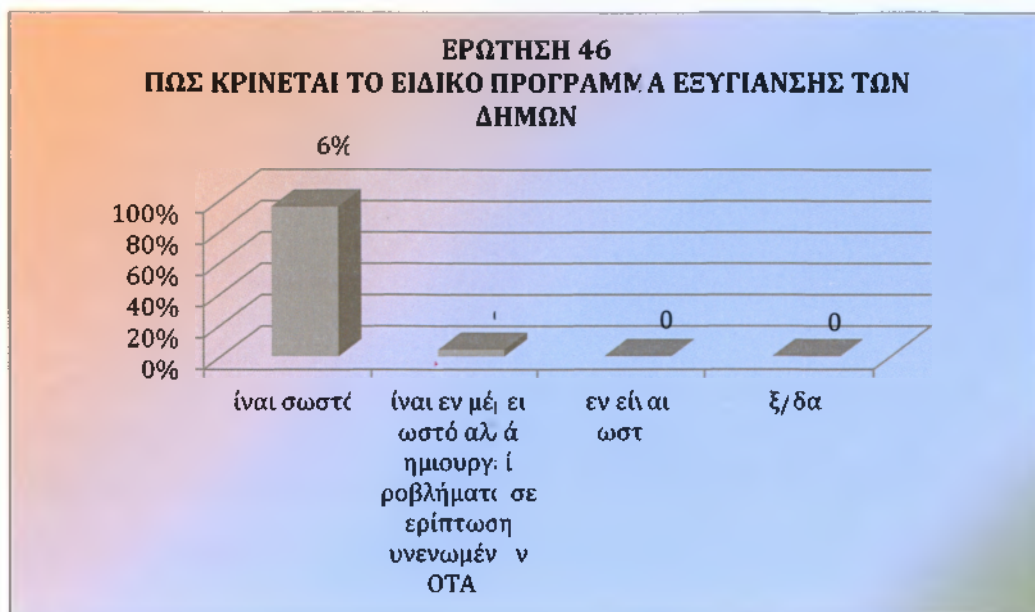
Οι 23 αιρετοί που απάντησαν πολύ χρήσιμη ή σχετικά χρήσιμη στην προηγούμενη ερώτηση, ερωτήθηκαν σε ποιους τομείς πιστεύουν ότι θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν υπηρεσίες εθελοντικών οργανώσεων ή προσώπων. Όπως παρατηρούμε και στο Γράφημα 4.69, 22 αιρετοί πιστεύουν στις υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας, 19 αιρετοί στην ανακύκλωση και 17 αιρετοί στο πράσινο και την καθαριότητα. Το σύνολο του αριθμού των αιρετών είναι μεγαλύτερο από τον αριθμό του δείγματος της έρευνας που είναι 23, διότι οι αιρετοί είχαν δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.69 Τομείς που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν υπηρεσίες εθελοντικών οργανώσεων ή προσώπων

4.5 Τμήμα Δ. Οικονομική πολιτική - Προγραμματισμός - Πόροι

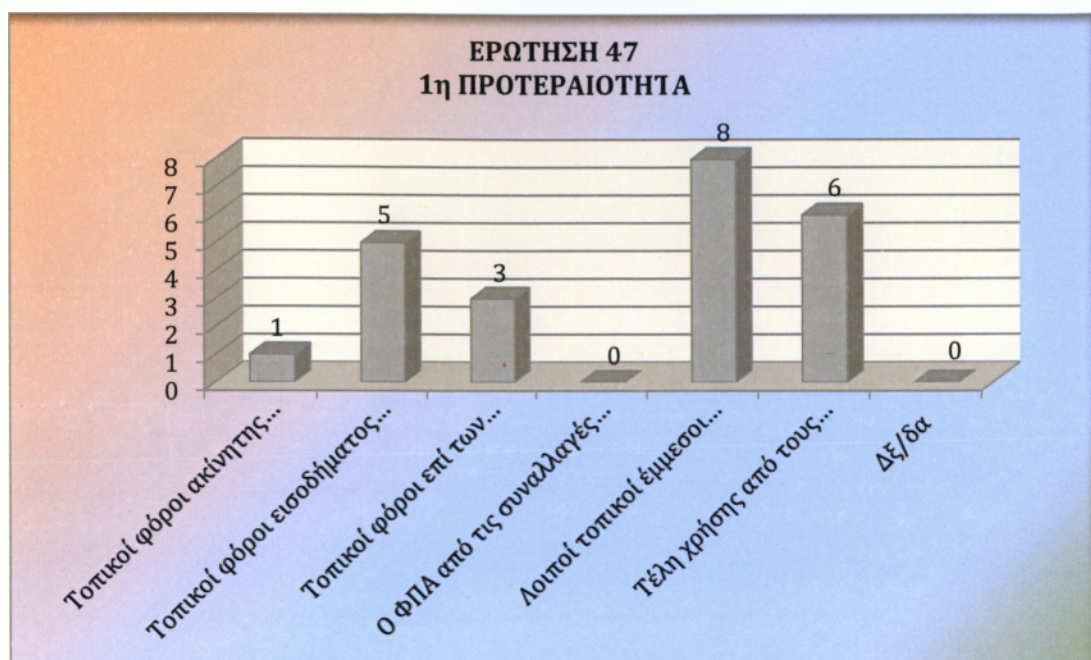
Φτάνοντας στην ερώτηση 46, είμαστε πια στο τμήμα Δ του Ερωτηματολογίου το οποίο αναφέρεται στην οικονομική πολιτική, τον προγραμματισμό και τους πόρους. Το αρχικό ερώτημα που τέθηκε στους αιρετούς του δείγματος αφορά στο πως κρίνουν το Ειδικό Πρόγραμμα Εξυγίανσης των Δήμων. Όπως φαίνεται και στο παρακάτω γράφημα το 96% (22 άτομα) απάντησαν ότι είναι σωστό και το 4% (1 άτομο) ότι είναι εν μέρει σωστό, αλλά δημιουργεί προβλήματα σε περίπτωση συνενωμένων ΟΤΑ.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.70 Πως κρίνεται το Ειδικό Πρόγραμμα Εξυγίανσης των Δήμων;

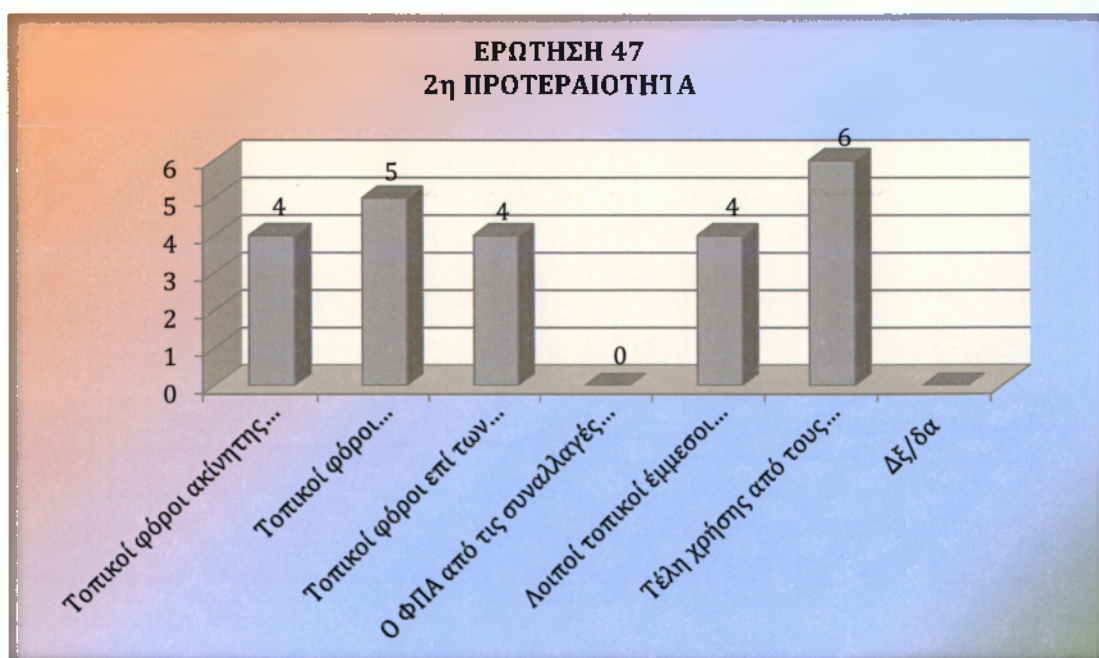
Στην ερώτηση «ποιες από τις παρακάτω πηγές τοπικών εσόδων θεωρείτε ως τις πιο σημαντικές ή πιο κατάλληλες για την χρηματοδότηση των τοπικών υπηρεσιών και έργων», δόθηκαν στους αιρετούς 6 απαντήσεις, οι οποίες τους ζητήθηκε να ιεραρχηθούν κατά προτεραιότητα. Έτσι προέκυψαν τα παρακάτω γραφήματα τα οποία απεικονίζουν τις προτεραιότητες των αιρετών. Το Γράφημα 4.71 μας δείχνει ότι 1^η προτεραιότητα των αιρετών, ως πηγή τοπικών εσόδων για την χρηματοδότηση των τοπικών υπηρεσιών και έργων έχουν οι λοιποί τοπικοί έμμεσοι φόροι, εκτός του ΦΠΑ (όπως π.χ. φόρος στις συναλλαγές εστιατορίων και ξενοδοχείων), με αριθμό απαντήσεων 8 άτομα.

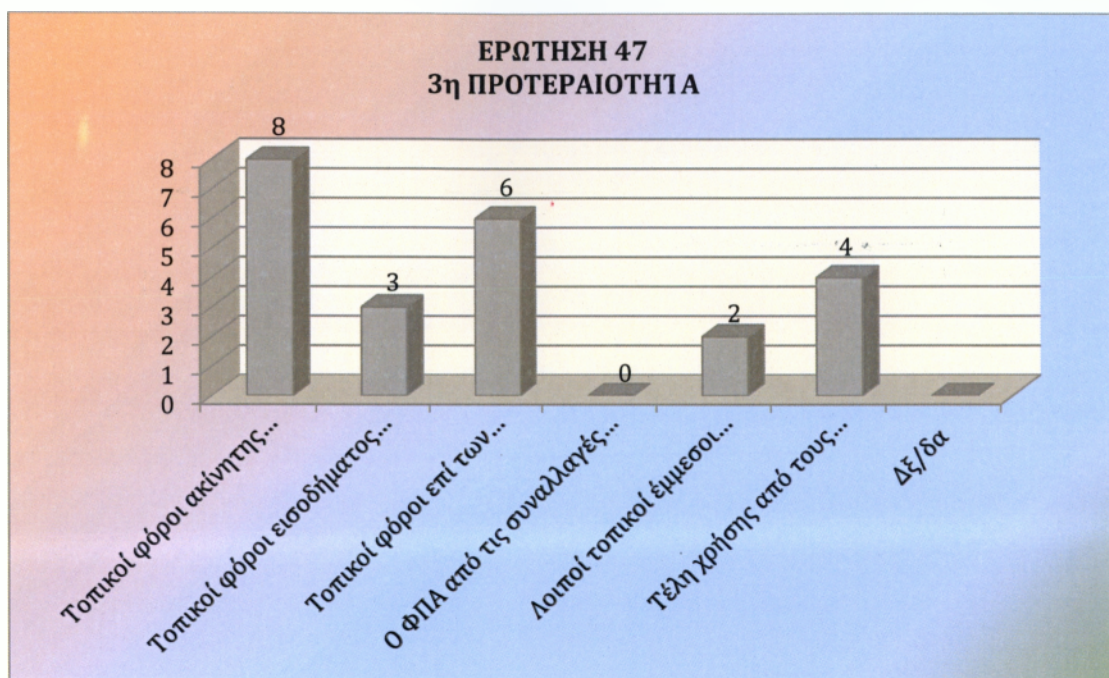
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.71 1η Προτεραιότητα

Το Γράφημα 4.72 μας δείχνει ότι 2^η προτεραιότητα των αιρετών έχουν τα τέλη χρήσης από τους χρήστες των τοπικών υπηρεσιών, με αριθμό απαντήσεων τα 6 άτομα.

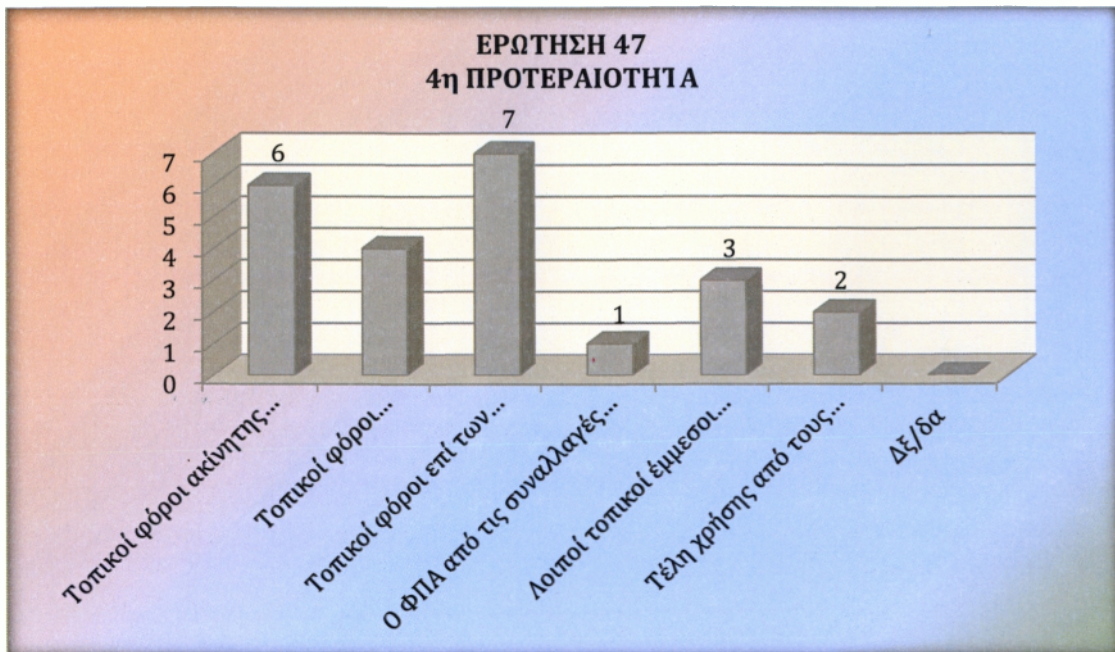
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.72 2η Προτεραιότητα

Το Γράφημα 4.73 μας δείχνει ότι 3^η προτεραιότητα των αιρετών, έπειτα από τη σύμφωνη γνώμη 8 ατόμων, αποτελούν οι τοπικοί φόροι ακίνητης περιουσίας.

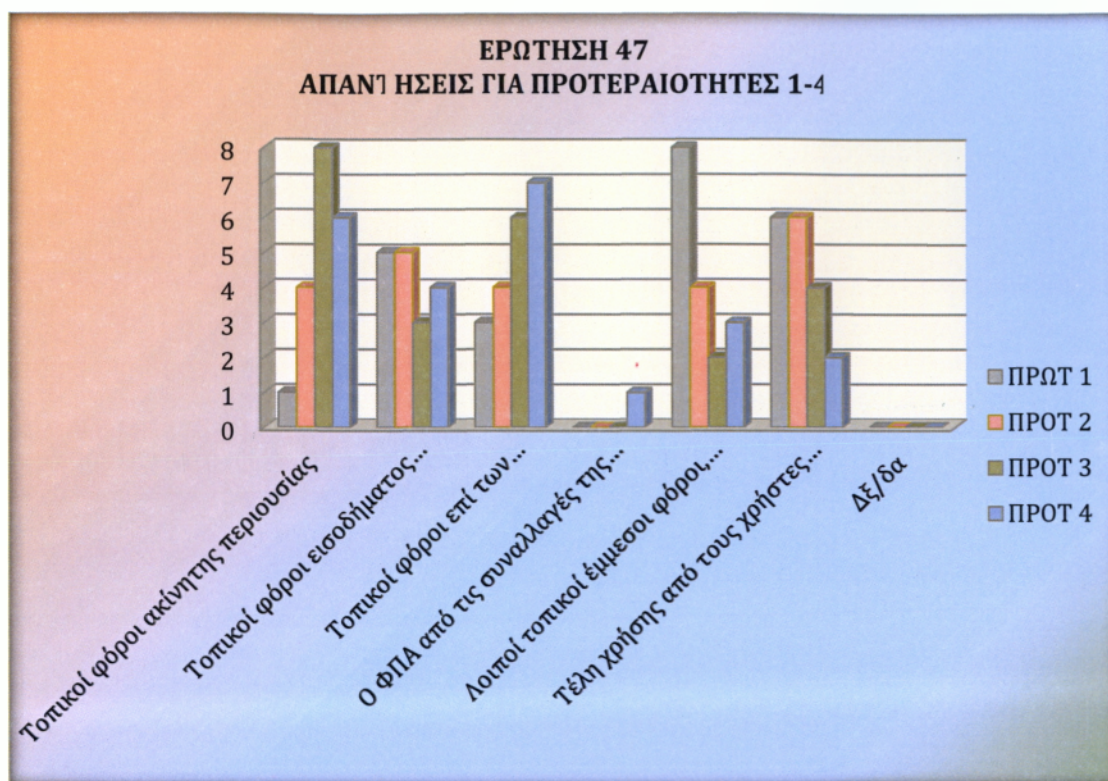
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.73 3η Προτεραιότητα

Το Γράφημα 4.74 μας δείχνει ότι 4^η προτεραιότητα των αιρετών, έπειτα από τη σύμφωνη γνώμη 7 ατόμων, έχουν οι τοπικοί φόροι επί των επιχειρήσεων.

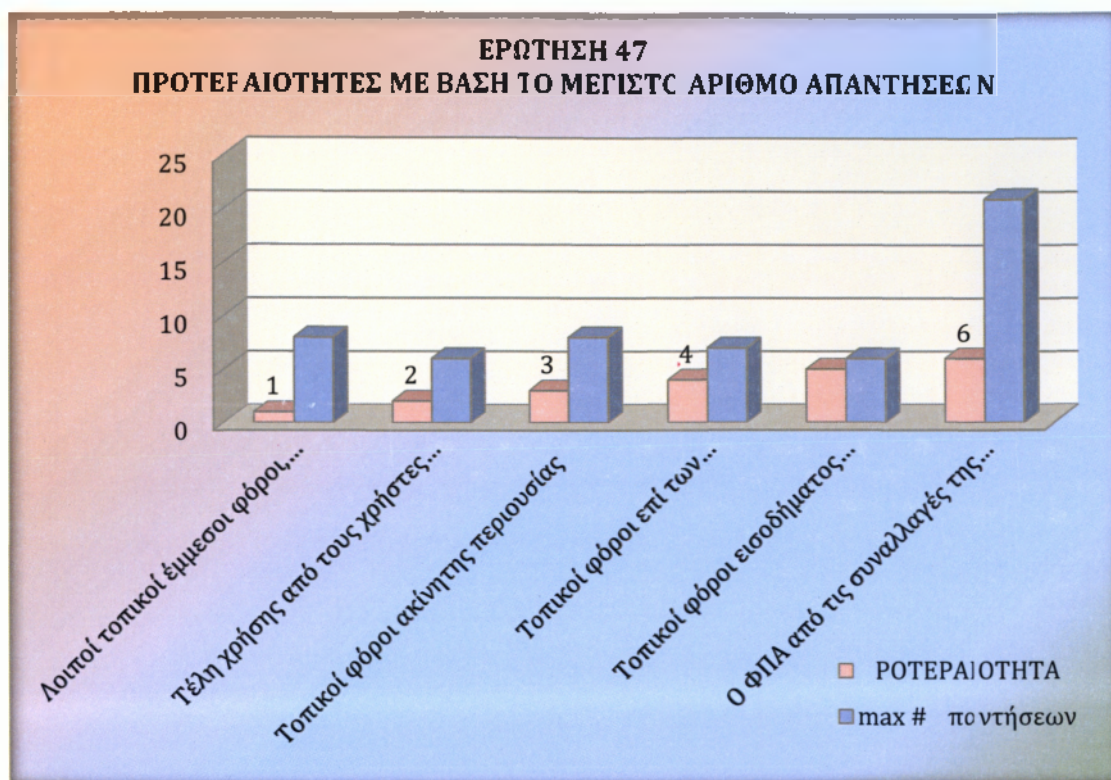
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.74 4η Προτεραιότητα

Το Γράφημα 4.75 απεικονίζει συγκεντρωτικά τις απαντήσεις των αιρετών για τις προτεραιότητες τους 1-4 ως τις πιο σημαντικές ή κατάλληλες πηγές τοπικών εσόδων για την χρηματοδότηση των τοπικών υπηρεσιών και έργων. Παρατηρούμε λοιπόν ότι 1^η προτεραιότητα έχουν οι λοιποί τοπικοί έμμεσοι φόροι, εκτός του ΦΠΑ (όπως π.χ. φόρος στις συναλλαγές εστιατορίων και ξενοδοχείων), 2^η προτεραιότητα τα τέλη χρήσης από τους χρήστες των τοπικών υπηρεσιών, 3^η προτεραιότητα οι τοπικοί φόροι ακίνητης περιουσίας και 4^η προτεραιότητα οι τοπικοί φόροι επί των επιχειρήσεων.

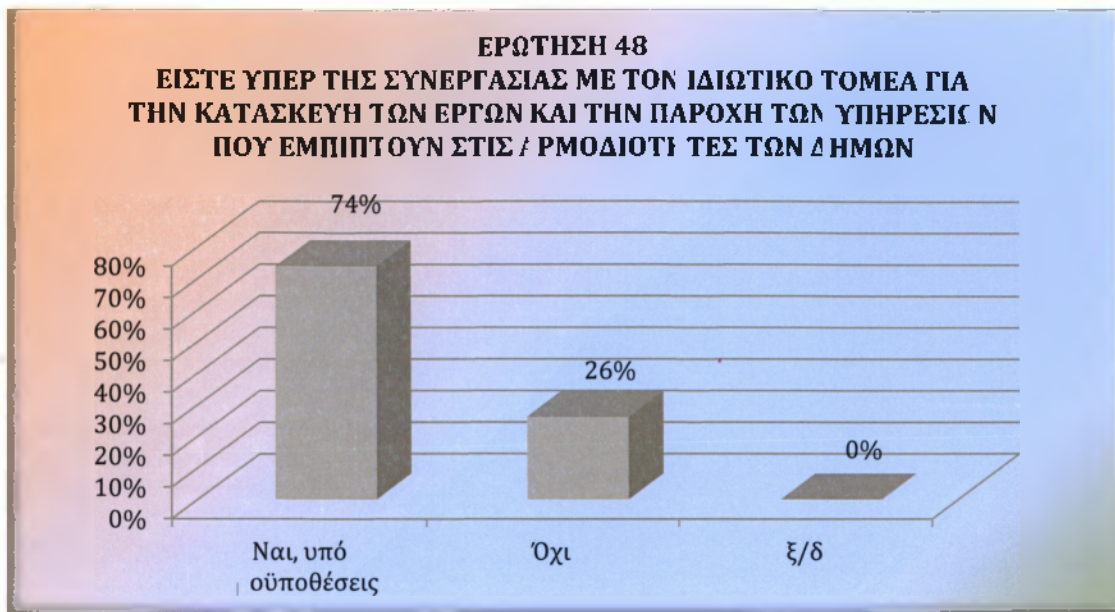
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.75 Απαντήσεις για προτεραιότητες 1-4

Το Γράφημα 4.76 απεικονίζει τις προτεραιότητες των αιρετών με βάση το μέγιστο αριθμό απαντήσεων. Έτσι βλέπουμε συγκεντρωτικά ότι 1^η προτεραιότητα των αιρετών είναι οι λοιποί τοπικοί έμμεσοι φόροι, εκτός του ΦΠΑ (όπως π.χ. φόρος στις συναλλαγές εστιατορίων και ξενοδοχείων) με μέγιστο αριθμό απαντήσεων 8 άτομα, 2^η προτεραιότητα τα τέλη χρήσης από τους χρήστες των τοπικών υπηρεσιών με μέγιστο αριθμό απαντήσεων 6 άτομα, 3^η προτεραιότητα οι τοπικοί φόροι ακίνητης περιουσίας με μέγιστο αριθμό απαντήσεων 8 άτομα, 4^η προτεραιότητα οι τοπικοί φόροι επί των επιχειρήσεων με μέγιστο αριθμό απαντήσεων 7 άτομα, 5^η προτεραιότητα οι τοπικοί φόροι εισοδήματος φυσικών προσώπων με μέγιστο αριθμό απαντήσεων 6 άτομα και 6^η προτεραιότητα αποτελούσε ο ΦΠΑ από τις συναλλαγές της τοπικής οικονομίας με μέγιστο αριθμό απαντήσεων 21 άτομα.

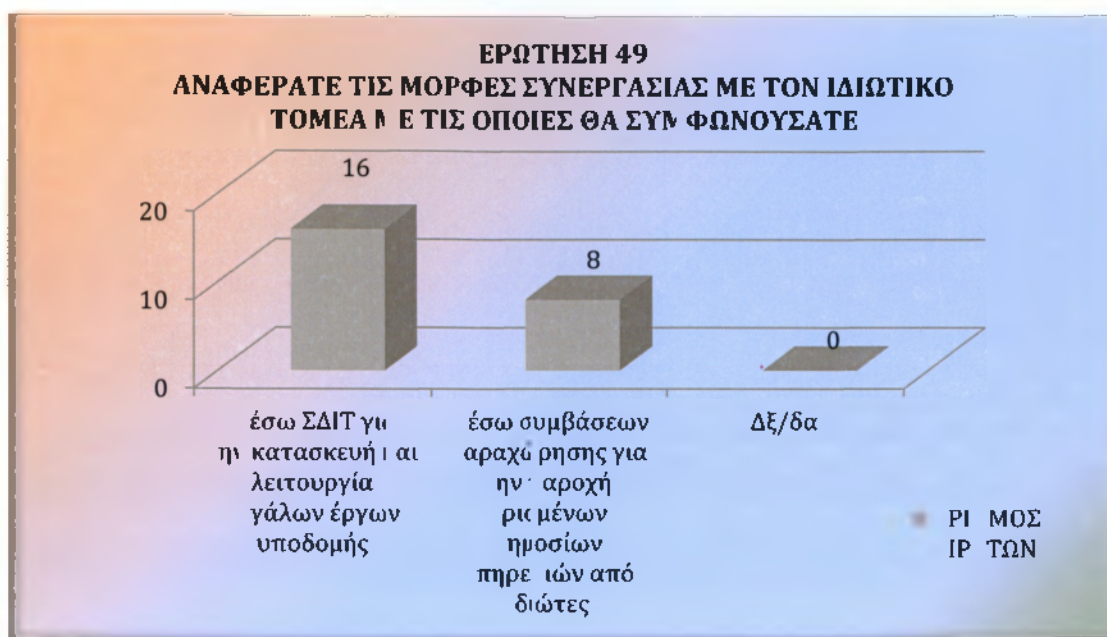
ΓΡΑΦΗΜΑ 4.76 Προτεραιότητες με βάση το μέγιστο αριθμό απαντήσεων

Στην ερώτηση 48 που αφορούσε στο εάν οι αιρετοί είναι υπέρ της συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα για την κατασκευή των έργων και την παροχή των υπηρεσιών που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του δήμου Αλμωπίας, το 74% του δείγματος (17 άτομα) απάντησε θετικά υπό προϋποθέσεις και το 26% (6 άτομα) απάντησε αρνητικά.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.77 *Είστε υπέρ της συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα για την κατασκευή των έργων και την παροχή των υπηρεσιών που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του δήμου;*

Από τους 17 αιρετούς που απάντησαν θετικά στην προηγούμενη ερώτηση, ζητήθηκε να αναφέρουν τις μορφές συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα με τις οποίες θα συμφωνούσαν. Παρατηρώντας λοιπόν το Γράφημα 4.78, βλέπουμε ότι 16 αιρετοί απάντησαν μέσω ΣΔΙΤ (Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα) για την κατασκευή και λειτουργία μεγάλων έργων υποδομής και 8 άτομα μέσω συμβάσεων παραχώρησης για την παροχή ορισμένων δημοσίων υπηρεσιών από ιδιώτες. Το σύνολο του αριθμού των αιρετών είναι μεγαλύτερο από τον αριθμό του δείγματος της συγκεκριμένης ερώτησης που είναι 17 άτομα, διότι οι αιρετοί είχαν τη δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.78 Αναφέρατε τις μορφές συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα με τις οποίες θα συμφωνούσατε

Τέλος, η ερώτηση 50, με την οποία και ολοκληρώνεται το Ερωτηματολόγιο της συγκεκριμένης έρευνας, απευθυνόταν στους 8 αιρετούς που απάντησαν παραπάνω ότι η μορφή συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα με την οποία θα συμφωνούσαν είναι μέσω συμβάσεων παραχώρησης για την παροχή ορισμένων δημοσίων υπηρεσιών από ιδιώτες. Τους ζητήθηκε να αναφέρουν ποιες υπηρεσίες πιστεύουν ότι θα μπορούσαν να παραχωρηθούν σε ιδιώτες και όπως παρατηρούμε στο Γράφημα 4.79, 7 αιρετοί απάντησαν η επεξεργασία απορριμμάτων, 4 αιρετοί η συλλογή απορριμμάτων, οι υπηρεσίες υγείας, οι υπηρεσίες κατάρτισης και οι πολιτιστικές υπηρεσίες αντίστοιχα, 3 αιρετοί η διαχείριση δημοτικής ακίνητης περιουσίας (κτίρια, οικόπεδα, αγροτεμάχια) και 2 αιρετοί οι υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας και αλληλεγγύης. Το σύνολο του αριθμού των αιρετών είναι μεγαλύτερο από τον αριθμό του δείγματος της συγκεκριμένης ερώτησης που είναι 8 άτομα, διότι οι αιρετοί είχαν τη δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4.79 Υπηρεσίες που θα μπορούσαν να παραχωρηθούν σε ιδιώτες

Όσον αφορά στην τελευταία ανοιχτή ερώτηση του Ερωτηματολογίου και συγκεκριμένα στο ερώτημα «Ποίο είναι το όραμα σας για το Δήμο Αλμωπίας κατά την διάρκεια της πρώτης αιρετής διακυβέρνησης του προγράμματος Καλλικράτη», οφείλουμε να σημειώσουμε ότι κανείς από τους 23 αιρετούς του δείγματος δεν έδωσε κάποια απάντηση. Με την πιο πάνω λοιπόν παρουσίαση, ολοκληρώνεται η περιγραφική στατιστική των δεδομένων της έρευνας, η οποία και θα μας βοηθήσει στην εξαγωγή συμπερασμάτων, αλλά και προτάσεων επί της έρευνας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο

5.1 Συμπεράσματα - Προτάσεις

Το κεφάλαιο αυτό παρουσιάζει τα συμπεράσματα της παρούσας έρευνας σε συνδυασμό με τους σκοπούς της έρευνας και συγκεκριμένα με τα βασικά ερωτήματα τα οποία διατυπώθηκαν στην εισαγωγή της έρευνας. Ο κύριος σκοπός της έρευνας αυτής ήταν η διερεύνηση των απόψεων των αιρετών για (α) το νέο σύστημα διοίκησης ως θεσμού και (β) τις δυνατότητες αποτελεσματικής εφαρμογής του συγκεκριμένα στο δήμο Αλμωπίας. Για το σκοπό αυτό τέθηκαν ορισμένα ερωτήματα τα οποία πρόκειται να αναλυθούν παρακάτω σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας.

↓ Η ταυτότητα των αιρετών

Στη συγκεκριμένη έρευνα συμμετείχαν 23 αιρετοί από τους οποίους οι 11 ανήκαν στον επιτυχών συνδυασμό με επικεφαλή τον κ.Πασόη Δημήτριο και οι υπόλοιποι 12 προέρχονταν από τους επιλαχόντες συνδυασμούς με επικεφαλή τον κ.Ζέρση Πέτρο (8 άτομα) και τον κ.Μπίνο Χρήστο (4 άτομα), αντίστοιχα. Από τους ερωτηθέντες, τα 19 άτομα είναι δημοτικοί σύμβουλοι, τα 2 άτομα είναι επικεφαλείς κάποιου συνδυασμού και τα υπόλοιπα 2 άτομα είναι τοπικοί σύμβουλοι. Όσον αφορά στη θέση ευθύνης τους, οι 13 αιρετοί είναι δημοτικοί σύμβουλοι, οι 3 αιρετοί είναι αντιδήμαρχοι, 2 άτομα είναι μέλη του τοπικού συμβουλίου Εξαπλατάνου, 1 άτομο είναι πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου Αριδαίας, 1 άτομο γραμματέας του δημοτικού συμβουλίου Αριδαίας, 1 άτομο πρόεδρος της ΔΕΥΑ Αριδαίας, 1 άτομο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου Εξαπλατάνου και 1 άτομο πρόεδρος της επιχείρησης λουτρών Αριδαίας. Οι 20 από τους αιρετούς ήταν άντρες και οι 3 γυναίκες, με τους περισσότερους να ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 45-54 και σχεδόν τους μισούς να είναι απόφοιτοι ανώτατης/ανώτερης σχολής (ΑΕΙ-ΤΕΙ). Επίσης όσον αφορά στην απασχόληση-επάγγελμα των ερωτηθέντων, στο δείγμα κυριαρχούσαν οι ελεύθεροι επαγγελματίες, με το δεύτερο μεγαλύτερο

ποσοστό να κατέχουν οι δημόσιοι υπάλληλοι και έπειτα να ακολουθούν οι αγρότες. Αξίζει εδώ να σημειωθεί ότι στις κατηγορίες επιχειρηματίες, εργάτες ή άνεργοι δεν ανήκε κανένας από τους ερωτηθέντες. Από τους 23 αιρετούς του δείγματος, οι περισσότεροι είχαν προηγούμενη συμμετοχή σε αιρετά όργανα αυτοδιοίκησης, καθώς και σε τοπικά συλλογικά σχήματα με αρκετά έτη εμπειρίας, κανένας όμως δεν είχε προηγούμενη συμμετοχή στο κοινοβούλιο ή σε θέσεις ευθύνης στο δημόσιο τομέα. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι αναφορικά με τα κίνητρα συμμετοχής των αιρετών του δείγματος στις δημοτικές εκλογές, 1^η προτεραιότητα αποτελούσε η συμβολή τους στην επίλυση των τοπικών προβλημάτων και στην αξιοποίηση των τοπικών δυνατοτήτων.

↓ Τα σημαντικότερα προβλήματα του νέου θεσμικού πλαισίου για την Α'βάθμια αυτοδιοίκηση

Σχεδόν ολόκληρο το δείγμα της έρευνας, 22 αιρετοί, θεωρούν πως το νέο πρόγραμμα Καλλικράτης είναι στην σωστή κατεύθυνση, αλλά έχει αδυναμίες και ένας μόνο αιρετός θεωρεί πως το πρόγραμμα είναι σε λάθος κατεύθυνση. Αξιοσημείωτο δε, είναι το γεγονός ότι κανένας από τους αιρετούς δεν θεωρεί ότι το πρόγραμμα είναι σε απόλυτα σωστή κατεύθυνση. Όσον αφορά στα σημαντικότερα προβλήματα του νέου θεσμικού πλαισίου για την Α'βάθμια αυτοδιοίκηση, σύμφωνα με την άποψη των αιρετών του δείγματος, είναι οι αρμοδιότητες χωρίς τους αντίστοιχους πόρους - επιχορηγήσεις και η έλλειψη οικονομικής αυτοτέλειας. Έπειτα έρχονται η εξάρτηση από την κεντρική διοίκηση, η επικάλυψη στην κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ δήμων και περιφέρειας και 1 άτομο θεώρησε ως το μεγαλύτερο σημαντικό πρόβλημα του θεσμικού πλαισίου τον περιορισμό δυνατοτήτων επίλυσης προβλημάτων λόγω της πολυνομίας και γραφειοκρατίας.

↓ Οι πιθανές επιπτώσεις του νέου θεσμικού πλαισίου για την Α'βάθμια αυτοδιοίκηση

Αναφορικά με την άποψη των αιρετών για τις σημαντικότερες επιπτώσεις του νέου θεσμικού πλαισίου για την Α'βάθμια αυτοδιοίκηση, οι περισσότεροι αιρετοί θεωρούν ότι θα συμβάλει στην εξοικονόμηση πόρων, με οικονομίες κλίμακας στη χρήση των οικονομικών και ανθρώπινων πόρων και με τον περιορισμό των λειτουργικών δαπανών.

Ως δεύτερη πιθανή επίπτωση θεωρούν οι αιρετοί πως θα είναι η βελτίωση της εξυπηρέτησης του πολίτη και η αναβάθμιση των συνθηκών ζωής του, με την καλύτερη γνώση και εξυπηρέτηση των τοπικών αναγκών. Τρίτο στη σειρά έρχεται η ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση των πολιτών, η ενίσχυση δηλαδή της συμμετοχικής δημοκρατίας, καθώς και η αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού που θα απασχολείτε στους νέους δήμους. Έπειτα ακολουθεί η άποψη ότι όπως θεσμοθετήθηκε η Α΄βάθμια τοπική αυτοδιοίκηση θα προωθήσει πιο αποτελεσματικά την τοπική ανάπτυξη και θα συμβάλλει στην εύρυθμη λειτουργία της αγοράς και τον περιορισμό φαινομένων αθέμιτου ανταγωνισμού, όπως υπαίθριο εμπόριο. Επίσης θεωρούν πως το νέο θεσμικό πλαίσιο θα βελτιώσει τη διαφάνεια στο τρόπο λήψης και υλοποίησης των διοικητικών αποφάσεων, ειδικά όσων σχετίζονται και εξυπηρετούν οικονομικά συμφέροντα και έπειτα θεωρούν πως θα συμβάλλει στην επίλυση προβλημάτων που σχετίζονται με τους μετανάστες που κατοικούν μόνιμα στο δήμο, με στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Τέλος οι αιρετοί πιστεύουν ότι η Α΄βάθμια αυτοδιοίκηση όπως θεσμοθετήθηκε θα βελτιώσει το επιχειρηματικό περιβάλλον, με στόχο την ενίσχυση των ιδιωτικών επενδύσεων και της τοπικής ανάπτυξης, ενώ παράλληλα θα συμβάλλει στην επιδείνωση των διαδημοτικών ανισοτήτων, λόγω των διαφορών στις τοπικές δυνατότητες, καθώς και ότι θα οδηγήσει στην επικράτηση τοπικών ομάδων συμφερόντων (τοπικές ελίτ) και στην εγκαθίδρυση πελατειακών σχέσεων και ευνοιοκρατίας.

📌 **Η διασφάλιση της τοπικής δημοκρατίας, της συμμετοχής των πολιτών και της διαφάνειας**

Όσον αφορά στην γενική αξιολόγηση του προγράμματος Καλλικράτης για τους δήμους από τους αιρετούς του δείγματος, τέθηκαν θέματα διασφάλισης της τοπικής δημοκρατίας, της συμμετοχής των πολιτών και της διαφάνειας. Τα αποτελέσματα της έρευνας λοιπόν μας έδειξαν ότι η αντιμισθία για τους αιρετούς (Δημάρχους, Αντιδημάρχους, Προέδρους δημοτικών συμβουλίων) που προβλέπεται για πρώτη φορά, θεωρείται από το σύνολο των 23 ερωτηθέντων αιρετών σωστή, λόγω του χρόνου που απαιτεί η ενασχόληση με τα κοινά από θέσεις ευθύνης. Παράλληλα, οι περισσότεροι από τους αιρετούς του δείγματος (19 άτομα) συμφωνούν με το ασυμβίβαστο του δημάρχου μεταξύ δημαρχιακής και επαγγελματικής ιδιότητας. Όσον αφορά στη συμμετοχή του

πολίτη στο νέο σύστημα αυτοδιοίκησης, 20 από τους αιρετούς, θεωρούν πως ο καταλληλότερος τρόπος είναι η άμεση επαφή μεταξύ δημοτικών συμβούλων και πολιτών, καθώς και η συμμετοχή των πολιτών, με δικαίωμα λόγου, στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου. Επιπλέον, η πλειοψηφία του δείγματος των αιρετών (21 άτομα) θεωρούν πως το μέτρο για τον περιορισμένο αριθμό των νομικών προσώπων που επιτρέπεται να συσταθούν από τους δήμους είναι σωστό και συμφωνούν με τις μορφές των επιχειρήσεων που επιτρέπεται να συσταθούν από τους δήμους, σύμφωνα με το νέο πρόγραμμα Καλλικράτης. Επίσης θεωρούν πως ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης θα βελτιώσει τις σχέσεις μεταξύ δήμου και δημοτών και θα καταπολεμήσει τα φαινόμενα κακοδιοίκησης, καθώς επίσης είναι σύμφωνοι με το νέο σύστημα εποπτείας των αποφάσεων των οργάνων του δήμου. Τέλος, το σύνολο του δείγματος της έρευνας (23 άτομα), θεωρούν ότι οι δημοτικές και τοπικές κοινότητες θα έπρεπε να είχαν αποφασιστικές αρμοδιότητες.

↓ Προϋποθέσεις για ένα αποτελεσματικό αποκεντρωμένο σύστημα διοίκησης

Στο σημείο αυτό κρίνεται απαραίτητο να σημειώσουμε ότι η πλειοψηφία των αιρετών του δείγματος (19 άτομα) θεωρεί ότι είναι σωστή η συνένωση των προϋπαρχόντων δήμων Αριδαίας και Εξαπλατάνου που εφαρμόστηκε στο δήμο Αλμωπίας, ενώ αντιθέτως 4 άτομα κρίνουν πως δεν είναι σωστή η συνένωση αυτή.

Αναφορικά με την ύπαρξη ενός αποτελεσματικού αποκεντρωμένου συστήματος διοίκησης, οι αιρετοί του δείγματος της συγκεκριμένης έρευνας, δήλωσαν κατά σειρά προτεραιότητας ότι αυτό μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα με την τροποποίηση του φορολογικού συστήματος και τη δυνατότητα αυτόνομης επιβολής και είσπραξης φόρων από τα τρία επίπεδα διοίκησης (κεντρικό κράτος, περιφέρειες, δήμοι), έπειτα με την σημαντική οικονομική αυτονομία των βαθμίδων αυτοδιοίκησης με δικά τους έσοδα και την μικρότερη εξάρτηση από τις κρατικές επιχορηγήσεις και τέλος με τον περιορισμένο ρόλο του κεντρικού κράτους υπό την έννοια ότι το κράτος θα πρέπει να παρέχει μόνο τα δημόσια αγαθά εθνικής εμβέλειας, όπως άμυνα, δικαιοσύνη, θεσμικό/ρυθμιστικό πλαίσιο και να ασκεί μόνο αρμοδιότητες συντονισμού και κατεύθυνσης στις βασικές κοινωνικές υπηρεσίες, όπως εκπαίδευση, υγεία και κοινωνική αλληλεγγύη.

✚ **Η ύπαρξη των προϋποθέσεων εκείνων που θα οδηγούσαν σε ένα αποτελεσματικό διοικητικό μηχανισμό στην Α'βάθμια αυτοδιοίκηση**

Προκειμένου να εδραιωθεί ένας αποτελεσματικός διοικητικός μηχανισμός στην Α'βάθμια αυτοδιοίκηση οι ερωτηθέντες αιρετοί θεωρούν κατά σειρά προτεραιότητας ότι οι σημαντικότεροι παράγοντες είναι ένα εξειδικευμένο και επαρκές προσωπικό, έπειτα η γνώση και η εμπειρία των αιρετών σε θέματα διοίκησης και προγραμματισμού, κατόπιν η κατάρτιση του προσωπικού και η πολιτική βούληση των αιρετών και τέλος η έγκαιρη νομοθετική ρύθμιση από το κράτος όπου απαιτείται και κωδικοποίηση της νομοθεσίας.

✚ **Η εξασφάλιση των απαραίτητων πόρων για την διοικητική μεταρρύθμιση**

Αναφορικά με την αξιολόγηση της προοπτικής αποτελεσματικής εφαρμογής του προγράμματος Καλλικράτης στο δήμο Αλμωπίας, τέθηκαν ορισμένα ζητήματα στους αιρετούς του δείγματος, τα οποία αφορούσαν στην ύπαρξη συγκεκριμένων πόρων προκειμένου να λειτουργήσει αποτελεσματικά ο νέος θεσμός του Καλλικράτη. Έτσι, έπειτα από την έρευνα που διενεργήθηκε, είδαμε ότι η πλειοψηφία των αιρετών του νέου Δήμου Αλμωπίας θεωρεί ότι το Δημοτικό Συμβούλιο διαθέτει τις ικανότητες και την πολιτική βούληση για να ανταποκριθεί με επιτυχία στην πρόκληση εφαρμογής του νέου θεσμού και επίτευξης των στόχων του, αλλά θεωρεί ότι χρειάζεται μια περίοδο προσαρμογής, η οποία μπορεί να διαρκέσει από 6 μήνες έως ενάμιση έτος. Όσον αφορά στην επάρκεια ή/και καταλληλότητα απαραίτητων πόρων για την νέα διοικητική μεταρρύθμιση, οι αιρετοί του δείγματος θεωρούν ότι αυτή υπάρχει πρωτίστως σε κτιριακές υποδομές, έπειτα σε ανθρώπινο δυναμικό, και τελευταία σε ψηφιακές υποδομές. Η σύμφωνη γνώμη όμως όλων των αιρετών του δείγματος σχετικά με το ανθρώπινο δυναμικό και συγκεκριμένα με τα στελέχη του Δήμου Αλμωπίας ήταν ότι χρειάζονται εκπαίδευση σε στρατηγικά θέματα ανάπτυξης, προγραμματισμού και διοίκησης. Τέλος η ύπαρξη αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων του δήμου Αλμωπίας με το δημοτικό συμβούλιο, η οποία θεωρείται σημαντική προϋπόθεση για την εύρυθμη λειτουργία κάθε δήμου, είναι ένα ζήτημα στο οποίο πιστεύει η πλειοψηφία των αιρετών του δείγματος.

↓ Τα κρίσιμα ζητήματα της περιοχής έρευνας και οι τρόποι αντιμετώπισής τους

Για τους σκοπούς της συγκεκριμένης έρευνας κρίθηκε σκόπιμο να διερευνηθούν τα κρίσιμα ζητήματα του δήμου Αλμωπίας. Έτσι σύμφωνα με την γνώμη των αιρετών του δείγματος είδαμε ότι τα κρισιμότερα ζητήματα της περιοχής θεωρούνται κατά σειρά προτεραιότητας η ανεργία, οι βασικές τεχνικές υποδομές, οι βασικές κοινωνικές υποδομές, η χαμηλή επιχειρηματικότητα και η υποτονικότητα των επενδύσεων.

Όσον αφορά σε θέματα διαχείρισης των απορριμμάτων, οι τοπικές αρχές θα πρέπει να μεριμνήσουν πρωτίστως για την διαλογή στην πηγή και την προώθηση προγραμμάτων ανακύκλωσης, έπειτα για το κλείσιμο και την αποκατάσταση των ΧΑΔΑ (Χώροι Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων), κατόπιν για την εξεύρεση χώρων για τη δημιουργία μονάδων επεξεργασίας και τελικής διάθεσης υπολειμμάτων και τέλος για την κατασκευή ΧΥΤΥ (Χώροι Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων), για ότι μένει μετά την επεξεργασία. Αντίστοιχα για θέματα που αφορούν στην διαχείριση των υδάτινων πόρων, οι βασικότερες προτεραιότητες που θεωρούν οι αιρετοί ότι πρέπει να τεθούν είναι τα έργα αξιοποίησης των υδατικών πόρων (φράγματα, γεωτρήσεις, κλπ.), η μείωση των αντλήσεων του υπόγειου νερού και τέλος η μείωση της ρύπανσης των νερών.

↓ Μέτρα για την βελτίωση και προώθηση της τοπικής ανάπτυξης

Προκειμένου να προωθηθεί η τοπική ανάπτυξη της περιοχής έρευνας, οι αιρετοί παρουσίασαν μια σειρά από μέτρα τα οποία θεωρούν σημαντικά για την βελτίωση α) του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, την τόνωση του ιδιωτικού τομέα και της επιχειρηματικότητας και β) της επισκεψιμότητας στο δήμο τους. Έτσι είδαμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος θεωρεί σημαντικό μέτρο τη δημιουργία επιχειρηματικών πάρκων και έπειτα τη μείωση του παραεμπορίου και της παραοικονομίας και τη βελτίωση της εμπορικής πολεοδομίας στα αστικά κέντρα. Ταυτόχρονα, για την βελτίωση της επισκεψιμότητας του δήμου Αλμωπίας θεωρούν κατά σειρά προτεραιότητας την ανάδειξη των πολιτιστικών πόρων, την προώθηση ήπιων μορφών τουρισμού, το επίπεδο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και της ηλεκτρονικής πληροφόρησης συνολικά σε τοπικό επίπεδο, την ολοκλήρωση / βελτίωση των οδικών

δικτύων και την βελτίωση της σήμανσης και πληροφόρησης για τους επισκέπτες, την βελτίωση του κυκλοφοριακού προβλήματος στα αστικά κέντρα και τέλος την βελτίωση της καθαριότητας και της εικόνας των αστικών κέντρων. Για την επίτευξη όμως των παραπάνω όλοι οι ερωτηθέντες αιρετοί τόνισαν την ύψιστη σημαντικότητα της συνεργασίας του δήμου τους με την περιφέρεια.

↓ **Ζητήματα σχετικά με τις μορφές συνεργασίας των δήμων και περιφερειών με τον κοινωνικό και ιδιωτικό τομέα**

Στα πλαίσια της συγκεκριμένης εργασίας επιχειρήθηκε να διερευνηθεί και το θέμα της κοινωνικής οικονομίας, ως τον νέο τρίτο τομέας της οικονομίας, ο οποίος βρίσκεται ανάμεσα στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα. Η κοινωνική οικονομία απευθύνεται σε ευπαθείς ομάδες όπως μακροχρόνια ανέργους, ΑμεΑ, νέους ανέργους και άνεργες γυναίκες και τους επιτρέπει να δραστηριοποιηθούν επιχειρηματικά σε κοινωφελείς δραστηριότητες και σε ένα προστατευόμενο περιβάλλον με φοροαπαλλαγές, εισφοροαπαλλαγές και δυνατότητα απευθείας ανάθεσης υπηρεσιών από δημόσιους φορείς. Αξίζει λοιπόν εδώ να σημειωθεί ότι η πλειοψηφία των αιρετών του δείγματος (19 άτομα) θεωρεί πως ο Δήμος Αλμωπίας θα μπορούσε να μετέχει ως εταίρος σε μια επιχείρηση κοινωνικής οικονομίας προκειμένου να την ενισχύσει, κυρίως σε τομείς όπως την καθαριότητα/ανακύκλωση, τα έργα αξιοποίησης των υδατικών πόρων, στην παροχή πολιτιστικών υπηρεσιών, στην παραγωγή τοπικών προϊόντων, στις βιοκαλλιέργειες και την αγροτική παραγωγή, στην παροχή κοινωνικών και προνοιακών υπηρεσιών (ηλικιωμένοι, παιδιά, ανάπηροι), στην συντήρηση εγκαταστάσεων και το πράσινο, στα βιοτεχνικά εργαστήρια και συνεργεία, στην εκπαίδευση ομάδων πληθυσμού και τέλος στην εστίαση και το catering. Επίσης το σύνολο του δείγματος της έρευνας θεωρεί ότι ο δήμος τους θα μπορούσε να προμηθεύεται υπηρεσίες από επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας, σε τομείς όπως είναι η ανακύκλωση, η καθαριότητα, η συντήρηση του πράσινου, οι υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας και η συντήρηση των εγκαταστάσεων. Τέλος, όσον αφορά στην αξιοποίηση εθελοντικών υπηρεσιών από τους δήμους, οι ερωτηθέντες αιρετοί δήλωσαν ότι τη θεωρούν χρήσιμη και οι τομείς όπου θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν οι αντίστοιχες υπηρεσίες είναι σύμφωνα με τη γνώμη των αιρετών του

Δήμου Αλμωπίας οι υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας, η ανακύκλωση και τέλος το πράσινο και η καθαριότητα.

Όσον αφορά στον ιδιωτικό τομέα, οφείλουμε να σημειώσουμε ότι όσοι από τους αιρετούς του δείγματος (17 άτομα) είναι υπέρ της συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα για την κατασκευή των έργων και την παροχή των υπηρεσιών που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του δήμου Αλμωπίας, θεωρούν ότι τέτοιου είδους συνεργασίες θα μπορούσαν να επιτευχθούν κυρίως μέσω ΣΔΙΤ (Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα) για την κατασκευή και λειτουργία μεγάλων έργων υποδομής και έπειτα μέσω συμβάσεων παραχώρησης για την παροχή ορισμένων δημοσίων υπηρεσιών από ιδιώτες. Τέλος, αναφορικά με τις συνεργασίες μέσω συμβάσεων παραχώρησης για την παροχή ορισμένων δημοσίων υπηρεσιών από ιδιώτες, οι αιρετοί αναφέρθηκαν κυρίως στην επεξεργασία απορριμμάτων, έπειτα στην συλλογή απορριμμάτων, στις υπηρεσίες υγείας, στις υπηρεσίες κατάρτισης, στις πολιτιστικές υπηρεσίες, στη διαχείριση της δημοτικής ακίνητης περιουσίας (κτίρια, οικόπεδα, αγροτεμάχια) και τέλος στις υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας και αλληλεγγύης.

↓ Ζητήματα οικονομικής πολιτικής

Όσον αφορά σε ζητήματα οικονομικής πολιτικής και συγκεκριμένα στο Ειδικό Πρόγραμμα Εξυγίανσης των Δήμων, το οποίο συμπεριλαμβάνει τους κανόνες της πιστοληπτικής πολιτικής, τα νέα διαχειριστικά εργαλεία, τα μέτρα ελέγχου εσόδων, δαπανών και διαφάνειας και παρέχει το πλαίσιο και τα μέσα για την ορθολογική διαχείριση των ΟΤΑ και την εξάλειψη μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα του προβλήματος της υπερχρέωσής τους (Άρθρο 262 του Ν.3852/2010), οι αιρετοί του δείγματος δηλώνουν πως είναι σωστό. Επιπλέον, αναφορικά με τις πηγές τοπικών εσόδων για την χρηματοδότηση των τοπικών υπηρεσιών και έργων, οι αιρετοί θεωρούν περισσότερο σημαντικούς τους λοιπούς τοπικούς έμμεσους φόρους, εκτός του ΦΠΑ (όπως π.χ. φόρος στις συναλλαγές εστιατορίων και ξενοδοχείων), έπειτα τα τέλη χρήσης από τους χρήστες των τοπικών υπηρεσιών, τους τοπικούς φόρους ακίνητης περιουσίας, τους τοπικούς φόρους επί των επιχειρήσεων, τους τοπικούς φόρους εισοδήματος φυσικών προσώπων και τέλος τον ΦΠΑ από τις συναλλαγές της τοπικής οικονομίας.

Από την παραπάνω λοιπόν ανάλυση και όσον αφορά στην διερεύνηση του πρώτου στόχου της παρούσας εργασίας, ο οποίος αναφέρεται στην άποψη των αιρετών του Δήμου Αλμωπίας για το νέο σύστημα διοίκησης, συμπεραίνουμε τα εξής:

Ενώ η πλειοψηφία των αιρετών του δείγματος θεωρεί πως το νέο πρόγραμμα Καλλικράτης είναι στην σωστή κατεύθυνση, παράλληλα πιστεύει ότι έχει αδυναμίες και δημιουργεί προβλήματα στην Α'βάθμια αυτοδιοίκηση, τα οποία έγκειται κυρίως στο γεγονός ότι παραχωρούνται αρμοδιότητες στην τοπική αυτοδιοίκηση, χωρίς τους αντίστοιχους πόρους – επιχορηγήσεις. Πράγματι, μεταφορά αρμοδιοτήτων χωρίς αντίστοιχη μεταφορά πόρων, όπως έχει συμβεί και στο παρελθόν, όχι μόνον επιβαρύνει υπέρμετρα τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αυξάνοντας τα ήδη πολλά οικονομικά τους προβλήματα, αλλά και οδηγεί νομοτελειακά στην χειροτέρευση των παρεχόμενων υπηρεσιών, με αποτέλεσμα να υπονομεύεται η αξιοπιστία και η αποτελεσματικότητα της τοπικής αυτοδιοίκησης (<http://www.ita.org.gr> «Μελέτη Ι.Τ.Α. για την Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση, 2005»). Επίσης, οι περισσότεροι αιρετοί θεωρούν ότι όπως θεσμοθετήθηκε η Α'βάθμια τοπική αυτοδιοίκηση θα συμβάλλει κυρίως στην εξοικονόμηση πόρων, με οικονομίες κλίμακας στη χρήση των οικονομικών και ανθρώπινων πόρων και με τον περιορισμό των λειτουργικών δαπανών, αλλά και θα οδηγήσει στην βελτίωση της εξυπηρέτησης του πολίτη και στην αναβάθμιση των συνθηκών ζωής του, με την καλύτερη γνώση και εξυπηρέτηση των τοπικών αναγκών. Άλλωστε βασικοί στόχοι του προγράμματος Καλλικράτης, ήταν η εξοικονόμηση πόρων των φορολογούμενων πολιτών μέσω του περιορισμού του αριθμού των ΟΤΑ και των νομικών τους προσώπων, καθώς και η καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη όπου και για τον λόγο αυτό δημιουργήθηκε ο νέος θεσμός του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης σε δήμους άνω των είκοσι χιλιάδων (20.000) κατοίκων (Πηγή: ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης»). Όσον αφορά στην θέσπιση νέων μέτρων, όπως είναι η αντιμισθία για τους αιρετούς (Δημάρχους, Αντιδημάρχους, Προέδρους δημοτικών συμβουλίων) που προβλέπεται για πρώτη φορά, το ασυμβίβαστο του δημάρχου μεταξύ δημαρχιακής και επαγγελματικής ιδιότητας, το μέτρο για τον περιορισμένο αριθμό των

νομικών προσώπων που επιτρέπεται να συσταθούν πλέον από τους δήμους και τις μορφές των επιχειρήσεων που επιτρέπεται να συσταθούν, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης και το νέο σύστημα εποπτείας των αποφάσεων των οργάνων του δήμου, βρήκε σύμφωνους τους περισσότερους από τους ερωτηθέντες αιρετούς. Βασικές απόψεις επίσης των αιρετών για ένα αποτελεσματικό αποκεντρωμένο σύστημα διοίκησης, συγκλίνουν κυρίως στην τροποποίηση του φορολογικού συστήματος και τη δυνατότητα αυτόνομης επιβολής και είσπραξης φόρων από τα τρία επίπεδα διοίκησης (κεντρικό κράτος, περιφέρειες, δήμοι). Τέλος, αλλά όχι λιγότερο σημαντικό, η προοπτική αποτελεσματικής εφαρμογής του προγράμματος Καλλικράτης στην Α΄βάθμια αυτοδιοίκηση σύμφωνα με την άποψη των αιρετών του Δήμου Αλμωπίας, απαιτεί κυρίως ένα εξειδικευμένο και επαρκές προσωπικό, ικανότητες, γνώση και εμπειρία των αιρετών σε θέματα διοίκησης και προγραμματισμού, καθώς και κατάρτιση του προσωπικού. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση χρειάζεται εξειδικευμένο προσωπικό, επαρκείς πόρους και νομοθετικό πλαίσιο λειτουργίας. Χρειάζεται φορολογική αποκέντρωση και πρόνοια για τη μεταφορά αρμοδιοτήτων. Οι νέοι Καλλικρατικοί Δήμοι πρέπει να έχουν κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό για να επιτύχουν στην αποστολή τους και η στελέχωση κυρίως των κεντρικών επιτελικών υπηρεσιών όπως είναι το Γραφείο Προγραμματισμού, η Τεχνική αλλά και Οικονομική Υπηρεσία απαιτεί επιστημονικά καταρτισμένο προσωπικό, αλλά και την διαρκή κατάρτιση και επιμόρφωση του (Μελέτη Ι.Τ.Α., 2008 «Η πρόκληση μιας νέας Μεταρρύθμισης της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης»).

Προχωρώντας παρακάτω και φτάνοντας στην διερεύνηση του δεύτερου στόχου της παρούσας εργασίας, ο οποίος αναφέρεται στην άποψη των αιρετών του δήμου Αλμωπίας για τις δυνατότητες αποτελεσματικής εφαρμογής του προγράμματος Καλλικράτης συγκεκριμένα για τον δήμο τους, συμπεραίνουμε τα εξής:

Αξίζει καταρχήν να σημειώσουμε ότι η πλειοψηφία των αιρετών του δείγματος θεωρεί ότι είναι σωστή η συνένωση των προϋπαρχόντων δήμων Αριδαίας και Εξαπλατάνου που εφαρμόστηκε στο δήμο Αλμωπίας. Όσον αφορά στο δήμο Αλμωπίας, οι αιρετοί θεωρούν ότι το Δημοτικό Συμβούλιο διαθέτει τις ικανότητες και την πολιτική βούληση για να ανταποκριθεί με επιτυχία στην πρόκληση εφαρμογής και στην επίτευξη των στόχων του

νέου θεσμού, αλλά έπειτα από μια περίοδο προσαρμογής, η οποία μπορεί να διαρκέσει από 6 μήνες έως ενάμιση έτος. Επιπλέον, το Δημοτικό Συμβούλιο έχει τη διάθεση συνεργασίας με τις δημοτικές και τοπικές κοινότητες του δήμου. Πόροι όπως κτιριακές υποδομές, αλλά και ανθρώπινο δυναμικό είναι επαρκές στο δήμο Αλμωπίας σύμφωνα με την άποψη των περισσότερων αιρετών, αλλά το προσωπικό και κυρίως τα στελέχη του δήμου χρειάζονται εκπαίδευση σε στρατηγικά θέματα ανάπτυξης, προγραμματισμού και διοίκησης, ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν επιτυχώς στην άσκηση των νέων αλλά και διευρυνμένων αρμοδιοτήτων τους.

Η περιοχή της Αλμωπίας όμως σύμφωνα με την άποψη των αιρετών του δήμου, όπως και κάθε περιοχή άλλωστε, αντιμετωπίζει ορισμένα κρίσιμα ζητήματα τα οποία κατά κύριο λόγο είναι η ανεργία, οι βασικές τεχνικές υποδομές, οι βασικές κοινωνικές υποδομές, η χαμηλή επιχειρηματικότητα και η υποτονικότητα των επενδύσεων. Άλλωστε το κρίσιμο θέμα της ανεργίας αποδεικνύουν και τα στατιστικά στοιχεία από την απογραφή της ΕΛ.ΣΤΑΤ. για τα έτη 1991 και 2001, όπου φαίνεται πως υπήρξε μια σημαντική αύξηση του αριθμού των ανέργων μεταξύ 1991-2001 κατά 41,02% και αντίστοιχη μείωση των απασχολούμενων κατά 10,8%. Όσον αφορά στην προώθηση της τοπικής ανάπτυξης της περιοχής έρευνας, από πλευράς βελτίωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, την τόνωση του ιδιωτικού τομέα και της επιχειρηματικότητας, οι αιρετοί προσανατολίζονται κυρίως στη δημιουργία επιχειρηματικών πάρκων και στη μείωση του παραεμπορίου και της παραοικονομίας. Αντίστοιχα, από πλευράς επισκεψιμότητας του δήμου, οι αιρετοί θεωρούν σημαντική κυρίως την ανάδειξη των πολιτιστικών πόρων, την προώθηση ήπιων μορφών τουρισμού και το επίπεδο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και της ηλεκτρονικής πληροφόρησης συνολικά σε τοπικό επίπεδο. Συμπεραίνουμε λοιπόν, ότι ο Δήμος Αλμωπίας θα πρέπει να προσανατολιστεί σε τρόπους προώθησης της τοπικής ανάπτυξης και παράλληλα αντιμετώπισης του μείζονος προβλήματος της ανεργίας, μέσα από ολοκληρωμένα τοπικά σχέδια και προγράμματα δράσης. Θα πρέπει να διευρύνει τις δυνατότητες του και να προσελκύσει επιχειρηματικά σχέδια για την δημιουργία - ανάπτυξη επιχειρηματικών πάρκων και υποδομών. Επίσης θα πρέπει να παρέχει πλεονεκτήματα και διευκολύνσεις στους δυνητικούς επενδυτές, όπως απλοποίηση διαδικασιών αδειοδότησης και επιχορηγήσεις, καθώς και να απλοποιήσει τις διαδικασίες

σε όλες τις φάσεις ίδρυσης ενός επιχειρηματικού πάρκου, προκειμένου να προσελκύσει περισσότερους επενδυτές. Όσον αφορά στο ζήτημα της μείωσης του παραεμπορίου στην περιοχή της Αλμωπίας και δεδομένου της γενικότερης κρίσης που υπάρχει στην Ελλάδα, θα πρέπει να υπάρξει συνεργασία όλων των φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης προκειμένου να στηριχτεί το νόμιμο εμπόριο. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με μεθοδικότητα, αλλά και συνεχή έλεγχο και περιπολίες στις περιοχές της Αλμωπίας και κυρίως τις μέρες που πραγματοποιούνται οι λαϊκές αγορές. Βέβαια σε περίπτωση παράβασης κάποιων πολιτών θα πρέπει να κόβονται και όχι να «χαρίζονται» τα πρόστιμα. Επιπλέον, θα μπορούσε να διερευνηθεί από τους αντίστοιχους φορείς και το ενδεχόμενο να δοθούν σε ορισμένους, με συγκεκριμένα κριτήρια, νόμιμες άδειες, ώστε να μπορέσουν και αυτοί με τη σειρά τους να συμβάλλουν στην τοπική ανάπτυξη της περιοχής.

Σήμερα η τουριστική ζήτηση της περιοχής της Αλμωπίας, διαμορφώνεται γύρω από δύο κυρίως πόλους, το χιονοδρομικό κέντρο του Καιμακτσαλάν και τα λουτρά της Αριδαίας. Λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής των Λουτρών Αριδαίας, που είναι το αξιοσημείωτο φυσικό περιβάλλον, η πολιτιστική κληρονομιά και η ιδιαίτερη γεωμορφολογία με τις ιαματικές πηγές, παράγοντες οι οποίοι συντελούν στην ανάπτυξη ενός τουρισμού θεματικά διευρυμένου, και συνεπώς στην γενικότερη ανάπτυξη της περιοχής της Αλμωπίας, καθίσταται σαφές ότι θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στην περιοχή αυτή. Θα μπορούσαν να δημιουργηθούν νέες δομές, με γνώμονα τη διατήρηση της αυθεντικής φυσιογνωμίας και του φυσικού κάλλους της περιοχής των Λουτρών, καθώς και του παραδοσιακού χαρακτήρα των οικισμών της περιοχής και ιδιαίτερα του κοντινότερου παραδοσιακού οικισμού, του Λουτρακίου. Επίσης, το χιονοδρομικό κέντρο του Καιμακτσαλάν, ένας από τους πιο δημοφιλής προορισμούς της Ελλάδας, θα μπορούσε να αξιοποιηθεί έτσι ώστε να επιφέρει τουρισμό στην περιοχή της Αλμωπίας. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσω της βελτίωσης του οδικού δικτύου που συνδέει τις δύο περιοχές και συγκεκριμένα του οδικού δικτύου Όρμας - Καιμακτσαλάν, αλλά και δημιουργώντας την νοοτροπία στους επισκέπτες να συνδυάζουν την επίσκεψή τους στο χιονοδρομικό κέντρο με επίσκεψη και στην ευρύτερη περιοχή της Αλμωπίας. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσω της ηλεκτρονικής πληροφόρησης και επικοινωνίας, όπως άλλωστε θεωρούν και οι περισσότεροι αιρετοί

του δείγματος. Πηγές σε διαδικτυακό περιβάλλον, όπως περιοδικά, βάσεις δεδομένων και ιστοσελίδες θα μπορούσαν να θεωρηθούν ιδιαίτερα χρήσιμα για την προβολή της περιοχής της Αλμωπίας.

Είναι σαφές ότι για να καταστεί μια περιοχή ένας ανταγωνιστικός τουριστικός προορισμός δεν αρκεί μόνο η προβολή και η ενίσχυση της αποκομμένη από το ευρύτερο χωρικό πλαίσιο που αυτή ανήκει. Χρειάζεται η δημιουργία και αφομοίωση ενός γενικότερου πλαισίου στήριξης για το σύνολο του Ν.Πέλλας, κάτι για το οποίο θα πρέπει σίγουρα να μεριμνήσουν η Περιφερειακή Ενότητα Πέλλας σε συνεργασία με την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας.

Η πλειοψηφία επίσης των ερωτηθέντων αιρετών είναι υπέρ της συνεργασίας του δήμου Αλμωπίας με επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας, είτε ως εταίροι σε τομείς όπως την καθαριότητα/ανακύκλωση, τα έργα αξιοποίησης των υδατικών πόρων, την παροχή πολιτιστικών υπηρεσιών, την παραγωγή τοπικών προϊόντων, τις βιοκαλλιέργειες και την αγροτική παραγωγή, είτε να προμηθεύεται υπηρεσίες από επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας, κυρίως σε τομείς όπως είναι η ανακύκλωση, η καθαριότητα και η συντήρηση του πράσινου. Επίσης, όσον αφορά στην αξιοποίηση εθελοντικών υπηρεσιών από τους δήμους, οι ερωτηθέντες αιρετοί δήλωσαν ότι τη θεωρούν χρήσιμη και οι τομείς όπου θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν οι αντίστοιχες υπηρεσίες είναι κυρίως οι υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας, η ανακύκλωση και τέλος το πράσινο και η καθαριότητα. Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι οι περισσότεροι από τους αιρετούς του δείγματος είναι σύμφωνοι με τους νέους τομείς προς αξιοποίηση που θεσπίστηκαν με το πρόγραμμα Καλλικράτης και αναμένεται να φανεί στο μέλλον κατά πόσο τελικά θα αξιοποιήσουν και θα ενσωματώσουν στις υπηρεσίες και δράσεις του νέου δήμου Αλμωπίας τους νέους αυτούς θεσμούς.

Όσον αφορά στον ιδιωτικό τομέα, οφείλουμε να σημειώσουμε ότι οι περισσότεροι από τους αιρετούς του δείγματος είναι υπέρ της συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα για την κατασκευή έργων και την παροχή υπηρεσιών που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του δήμου Αλμωπίας, κυρίως μέσω ΣΔΙΤ (Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα) για

την κατασκευή και λειτουργία μεγάλων έργων υποδομής και έπειτα μέσω συμβάσεων παραχώρησης για την παροχή ορισμένων δημοσίων υπηρεσιών από ιδιώτες. Ειδικότερα για τις συνεργασίες μέσω συμβάσεων παραχώρησης για την παροχή ορισμένων δημοσίων υπηρεσιών από ιδιώτες, οι αιρετοί αναφέρθηκαν κυρίως στην επεξεργασία και συλλογή απορριμμάτων.

Τέλος, όσον αφορά σε ζητήματα οικονομικής πολιτικής και συγκεκριμένα στο Ειδικό Πρόγραμμα Εξυγίανσης των Δήμων, οι αιρετοί του δείγματος δηλώνουν πως είναι σωστό. Αξίζει εδώ να αναφερθεί ότι στο πρόγραμμα εξυγίανσης δε θα χρειαστεί να ενταχθούν δήμοι που έχουν συνολικό χρέος κάτω από το 100% των ετήσιων τακτικών εσόδων τους. Ο δήμος Αλμωπίας έχει χρέος 71% και ανήκει στους 82 δήμους που το χρέος τους κυμαίνεται από 50% έως 80%¹. Συγκεκριμένα έχει μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις 2.159.135 ευρώ και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις 5.032.738 ευρώ². Δεδομένου του γενικότερου εθνικού οικονομικού περιβάλλοντος, ο αναπτυξιακός σχεδιασμός του δήμου Αλμωπίας, θα πρέπει αρχικά να προσανατολίζεται στην απεμπλοκή του από τα χρέη, έπειτα στην οικονομική του σταθερότητα και εν συνεχεία στην αναπτυξιακή του πορεία.

---

¹ Ανάκτηση από: http://mytown.gr/myota/index.php?option=com_content&view=article&id=1329&Itemid=76

² Ανάκτηση από: <http://bloglines.gr/articles/186520/Στη-Βουλή-τα-στοιχεία-για-τα-χρέη-των-δήμων>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, (2006) «Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων»
- Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, (2010) “ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης»”
- Καμιζής, Δ., (2010), «Σύντομη ιστορία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα» ανακτήθηκε από: <http://dimitriskamizis.blogspot.com>, 18/1/2010
- Σωτηρέλης Γ. (2005), επιστημονικός υπεύθυνος και επιστημονική επιτροπή του ΙΤΑ, Μελέτη Ι.Τ.Α., «Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση»
- Χατζηπαντελής Θ., Γκέκας Ρ., Γούπιος Γ., Κατσούλης Δ., Κουτσούρη Δ., Μαϊστρος Π., Μάνος Σ., Μπεριάτος Η., Παλαιολόγος Χ., (2008) Μελέτη Ι.Τ.Α., «Η πρόκληση μιας νέας Μεταρρύθμισης της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης»

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας. Μτφρ. Κυρανάκης, Σ., Μαυράκη, Μ., Μητσοπούλου, Χ., Μπιθάρá, Π., Φιλοπούλου, Μ. Επιμ. Κλανδιανού, Μ. Αθήνα: Μεταίχμιο.

- Kent, R. (1999). “Marketing Research: Measurement, Method and Application”, London, International Thomson Business Press
- Kent, R. (2001). “Data construction and data analysis for survey research”, London, Palgrave Macmillan

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- <http://bloglines.gr/articles/186520/Στη-Βουλή-τα-στοιχεία-για-τα-χρέη-των-δήμων> (πρόσβαση στις 03/9/2010)
- <http://dlib.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/> (πρόσβαση στις 23/8/2010)
- http://el.wikipedia.org/wiki/Δήμος_Αλμωπίας (πρόσβαση στις 17/7/2010)
- http://el.wikipedia.org/wiki/Δημοτικός_και_Κοινοτικός_Κώδικας (πρόσβαση στις 14/8/2010)
- http://el.wikipedia.org/wiki/Διοικητική_διαίρεση_της_Ελλάδας_1997 (πρόσβαση στις 05/8/2010)
- http://el.wikipedia.org/wiki/Όργανισμοί_τοπικής_αυτοδιοίκησης (πρόσβαση στις 07/7/2010)
- http://el.wikipedia.org/wiki/Πρόγραμμα_Καλλικράτης (πρόσβαση στις 08/7/2010)
- http://mytown.gr/myota/index.php?option=com_content&view=article&id=1329&Itemid=76 (πρόσβαση στις 5/09/2010)
- <http://www.aridaiainfo.gr/default.aspx> (πρόσβαση στις 19/7/2010)

- <http://www.aridaiainfo.gr> (πρόσβαση στις 19/7/2010)
- <http://www.dimosalmoρίας.gov.gr/files/131/ΕπιχειρησιακόProgramma/αρχείο.pdf>
(πρόσβαση στις 25/7/2010)
- <http://www.healthview.gr> (πρόσβαση στις 14/8/2010)
- <http://www.ita.org.gr> (πρόσβαση στις 28/8/2010)
- <http://www.loutrapozar.net/almoria.aspx> (πρόσβαση στις 12/7/2010)
- <http://www.loutrapozar.net/aridaia.aspx> (πρόσβαση στις 12/7/2010)
- <http://www.loutrapozar.net/cave.aspx> (πρόσβαση στις 12/7/2010)
- <http://www.loutrapozar.net/loutra.aspx> (πρόσβαση στις 12/7/2010)
- <http://www.opengov.gr/ypes/?p=440> (πρόσβαση στις 23/7/2010)
- <http://www.pellaneews.gr/nea-ton-demon/ste-diabouleuse-kai-o-nomos-pellas>
(πρόσβαση στις 21/8/2010)
- <http://www.tovima.gr/politics/article/?aid=328560> (πρόσβαση στις 15/09/2010)
- <http://www.ypes.gr> (πρόσβαση στις 15/7/2010)
- <http://www.3ype.gr> (πρόσβαση στις 6/7/2010)

ΑΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ

- Γραφείο Αγροτικής Ανάπτυξης Δήμου Αλμωπίας
- Γραφείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Αριδαίας και Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ν.Πέλλας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

Τμήμα Α. Ταυτότητα ερωτώμενου

Πίνακας 1: Ερώτηση 1.06

ΕΠΩΝΥΜΟ ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΠΑΣΟΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	11	48%
ΜΠΙΝΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	4	17%
ΖΕΡΣΗΣ ΠΕΤΡΟΣ	8	35%
	23	100%

Πίνακας 2: Ερωτήσεις 1.07 & 1.08

ΕΠΙΤΥΧΩΝ-ΕΠΙΛΑΧΩΝ ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΥ	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΕΠΙΤΥΧΩΝ	1	11	48%
ΕΠΙΛΑΧΩΝ	2	12	52%
		23	100%

Πίνακας 3: Ερώτηση 1.09

ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΙΡΕΤΟΥ	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΥ	1	2	9%
ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ	2	19	83%
ΤΟΠΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ	3	2	9%
		23	100%

Πίνακας 4: Ερώτηση 1.10

ΑΝΑΛΗΦΘΕΙΣΑ ΘΕΣΗ ΕΥΘΥΝΗΣ	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ	1	3	13%
ΆΛΛΗ (ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΕ)	2	20	87%
ΚΑΜΙΑ	3	0	0%
		23	100%

Πίνακας 5: Ερώτηση 1.11

ΆΛΛΗ ΑΝΑΛΗΦΘΕΙΣΑ ΘΕΣΗ ΕΥΘΥΝΗΣ	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Πρόεδρος δημοτικού συμβουλίου	1	1	5%
Δημοτικός Σύμβουλος	2	13	65%
Γραμματέας δημοτικού συμβουλίου	3	1	5%
Πρόεδρος Δεσα Αριδαίας	4	1	5%
Πρόεδρος τοπικού συμβουλίου Εξαπλατάνου	5	1	5%
Μέλος τοπικού συμβουλίου	6	2	10%
Πρόεδρος επιχείρησης λουτρών	7	1	5%
		20	100%

Πίνακας 6: Ερώτηση 2

ΦΥΛΟ	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΑΝΔΡΕΣ	1	20	87%
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	2	3	13%
		23	100%

Πίνακας 7: Ερώτηση 3

ΗΛΙΚΙΕΣ	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
18-24	1	0	0%
25-34	2	3	13%
35-44	3	6	26%
45-54	4	10	43%
55-64	5	4	17%
65+	6	0	0%
		23	100%

Πίνακας 8: Ερώτηση 4

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ	1	1	4%
ΓΥΜΝΑΣΙΟ	2	2	9%
ΛΥΚΕΙΟ	3	6	26%
ΙΕΚ	4	1	4%
ΑΕΙ/ΤΕΙ	5	11	48%
MSc/Phd	6	2	9%
		23	100%

Πίνακας 9: Ερώτηση 5

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Δημόσιος Υπάλληλος	1	6	26%
Ιδιωτικός Υπάλληλος	2	3	13%
Επιχειρηματίας	3	0	0%
Ελεύθερος Επαγγελματίας	4	8	35%
Εργάτης	5	0	0%
Αγρότης	6	4	17%
Συνταξιούχος	7	2	9%
Δεν εργάζεται	8	0	0%
		23	100%

Πίνακας 10: Ερώτηση 6

ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΑΙΡΕΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΝΑΙ	1	12	52%
ΟΧΙ	2	11	48%
		23	100%

Πίνακας 11: Ερώτηση 7

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΑΙΡΕΤΩΝ		
ΑΙΡΕΤΟΙ ΜΕ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ	12	52%
ΑΙΡΕΤΟΙ ΧΩΡΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ	11	48%
ΑΙΡΕΤΟΙ ΠΟΥ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ	23	100%

Πίνακας 12: Ερώτηση 7.1

ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΑΙΡΕΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΑΥΤ/ΣΗΣ, ΩΣ:	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΡΕΤΩΝ
ΝΟΜΑΡΧΗΣ	0
ΔΗΜΑΡΧΟΣ	1
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ	0
ΝΟΜΑΡΧ. ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ	1
ΔΗΜΟΤ. ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ	9
ΚΟΙΝΟΤ. ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ	1
ΤΟΠΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ	0
ΠΑΡΕΔΡΟΣ	0
ΣΥΝΟΛΟ	12

Πίνακας 13: Ερώτηση 7.2

ΕΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΡΕΤΩΝ
=< 4	3
4-8	7
8-12	2
12-16	0
> 16	0
ΣΥΝΟΛΟ	12

Πίνακας 14: Ερώτηση 8

ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ Ή ΣΕ ΘΕΣΕΙΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΝΑΙ	1	0	0%
ΟΧΙ	2	23	100%
		23	100%

Πίνακας 15: Ερώτηση 10

ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΤΟΠΙΚΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΣΧΗΜΑΤΑ	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΝΑΙ	1	11	48%
ΌΧΙ	2	12	52%
		23	100%

Πίνακας 16: Ερώτηση 11

ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΑΙΡΕΤΩΝ ΣΕ ΤΟΠΙΚΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΣΧΗΜΑΤΑ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΑΙΡΕΤΟΙ ΜΕ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ	11	48%
ΑΙΡΕΤΟΙ ΧΩΡΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ	12	52%
ΑΙΡΕΤΟΙ ΠΟΥ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ	23	100%

Πίνακας 17: Ερώτηση 11

ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΤΟΠΙΚΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΣΧΗΜΑΤΑ, ΩΣ:	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΔΣ	0	0%
ΑΠΛΟ ΜΕΛΟΣ	11	100%
ΣΥΝΟΛΟ	11	100%

Πίνακας 18: Ερώτηση 11.1

ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΤΟΠΙΚΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΣΧΗΜΑΤΑ, ΩΣ:	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΡΕΤΩΝ
Πολιτιστικός/περιβαλλοντικός σύλλογος	0
Συνεταιρισμός	1
Επιμελητήριο	0
Επαγγελματικός σύλλογος (προσδιορίστε)	6
Αθλητικός σύλλογος	1
Άλλο (προσδιορίστε):	3
ΣΥΝΟΛΟ	11

Πίνακας 19: Ερώτηση 11.2

ΕΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΡΕΤΩΝ
=< 4	1
4-8	1
8-12	3
12-16	4
> 16	2
ΣΥΝΟΛΟ	11

Πίνακας 20: Ερώτηση 12

ΚΙΝΗΤΡΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ			
	1	2	3	4
Για να εκπροσωπήσω τους συμπολίτες μου και να λύσω τα προβλήματά τους	3	18	1	0
Για να συμβάλω στην επίλυση τοπικών προβλημάτων και αξιοποίηση τοπικών δυνατοτήτων	19	3	0	0
Λόγοι προσωπικής ανέλιξης	0	1	6	0
Άλλο (Προσδιορίστε):	1	0	0	0
max # απαντήσεων	19	18	6	0

Τμήμα Β. Θεσμικό Πλαίσιο Α'βάθμιας Αυτοδιοίκησης

Β.1 Γενική αξιολόγηση του προγράμματος Καλλικράτης για τους δήμους

Πίνακας 21: Ερώτηση 13

Πως αξιολογείτε το πρόγραμμα Καλλικράτης για την Α' βάθμια αυτοδιοίκηση	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Είναι στη σωστή κατεύθυνση	1	0	0%
Είναι στη σωστή κατεύθυνση αλλά έχει αδυναμίες	2	22	96%
Είναι σε λάθος κατεύθυνση	3	1	4%
Δξ/δα	4	0	0%
		23	100%

Πίνακας 22: Ερώτηση 14

ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΡΕΤΩΝ
Αρμοδιότητες χωρίς τους αντίστοιχους πόρους	19
Επικάλυψη στην κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ δήμων και περιφέρειας	11
Έλλειψη οικονομικής αυτοτέλειας	19
Εξάρτηση από την κεντρική διοίκηση	13
Άλλο (προσδιορίστε):	1
Κανένα από τα παραπάνω	0
Δξ/δα	0

Πίνακας 23: Ερώτηση 15

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΞ/ΔΑ
Εναισθητοποίηση & ενεργοποίηση πολιτών	14	9	0
Εξοικονόμηση πόρων	20	3	0
Βελτίωση διαφάνειας & λήψης αποφάσεων	12	10	1
Επικράτηση τοπικών ελίτ	7	15	1
Πρόωθηση τοπικής ανάπτυξης	13	9	1
Βελτίωση εξυπηρέτησης πολιτών	17	6	0
Βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος	9	12	2
Επιδείνωση διαδημοτικών ανισοτήτων	9	12	2
Εύρυθμη λειτουργία της αγοράς	13	9	1
Επίλυση προβλημάτων με μετανάστες	11	9	3
Αξιοποίηση ανθρώπινου δυναμικού Δήμου	14	9	0

Πίνακας 24: Ερώτηση 16

Θεωρείτε ότι η αντιμισθία για τους αιρετούς (Δήμαρχοι / Αντιδήμαρχοι / Πρόεδροι δημοτικών συμβουλίων) που προβλέπεται για πρώτη φορά	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Είναι σωστή (λόγω του χρόνου που απαιτεί η ενασχόληση με τα κοινά από θέσεις ευθύνης)	1	23	100%
Δεν είναι σωστή	2	0	0%
Δξ/δα	3	0	0%
		23	100%

Πίνακας 25: Ερώτηση 17

Συμφωνείτε με το ασυμβίβαστο του δημάρχου (μεταξύ δημαρχιακής και επαγγελματικής ιδιότητας)	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Ναι	1	19	83%
Όχι	2	3	13%
Δξ/δα	3	1	4%
		23	100%

Πίνακας 26: Ερώτηση 18

ΚΑΤΑΛΛΗΛΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΣΤΟ ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΡΕΤΩΝ
Με ηλεκτρονική διαβούλευση μέσω διαδικτύου	7
Με την άμεση επαφή μεταξύ δημοτικών συμβούλων και πολιτών	20
Με ηλεκτρονικά δημοψηφίσματα	2
Με δημοψηφίσματα	5
Με συμμετοχή των πολιτών, με δικαίωμα λόγου, στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου	20
Δξ/δα	0

Πίνακας 27: Ερώτηση 19

Πώς αξιολογείτε το μέτρο για τον περιορισμένο αριθμό των νομικών προσώπων που επιτρέπεται να συσταθούν από τους δήμους;	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Είναι σωστό	1	21	91%
Δεν είναι σωστό	2	0	0%
Δξ/δα	3	2	9%
		23	100%

Πίνακας 28: Ερώτηση 20

Συμφωνείτε με τις μορφές των επιχειρήσεων που επιτρέπεται να συσταθούν από τους δήμους	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Ναι	1	21	91%
Όχι	2	2	9%
Δξ/δα	3	0	0%
		23	100%

Πίνακας 29: Ερώτηση 21

Θεωρείτε ότι ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης θα βελτιώσει τις σχέσεις μεταξύ δήμου και δημοτών και θα καταπολεμήσει τα φαινόμενα κακοδιοίκησης	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Ναι	1	21	91%
Όχι	2	1	4%
Δξ/δα	3	1	4%
		23	100%

Πίνακας 30: Ερώτηση 22

Πώς αξιολογείτε το νέο σύστημα εποπτείας των αποφάσεων των οργάνων του δήμου	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Είναι σωστό	1	21	91%
Δεν είναι σωστό	2	2	9%
Δξ/δα	3	0	0%
		23	100%

Πίνακας 31: Ερώτηση 23

Θεωρείτε ότι οι δημοτικές και τοπικές κοινότητες θα έπρεπε να είχαν αποφασιστικές αρμοδιότητες	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Ναι	1	23	100%
Όχι	2	0	0%
Δξ/δα	3	0	0%
		23	100%

B.2 Αξιολόγηση του προγράμματος Καλλικράτης για το δήμο σας

Πίνακας 32: Ερώτηση 24

Πως κρίνετε τη συνένωση που εφαρμόστηκε στο δήμο σας (Μόνο για δήμους που προέκυψαν από συνένωση)	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Είναι σωστή	1	19	83%
Δεν είναι σωστή	2	4	17%
ΔΞ/δα	3	0	0%
		23	100%

B.3 Αξιολόγηση του συστήματος αποκέντρωσης γενικά

Πίνακας 33: Ερώτηση 26

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ ΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΞ/ΔΑ
Περιορισμένος ρόλος του κεντρικού κράτους	20	3	0
Τροποποίηση του φορολογικού συστήματος	23	0	0
Σημαντική οικονομική αυτονομία	22	1	0
Άλλο	0	0	0
ΔΞ/δα	0	0	0

Τμήμα Γ. Εφαρμογή Διοικητικής Μεταρρύθμισης

Γ.1 Γενική αξιολόγηση της προοπτικής αποτελεσματικής εφαρμογής του προγράμματος Καλλικράτης στην Α' βάρθμα αυτοδιοίκηση

Πίνακας 34: Ερώτηση 27

Τι απαιτείται κατά τη γνώμη σας για να εδραιωθεί ένας αποτελεσματικός διοικητικός μηχανισμός στην Α' βάρθμα διοίκησης;	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΡΕΤΩΝ
Εξειδικευμένο και επαρκές προσωπικό	23
Κατάρτιση του προσωπικού	20
Ικανότητες, γνώση και εμπειρία των αιρετών σε θέματα διοίκησης και προγραμματισμού	21
Πολιτική βούληση των αιρετών	20
Έγκαιρη νομοθετική ρύθμιση από το κράτος (όπου απαιτείται) και κωδικοποίηση της νομοθεσίας	18
Άλλο (προσδιορίστε):	0
Δξ/δα	0

Γ.2 Αξιολόγηση της προοπτικής αποτελεσματικής εφαρμογής του προγράμματος Καλλικράτης στο δήμο σας

Πίνακας 35: Ερώτηση 28

Θεωρείτε ότι το δημοτικό συμβούλιο είναι έτοιμο να ανταποκριθεί στην άσκηση των διευρυμένων αρμοδιοτήτων, ή χρειάζεται περίοδο προσαρμογής;	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Είναι έτοιμο	1	1	4%
Χρειάζεται περίοδο προσαρμογής	2	22	96%
Δξ/δα	3	0	0%
		23	100%

Πίνακας 36: Ερώτηση 29

Πόσο εκτιμάτε ότι θα διαρκέσει η αρχική περίοδος προσαρμογής μέχρις ότου ομαλοποιηθεί η λειτουργία του δήμου;	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Έξι μήνες	1	9	41%
Ένα έτος	2	8	36%
Ενάμιση έτος	3	4	18%
Δύο έτη	4	0	0%
Περισσότερο από δύο έτη (προσδιορίστε):	5	1	5%
Δξ/δα	6	0	0%
		22	100%

Πίνακας 37: Ερώτηση 30

Θεωρείτε ότι το δημοτικό συμβούλιο στο δήμο σας διαθέτει τις ικανότητες και την πολιτική βούληση για να ανταποκριθεί με επιτυχία στην πρόκληση εφαρμογής του νέου θεσμού και επίτευξης των στόχων του;	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Ναι	1	20	87%
Όχι	2	0	0%
Δξ/δα	3	3	13%
		23	100%

Πίνακας 38: Ερώτηση 31

ΕΠΑΡΚΕΙΑ - ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΠΟΡΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ	ΝΑΙ (κωδ. 1)	ΟΧΙ (κωδ. 2)	ΔΞ/ΔΑ (κωδ.3)	ΣΥΝΟΛΟ
ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	14	9	0	23
ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	7	14	2	23
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	13	9	1	23
	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΞ/ΔΑ	
ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	61%	39%	0%	100%
ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	30%	61%	9%	100%
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	57%	39%	4%	100%

Πίνακας 39: Ερώτηση 32

Θεωρείτε ότι απαιτείται εκπαίδευση των στελεχών του δήμου σας σε στρατηγικά θέματα ανάπτυξης, προγραμματισμού και διοίκησης (όχι τόσο σε θέματα καθημερινότητας)	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Ναι	1	23	100%
Όχι	2	0	0%
Δξ/δα	3	0	0%
		23	100%

Πίνακας 40: Ερώτηση 33

Θεωρείτε ότι θα υπάρξει αποτελεσματική συνεργασία των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων με το δημοτικό συμβούλιο στο δήμο σας	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Ναι	1	21	91%
Όχι	2	2	9%
Δξ/δα	3	0	0%
		23	100%

Πίνακας 41: Ερώτηση 34

ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Διαχείριση απορριμμάτων	1	0	1	3	6	1	3	4	4
Διαχείριση υδάτινων πόρων	5	6	2	3	4	2	1	0	0
Πολεοδομικός σχεδιασμός	1	0	1	2	1	3	6	9	0
Βασικές τεχνικές υποδομές	3	8	4	2	2	3	1	0	0
Βασικές κοινωνικές υποδομές	1	2	5	1	1	6	4	3	0
Αδειοδοτήσεις καταστημάτων	0	0	0	0	2	0	6	2	13
Χαμηλή επιχειρηματικότητα	1	2	4	5	3	6	1	1	0
Ανεργία	11	4	5	2	1	0	0	0	0
Υποτονικότητα επενδύσεων	0	1	1	5	3	2	1	4	6
Άλλο (προσδιορίστε):	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δξ/δα	0	0	0	0	0	0	0	0	0
max # απαντήσεων	11	8	5	5	6	6	6	9	13

Πίνακας 42: Ερώτηση 35

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ						
	1	2	3	4	5	6	7
Διαλογή στην πηγή και προώθηση προγραμμάτων ανακύκλωσης	12	7	4	0	0	0	0
Κλείσιμο και αποκατάσταση ΧΑΔΑ	8	8	4	3	0	0	0
Εξεύρεση χώρων για μονάδες επεξεργασίας και τελ. διάθεσης υπολειμμάτων	2	5	6	5	4	1	0
Κατασκευή ΧΥΤΥ	1	3	6	8	4	1	0
Δημιουργία σταθμών μεταφόρτωσης απορριμμάτων	0	0	0	1	8	9	5
Κατασκευή μονάδας καύσης απορριμμάτων	0	0	0	1	2	7	13
Κατασκευή μονάδας λιπασματοποίησης	0	0	3	5	5	5	5
Άλλο (προσδιορίστε):	0	0	0	0	0	0	0
Δξ/δα	0	0	0	0	0	0	0
max # απαντήσεων	12	8	6	8	8	9	13

Πίνακας 43: Ερώτηση 36

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ					
	1	2	3	4	5	6
Μείωση των αντλήσεων του υπόγειου νερού	2	3	8	4	3	3
Εξοικονόμηση νερού άρδευσης	4	5	4	4	3	3
Καταμέτρηση όλων των χρήσεων του νερού	5	3	3	4	5	3
Έργα αξιοποίησης των υδατικών πόρων (φράγματα, γεωτρήσεις κλπ)	8	7	4	2	1	1
Καταγραφή χρήσεων και ζήτησης νερού	0	0	3	4	6	10
Μείωση της ρύπανσης των νερών	4	5	1	5	5	3
Άλλο (προσδιορίστε):	0	0	0	0	0	0
Δξ/δα	0	0	0	0	0	0
max # απαντήσεων	8	7	8	5	6	10

Πίνακας 44: Ερώτηση 37

ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΤΗΝ ΤΟΝΩΣΗ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΡΕΤΩΝ
Τη μείωση του παραεμπορίου και της παραοικονομίας	16
Τη δημιουργία επιχειρηματικών πάρκων	22
Τη βελτίωση της εμπορικής πολεοδομίας στα αστικά κέντρα	16
Άλλο (προσδιορίστε):	0
Δξ/δα	0

Πίνακας 45: Ερώτηση 38

ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΡΕΤΩΝ
Την ολοκλήρωση / βελτίωση των οδικών δικτύων	19
Την ανάδειξη των πολιτιστικών πόρων	22
Την προώθηση ήπιων μορφών τουρισμού	21
Τη βελτίωση του κυκλοφοριακού προβλήματος (στα αστικά κέντρα)	18
Τη βελτίωση της σήμανσης & πληροφόρησης για τους επισκέπτες	19
Τη βελτίωση της καθαριότητας και της εικόνας (των αστικών κέντρων)	18
Το επίπεδο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και της ηλεκτρονικής πληροφόρησης συνολικά σε τοπικό επίπεδο (όπως info kiosks κλπ)	21
Άλλο (προσδιορίστε):	0
Δξ/δα	0

Πίνακας 46: Ερώτηση 39

Πόσο σημαντική είναι κατά τη γνώμη σας η συνεργασία του δήμου σας με την περιφέρεια για την επίτευξη της τοπικής ανάπτυξης στο δήμου σας;	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Πολύ σημαντική	1	23	100%
Αρκετά σημαντική	2	0	0%
Σχετικά σημαντική	3	0	0%
Δξ/δα	4	0	0%
		23	100%

Γ.3 Κοινωνική οικονομία και εθελοντισμός, ως νέοι τομείς προς αξιοποίηση

Πίνακας 47: Ερώτηση 40

Θεωρείτε ότι ο δήμος σας θα μπορούσε να μετέχει ως εταίρος σε μια επιχείρηση κοινωνικής οικονομίας προκειμένου να την ενισχύσει;	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Ναι	1	19	83%
Όχι	2	4	17%
Δξ/δα	3	0	0%
		23	100%

Πίνακας 48: Ερώτηση 41

ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΜΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΡΕΤΩΝ
Συντήρηση εγκαταστάσεων, πράσινο	11
Καθαριότητα, ανακύκλωση	18
Βιοκαλλιέργειες, αγροτική παραγωγή	15
Παραγωγή τοπικών προϊόντων	16
Έργα αξιοποίησης των υδατικών πόρων	18
Εστίαση, catering	3
Βιοτεχνικά εργαστήρια και συνεργεία	9
Παροχή κοινωνικών και προνοιακών υπηρεσιών (ηλικιωμένοι, παιδιά, ανάπηροι)	14
Εκπαίδευση ομάδων πληθυσμού	8
Παροχή πολιτιστικών υπηρεσιών	17
Άλλο (προσδιορίστε):	0
Δξ/δα	0

Πίνακας 49: Ερώτηση 42

Θεωρείτε ότι ο δήμος σας θα μπορούσε να προμηθεύεται υπηρεσίες από επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας;	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Ναι	1	23	100%
Όχι	2	0	0%
Δξ/δα	3	0	0%
		23	100%

Πίνακας 50: Ερώτηση 43

ΤΟΜΕΙΣ ΠΟΥ ΘΑ ΠΡΟΜΗΘΕΥΟΤΑΝ Ο ΔΗΜΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΡΕΤΩΝ
Συντήρηση εγκαταστάσεων	11
Συντήρηση πράσινου	18
Καθαριότητα	19
Ανακύκλωση	22
Υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας	17
Catering	0
Άλλο (προσδιορίστε):	0
Δξ/δα	0

Πίνακας 51: Ερώτηση 44

Θεωρείτε την αξιοποίηση εθελοντικών υπηρεσιών από τους δήμους	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Πολύ χρήσιμη	1	22	96%
Σχετικά χρήσιμη	2	1	4%
Καθόλου χρήσιμη	3	0	0%
Δξ/δα	4	0	0%
		23	100%

Πίνακας 52: Ερώτηση 45

ΤΟΜΕΙΣ ΠΟΥ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΑΝ ΝΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ Η' ΠΡΟΣΩΠΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΡΕΤΩΝ
Πράσινο - Καθαριότητα	17
Ανακύκλωση	19
Υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας	22
Άλλο (προσδιορίστε):	0
Δξ/δα	0

Τμήμα Δ. Οικονομική πολιτική – Προγραμματισμός – Πόροι

Πίνακας 53: Ερώτηση 46

Πως κρίνετε το Ειδικό Πρόγραμμα Εξυγίανσης των Δήμων; (άρθρα 262 & 263)	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Είναι σωστό	1	22	96%
Είναι εν μέρει σωστό αλλά δημιουργεί προβλήματα σε περίπτωση συνενωμένων ΟΤΑ	2	1	4%
Δεν είναι σωστό	3	0	0
Δξ/δα	4	0	0
		23	100%

Πίνακας 54: Ερώτηση 47

ΤΟΠΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΣΟΔΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ					
	1	2	3	4	5	6
Τοπικοί φόροι ακίνητης περιουσίας	1	4	8	6	4	0
Τοπικοί φόροι εισοδήματος φυσικών προσώπων	5	5	3	4	6	0
Τοπικοί φόροι επί των επιχειρήσεων	3	4	6	7	3	0
Ο ΦΠΑ από τις συναλλαγές της τοπικής οικονομίας	0	0	0	1	1	21
Λοιποί τοπικοί έμμεσοι φόροι, εκτός του ΦΠΑ (όπως π.χ. φόρος στις συναλλαγές εστιατορίων και ξενοδοχείων)	8	4	2	3	4	2
Τέλη χρήσης από τους χρήστες των τοπικών υπηρεσιών	6	6	4	2	4	1
Δξ/δα	0	0	0	0	0	0
max # απαντήσεων	8	6	8	7	6	21

Πίνακας 55: Ερώτηση 48

Είστε υπέρ της συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα για την κατασκευή των έργων και την παροχή των υπηρεσιών που εμπíπτουν στις αρμοδιότητες των δήμων;	ΚΩΔ.	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Ναι, υπό προϋποθέσεις	1	17	74%
Όχι	2	6	26%
Δξ/δα	3	0	0%
		23	100%

Πίνακας 56: Ερώτηση 49

Αναφέρατε τις μορφές συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα με τις οποίες θα συμφωνούσατε	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΡΕΤΩΝ
Μέσω ΣΔΙΤ για την κατασκευή και λειτουργία μεγάλων έργων υποδομής	16
Μέσω συμβάσεων παραχώρησης για την παροχή ορισμένων δημοσίων υπηρεσιών από ιδιώτες	8
Δέ/δα	0

Πίνακας 57: Ερώτηση 50

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΥ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΑΝ ΝΑ ΠΑΡΑΧΩΡΗΘΟΥΝ ΣΕ ΙΔΙΩΤΕΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΡΕΤΩΝ
Συλλογή απορριμμάτων	4
Επεξεργασία απορριμμάτων	7
Υπηρεσίες υγείας	4
Υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας και αλληλεγγύης	2
Υπηρεσίες κατάρτισης	4
Πολιτιστικές υπηρεσίες	4
Διαχείριση δημοτικής ακίνητης περιουσίας (κτίρια, οικόπεδα, αγροτεμάχια)	3
Άλλο (προσδιορίστε)	0
Δέ/δα	0